

Etusivu>Kanteen nostaminen>Sovittelu>**Sovittelu EU-maissa****Sovittelu EU-maissa**

Sovittelukäytäntöjen kehitys vaihtelee jäsenvaltioittain. Joissakin jäsenvaltioissa on annettu sovittelun osalta kattavaa lainsäädäntöä tai menettelysääntöjä. Toisissa jäsenvaltioissa lainsäädäntöelimet ovat osoittaneet vain vähäistä mielenkiintoa sovittelun sääntelyyn. Joissakin jäsenvaltioissa on kuitenkin vahvat perinteet sovittelumenettelyllä, joka perustuu useimmissa tapauksissa itsesääntelyyn.

Riitoja viedään yhä useammin tuomioistuinten käsiteltäväksi. Sen seurauksena riitojen ratkaisuaajat ovat pidentyneet ja oikeudenkäyntikulut nousseet tasolle, joka on usein suhteeton riidan arvoon nähden.

Sovittelu on useimmissa tapauksissa nopeampi ja sen vuoksi yleensä halvempi kuin tavallinen oikeudenkäyntimenettely, varsinkin niissä maissa, joissa tuomioistuimet ovat pahoin ruuhkautuneet ja tuomioistuinkäsittely kestää keskimäärin useita vuosia.

Tämän vuoksi kiinnostus sovitteluun tuomioistuinten päätöksille vaihtoehtoisena riidanratkaisuna lisääntyy kaiken aikaa huolimatta siitä, että sovittelun piiriin kuuluvat alat ja sovittelumenetelmät vaihtelevat eri puolilla Euroopan unionia.

Tietoa kunkin jäsenvaltion oikeusjärjestelmästä saa napsauttamalla kyseisen valtion lippua.

Päivitetty viimeksi: 17/11/2021

Tätä sivustoa ylläpitää Euroopan komissio. Sivuston tiedot eivät välttämättä edusta Euroopan komission virallista kantaa. Komissio ei ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. EU:n sivustoihin sovellettavat tekijänoikeussäännöt löytyvät oikeudellisesta huomautuksesta.

Tämän sivun alkukielistä versiota [fr](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomenetaan parhaillaan.

Sovittelu EU-maissa - Belgia

Kanteen nostamisen sijasta on hyvä harkita riidan ratkaisemista sovittelun avulla. Sovittelu on vaihtoehtoinen riidanratkaisutapa, jossa sovittelija auttaa osapuolia pääsemään sopimukseen. Belgiassa hallitus ja oikeusalan ammattilaiset tunnustavat sovittelun edut.

Keneen pitäisi ottaa yhteyttä?

Liittovaltion sovittelulautakuntaan (commission fédérale de médiation).

Lautakunta ei hoida sovitteluja itse, mutta se sääntelee ammattia ja pitää yllä akkreditoitujen sovittelijoiden luetteloa.

Lautakunnan sihteeristö antaa tietoja [hollanniksi](#) ja [ranskaksi](#). Sen tavoittaa [sähköpostilla](#) tai seuraavasta osoitteesta:

SPF Justice

Commission fédérale de médiation

Rue de la Loi, 34

1040 Bruxelles

P. (+32) 2 224 99 01

F. (+32) 2 224 99 07

Liittovaltion sovittelulautakunta käyttää akkreditoituja sovittelijoita. Lautakunta takaa sovittelun laadun ja vastaa sovittelutoiminnan kehittämisestä.

Sovittelijoista on saatavana **luettelo** [hollanniksi](#) ja [ranskaksi](#).

Millä aloilla sovittelu on käytettävissä ja/tai sen käyttö on yleisintä?

Sovittelua **voidaan käyttää**

siviilioikeuden alalla (perheoikeudelliset asiat mukaan luettuina)

kauppa-oikeuden alalla

työoikeuden alalla

rikosasioissa ja vahingonkorvausasioissa, mutta nämä alat eivät kuulu liittovaltion sovittelulautakunnan toimialaan.

Yleisintä sovittelun käyttö on siviilioikeuden alalla, erityisesti perheoikeudellisissa asioissa.

Onko sovittelussa noudatettava erityisiä sääntöjä?

Sovittelun käyttö perustuu **osapuolten vapaaseen tahtoon**, eikä sen epäonnistumisesta koidu seuraamuksia.

Perheoikeuden uusien säännösten mukaan tuomarin on kerrottava osapuolille sovittelumahdollisuudesta ja sen hyödyistä.

Sovittelijat noudattavat **menettelysääntöjä**, jotka ovat saatavilla [hollanniksi](#) ja [ranskaksi](#).

Tiedotus ja koulutus

Internetissä annetaan [hollanniksi](#) ja [ranskaksi runsaasti tietoa](#) sovittelusta ja siihen liittyvistä eri näkökohdista (sovitteluprosessin eteneminen, kustannukset, osoitteet jne.).

Ammattilaisten nurkaus

Verkkosivuston tässä osassa annetaan tietoja sovittelijoiden **akkreditointiperusteista** ja **koulutusvaatimuksista**.

Liittovaltion sovittelulautakunta sääntelee sovittelijoiden koulutusta, mutta itse koulutus on yksityisen sektorin järjestämää.

Koulutusohjelma käsittää 60 tuntia peruskoulutusta. Tästä tuntimäärästä vähintään 25 tuntia on teoriakoulutusta ja vähintään 25 tuntia käytännön koulutusta.

Teoriakoulutuksessa käsitellään sovittelun eettisiä ja filosofisia yleisperiaatteita, erilaisia vaihtoehtoisia riidanratkaisutapoja, sovellettavaa lainsäädäntöä, sosiologisia ja psykologisia näkökohtia sekä sovitteluprosessia.

Käytännön harjoitukset liittyvät koulutuksessa käsiteltäviin aiheisiin, ja niissä kehitetään neuvottelu- ja viestintätaitoa rooliharjoitusten avulla.

Peruskoulutuksen lisäksi järjestetään erikoiskursseja, jossa käsitellään sovittelun eri lajeja. (Kurskien pituus on vähintään 30 tuntia, ja tuntimäärä on jaettavissa vapaasti teoriaopintoihin ja käytännön harjoituksiin.)

Perheasioiden, siviili- ja kauppa-asioiden ja sosiaaliasioiden sovittelulle on omat erikoiskurssinsa.

Akkreditointiperusteet

Sovittelijoiden akkreditointiperusteet

Ohjeet akkreditointihakemuksen tekemisestä (perustuvat 21. helmikuuta 2005 annettuun lakiin)

Luettelo akkreditointihakemukseen liitettävistä asiakirjoista (Word)

Koulutusvaatimukset – jatkokoulutus

Peruskoulutus

Helmikuun 1. päivänä 2007 tehty päätös, jossa vahvistetaan akkreditoitujen sovittelijoiden koulutuskeskusten ja koulutusohjelmien akkreditointivaatimukset ja -menettelyt (PDF)

Liittovaltion sovittelulautakunnan hyväksymät sovittelijoiden koulutuslaitokset

Jatkokoulutus

Joulukuun 18. päivänä 2008 tehty päätös akkreditoitujen sovittelijoiden jatkokouluttautumisvelvollisuuksista ja jatkokoulutusohjelmien hyväksyntäperusteista

Menettelysäännöt

Akkreditoidun sovittelijan menettelysäännöt (Word)

Valitusten käsittely

Päätös akkreditoinnin perumista koskevasta menettelystä, menettelysääntöjen rikkomisen seuraamuksista ja näiden seuraamusten soveltamisesta

Paljonko sovittelu maksaa?

Sovittelu on maksullista. Sovittelija ja osapuolet tekevät **sopimuksen** sovittelijan **palkkiosta**. Palkkiosta ei säädetä laissa. Yleensä kumpikin osapuoli maksaa puolet palkkiosta.

Pienituloinen osapuoli voi saada **tukea** sovittelijan palkkion maksamiseen. Tämä edellyttää akkreditoidun sovittelijan käyttämistä.

Voidaanko sovittelussa aikaansaatu sopimus panna täytäntöön?

 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2008/52/EY säädetään, että osapuolten täytyy voida hakea sovittelulla aikaansaadun kirjallisen sopimuksen pakkotäytäntöönpanoa. Jäsenvaltiot ilmoittavat tuomioistuimet tai muut viranomaiset, joilla on toimivalta vastaanottaa tällaisia hakemuksia.

Belgia ei ole vielä toimittanut näitä tietoja.

Oikeudenkäyntilain (code judiciaire) 1733 ja 1736 §:n mukaan sovittelulla aikaansaatu sopimus voidaan vahvistuttaa tuomarilla, jolloin sopimuksesta tulee virallinen ja täytäntöönpanokelpoinen. Vahvistettu sopimus rinnastetaan tuomioon.

Vahvistamiselle on myös vaihtoehto: sovittelulla aikaansaadun sopimuksen sisällyttäminen notaarin laatimaan asiakirjaan. Näin sopimuksesta saadaan yhtä lailla virallinen ja täytäntöönpanokelpoinen, ilman että osapuolten tarvitsee kääntyä tuomarin puoleen. Tätä vaihtoehtoa voidaan käyttää vain, jos kaikki osapuolet hyväksyvät sen.

Linkkejä

 Belgian oikeusministeriö

Liittovaltion sovittelulautakunta

Päivitetty viimeksi: 06/08/2019

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Sovittelu EU-maissa - Bulgaria

Kannattaisiko riita pyrkiä ratkaisemaan sovittelulla tuomioistuinkäsittelyn sijasta? Sovittelu on vaihtoehtoinen riidanratkaisumenettely, jossa sovittelija auttaa riidan osapuolia pääsemään sopimukseen. Bulgarian viranomaiset ja oikeusalan toimijat ovat tietoisia sovittelun eduista.

Keneen pitäisi ottaa yhteyttä?

Bulgarian oikeusministeriö on perustanut sovittelijarekisterin, joka on osa keskusrekisteriä, johon kuuluvat yleishyödyllisiä julkisia palveluja tarjoavat voittoa tuottamattomat yhteenliittymät.

 Oikeusministeriön internet-sivustolla on

 luettelo sovittelijoista

 sovittelijoita kouluttavien yksityisten järjestöjen yhteystiedot.

Millä aloilla sovittelua voi käyttää ja/tai sen käyttö on yleistä?

Sovittelua voi käyttää monilla oikeuden aloilla. Niitä ei ole lainsäädännöllä säännelty tai rajoitettu. Tähän mennessä useimmat rekisteröidyt sovittelijat ovat erikoistuneet kaupallisen alan tai yritystoiminnan sovitteluun.

Onko sovittelussa noudatettava erityisiä sääntöjä?

Sovittelu on täysin vapaaehtoista. Vaikka sovittelu on vaihtoehtoinen keino ratkaista riita panematta vireille oikeuskäsittelyä, se ei ole edellytys tuomioistuinkäsittelyn aloittamiselle.

Sovittelijoita koskevia erityisiä menettelysääntöjä ei ole. Eettisiä sääntöjä sisältyy kuitenkin sovittelua koskevaan lakiin ja 15. maaliskuuta 2007 annettuun asetukseen N:o 2, jossa säädetään sovittelua tarjoavien organisaatioiden hyväksymisedellytyksistä ja -menettelystä.

Tiedottaminen ja koulutus

Sovittelijakoulutusta antavat yksityissektorin organisaatiot.

Koulutusseminareissa käsiteltäviä asioita ovat muun muassa oikeudelliset menettelyt, sovittelijoiden toimintaa koskevat eettiset säännöt ja **sovittelua koskevassa laissa sekä 15. maaliskuuta 2007 annetussa asetuksessa N:o 2** säädetty menettely.

Paljonko sovittelu maksaa?

Sovittelu on maksullista. Sovittelija ja osapuolet sopivat **maksusta** keskenään.

Voidaanko sovittelussa aikaansaatu sopimus panna täytäntöön?

 Direktiivin 2008/52/EY (jossa kannustetaan ja helpotetaan sovittelun käyttöä vaihtoehtoisena riidanratkaisumuotona rajatylittävissä riita-asioissa EU:ssa) mukaisesti sovittelu tuloksena syntyneen kirjallisen sopimuksen täytäntöönpanokelpoisuutta täytyy voida pyytää.

 Direktiivin 2008/52/EY säännökset, jotka koskevat sovittelun tuloksena syntyneen sopimuksen täytäntöönpanokelpoisuutta, on otettu osaksi kansallista lainsäädäntöä sovittelua koskevalla lailla.

Jäsenvaltiot ilmoittavat tästä tuomioistuimille ja muille viranomaisille, joilla on toimivalta kyseisten pyyntöjen vastaanottamiseen.

Päivitetty viimeksi: 22/05/2023

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Sovittelu EU-maissa - Tšekki

Tuomioistuimen sijaan riidat voidaan ratkaista sovittelemalla.

Sovittelu on vaihtoehtoinen riidanratkaisun muoto, jossa sovittelija auttaa osapuolia pääsemään sovintoon. Sovittelun etuna on tästä riidanratkaisukeinosta saatava ajansäästö (verrattuna pitempikestoiseen tuomioistuinkäsittelyyn) ja usein myös rahansäästö (verrattuna tuomioistuinkäsittelyn kuluihin).

Keneen pitäisi ottaa yhteyttä?

Tšekin ehdonalais- ja sovittelupalvelu (**Probační a mediační služba**) on keskushallinnon elin, joka vastaa rikosentekijän ja uhrin välisestä sovittelusta rikosoikeudellisissa asioissa. Palvelusta vastaa **oikeusministeriö**.

Siviilioikeudellisissa asioissa voi ottaa yhteyttä sovittelupalvelua tarjoavaan sovittelijaan. Tšekissä toimivien sovittelijoiden yhteystiedot löytyvät eri internet-sivustoilta hakemalla hakusanalla "mediace" (sovittelu).

Luettelo sovittelijoista löytyy esimerkiksi seuraavilta internet-sivustoilta: Tšekin sovittelijayhdistys (*Asociace mediátorů*), Tšekin asianajajaliitto (*Česká advokátní komora*) ja Tšekin välilies- ja sovittelutoimen liitto (*Unie pro rozhodčí a mediační řízení*). Toimivaltaisten piirituomioistuinten alaisuudessa toimivan Tšekin ehdonalais- ja sovittelupalvelun yhteystiedot löytyvät tämän palvelun internet-sivuilta.

Sovittelusta annetun lain 202/2012 mukaisesti laadittu sovittelijoiden luettelo, jota ylläpitää Tšekin oikeusministeriö, löytyy [tältä](#).

Sovittelun alalla toimivat myös eräät kansalaisjärjestöt ja muut tahot.

Millä aloilla sovittelu on käytettävissä ja/tai sen käyttö on yleisintä

Sovittelu on käytettävissä kaikilla oikeuden aloilla paitsi niillä, joilla sen käyttö on nimenomaisesti laissa kielletty. Näihin kuuluvat **perhe-, kauppa- ja rikosoikeus**. Siviililain mukaan oikeuden puheenjohtaja voi sopiviksi ja aiheelliseksi katsomissaan tapauksissa määrätä asianomaiset osallistumaan alustavaan, enintään kolmen tunnin pituiseen keskusteluun sovittelijan kanssa. Tällöin oikeudenkäynti voidaan keskeyttää enintään kolmeksi kuukaudeksi.

Onko sovittelussa noudatettava erityisiä sääntöjä?

Kyllä. Sovittelussa on noudatettava sovittelusta annettua lakia 202/2012 ja rikosoikeudellisissa asioissa myös Tšekin ehdonalais- ja sovittelupalvelusta annettua lakia 257/2000.

Tiedotus ja koulutus

Sovittelusta annetun lain 202/2012 mukaan toimivan rekisteriin merkittävän sovittelijan on läpäistävä ammattitutkinto, jonka vastaanottaa Tšekin oikeusministeriön nimittämä komissio. Tšekin ehdonalais- ja sovittelupalvelusta annetun lain 257/2000 mukaisesti ehdonalais- ja sovittelupalvelun puitteissa toimivan sovittelijan on läpäistävä pätevyystutkinto.

Rikosoikeusjärjestelmässä toimivien sovittelijoiden koulutuksesta huolehtii Tšekin ehdonalais- ja sovittelupalvelu. Muiden kuin rikosoikeudellisten asioiden sovittelijoita kouluttavat useat eri elimet ja oppilaitokset.

Paljonko sovittelu maksaa?

Tšekin ehdonalais- ja sovittelupalvelun välittämä sovittelu on maksutonta tai sen kuluista vastaa valtio.

Jos tuomioistuin keskeyttää siviilioikeudellista asiaa koskevan oikeudenkäynnin ja määrä asianomaiset alustavaan keskusteluun sovittelijan kanssa, sovittelukeskustelun kolmesta ensimmäisestä tunnista veloitetaan täytäntöönpanosäädöksen mukainen maksu (400 Tšekin korunaa kultakin alkaneelta tunnilta), joka jaetaan tasan osapuolten kesken (mikäli osapuolet on vapautettu oikeudenkäyntimaksuista, kuluista vastaa valtio). Jos sovittelu ylittää kolme tuntia, lisäajan kulut jaetaan tasan osapuolten kesken sovittelijan ja sovittelun osapuolten (riita-asian asianosaisten) välillä sovittuun **määrään** saakka.

Voidaanko sovittelussa aikaansaatu sopimus panna täytäntöön?

[Direktiivin 2008/52/EY](#) mukaisesti riita-asian asianomaiset voivat pyytää, että sovittelulla aikaansaadun kirjallisen sopimuksen sisältö vahvistetaan täytäntöönpanokelpoiseksi. Sovittelun osapuolten välillä siviilioikeudellisessa asiassa tehty sopimus voidaan asian jatkokäsittelyssä esittää tuomioistuimelle hyväksyttäväksi. Tšekin ehdonalais- ja sovittelupalvelun rikosoikeudellisessa asiassa välittämän sovittelun tulos voidaan ottaa huomioon asiaa koskevassa yleisen syyttäjän ja tuomioistuimen päätöksessä.

Päivitetty viimeksi: 14/01/2022

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetystä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Sovittelu EU-maissa - Tanska

Tanskassa on mahdollista käyttää sovittelijaa yksityisesti. Yksityisestä sovittelusta ei säädetä laissa. Sen kustannuksista vastaavat osapuolet. Lisäksi laissa säädetään mahdollisuudesta sovitteluun, joka siviilioikeudellisissa asioissa tapahtuu käräjäoikeudessa, hovioikeudessa tai meri- ja kauppaoikeudessa, ja riitojenratkaisuun rikosoikeudellisissa asioissa, ks. jäljempänä.

Sovittelu siviilioikeudellisissa asioissa

Prosessilain (*retsplejelov*) 27 luvussa on säännökset siviilioikeudellisten asioiden sovittelusta, joka tapahtuu käräjäoikeudessa, hovioikeudessa tai meri- ja kauppaoikeudessa.

Tuomioistuin voi asianosaisten pyynnöstä osoittaa sovittelijan, jonka avulla asianomaiset voivat itse yrittää löytää riitaansa sovintoratkaisun (tuomioistuinsovittelu).

Järjestelyllä on tarkoitus antaa asianosaisille mahdollisuus halutessaan ratkaista riita-asia muutoin kuin tuomioistuimen tuomiolla tai perinteisellä tuomioistuimessa tapahtuvalla sovittelulla, joka perustuu voimassa olevaan lainsäädäntöön. Tuomioistuinsovittelu voi antaa mahdollisuuden löytää riitaan sovintoratkaisu, joka tyydyttää paremmin kumpaakin osapuolta, koska he voivat suuremmassa määrin vaikuttaa sovittelun kulkuun ja heidän etuunsa, tarpeensa ja tulevaisuudennäkönsä voidaan ottaa paremmin huomioon.

Tuomioistuinsovittelijaksi voidaan osoittaa tuomari tai kyseisiä asioita hoitava virkamies, joka on valtuutettu toimimaan tuomioistuinsovittelijana, tai asianajaja, jolle tuomioistuinhallinto on antanut oikeuden toimia tuomioistuinsovittelijana kyseisen hovioikeuden alueella.

Sovittelija määrittää sovittelun kulun asianosaisia kuullen. Sovittelija voi tavata asianosaisia yksittäin heidän suostumuksellaan.

Asianomaiset vastaavat omista kuluistaan sovittelun yhteydessä, ellei toisin sovita.

Jos sovittelu johtaa sovintoratkaisuun, se voidaan kirjata pöytäkirjaan, jolloin asian käsittely raukeaa.

Prosessilain 478 §:n 1 momentin 2 almomentin mukaan pakkotäytäntöönpano voidaan toteuttaa tuomioistuimessa tehdyn tai muiden viranomaisten välityksellä tehdyn sovinnon perusteella, jos laki sallii tuomioistuimen päätösten pakkotäytäntöönpanon.

Pakkotäytäntöönpano voidaan 1 momentin 4 almomentin mukaan toteuttaa myös eräntyneestä saatavasta tuomioistuimen ulkopuolella tehdyn kirjallisen sovinnon perusteella, jos on nimenomaan sovittu, että sovintoratkaisu voi olla pakkotäytäntöönpanon perusteena.

Prosessilakiin voi tutustua [oikeustietoportaalissa](#) (Retsinformation).

Sovittelu rikosoikeudellisissa asioissa

Rikosasoiden sovittelusta 12. kesäkuuta 2009 annetulla lailla nro 467, joka tuli voimaan 1. tammikuuta 2010, otettiin käyttöön pysyvä koko maan kattava rikasioita koskeva sovittelujärjestely.

Kunakin poliisipiiriin päällikkö perustaa rikossovittelun, jossa rikoksen uhri ja tekijä voivat tavata puolueettoman välittäjän läsnä ollessa.

Rikossovittelua voidaan käyttää ainoastaan, jos asianomaiset haluavat osallistua siihen. Alle 18-vuotiaat voivat kuitenkin osallistua ainoastaan huoltajansa suostumuksella. Rikossovittelua voidaan käyttää ainoastaan, jos rikoksen tekijä on oleelliselta osin myöntänyt syyllistyneensä rikokseen.

Välittäjä määrittää rikossovittelun kulun asianosaisia kuultuaan. Rikossovittelussa välittäjä auttaa asianosaisia puhumaan rikoksesta ja hän voi auttaa muotoilemaan sopimuksen, jonka asianomaiset mahdollisesti haluavat tehdä.

Rikossovittelu ei tule rikoksesta määrättävän rangaistuksen tai muun oikeudellisen seuraamuksen sijaan.

Lakiin rikasoiden sovittelusta voi tutustua [oikeustietoportaalissa](#) (Retsinformation).

Keneen pitäisi ottaa yhteyttä?

Siviiliasioissa voi ottaa yhteyttä siihen tuomioistuimeen, joka käsittelee asiaa. Kyseisen tuomioistuimen yhteystiedot löytyvät [tuomioistuinhallinnon](#) (Domstolsstyrelsen) kotisivuilta.

Rikosasioissa voi ottaa yhteyttä siihen poliisipiiriin, joka käsittelee asiaa. Kyseisen poliisipiirin yhteystiedot löytyvät [Tanskan poliisin](#) (Rigspolitiet) kotisivuilta.

Millä aloilla sovittelu on käytettävissä ja/tai sen käyttö on yleisintä?

Ks. edellä.

Onko sovittelussa noudatettava erityisiä sääntöjä?

Ks. edellä.

Tiedotus ja koulutus

Ks. edellä.

Paljonko sovittelu maksaa?

Ks. edellä.

Voidaanko sovittelussa aikaansaatu sopimus panna täytäntöön?

Ks. edellä.

Päivitetty viimeksi: 04/05/2022

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Sovittelu EU-maissa - Saksa

Tuomioistuinkäsittelyn sijaan riita-asian voi yrittää ratkaista sovittelemalla. Sovittelu on vaihtoehtoinen riidanratkaisukeino (Alternative Dispute Resolution – ADR), jossa sovittelija auttaa asianosaisia pääsemään sovintoon.

Keneen pitäisi ottaa yhteyttä?

Sovittelupalveluja tarjoavat useat järjestöt. Suurimpia järjestöjä ovat mm.

[Bundes-Arbeitsgemeinschaft für Familien-Mediation e.V.](#) (BAFM: Fritschestraße 22, 10585 Berlin)

[Bundesverband Mediation e.V.](#) (BM): Wittestr. 30 K, 13509 Berlin)

[Bundesverband Mediation in Wirtschaft und Arbeitswelt e.V.](#) (BMWA): Prinzregentenstr. 1, 86150 Berlin)

[Centrale für Mediation GmbH & Co.KG](#) (CfM: Gustav-Heinemann-Ufer 58, 50968 Köln)

Saksan lakimiesliitto [Deutscher Anwaltverein](#): Arbeitsgemeinschaft Mediation im Deutschen Anwaltverein, Littenstraße 11, 10179 Berlin)

Deutsche Gesellschaft für Mediation (DGM, Friedrich-Ebert-Straße 10, 59425 Unna)

Deutsches Forum für Mediation (DFfM, Hohe Str. 11, 04107 Leipzig)

[Internationales Mediationszentrum für Familienkonflikte und Kindesentführung](#) (MiKK e.V., Fasanenstraße 12, 10623 Berlin)

Nämä yhdistykset auttavat osapuolia, jotka haluavat käyttää sovittelijaa, löytämään sopivan sovittelijan.

Millä aloilla sovittelu on käytettävissä ja/tai sen käyttö on yleisintä?

Yleisesti ottaen sovittelua voidaan käyttää oikeusriitojen tai muiden asioiden ratkaisemiseen, jos tuomioistuinkäsittely ei ole lain mukaan pakollista. Yleisintä sovittelu on perheoikeuden, perintöoikeuden ja kauppaoikeuden aloilla.

Onko sovittelussa noudatettava erityisiä sääntöjä?

Sovittelulaki (*Mediationsgesetz*, sovittelun ja vaihtoehtoisten riidanratkaisukeinojen edistämisestä 21.7.2012 annetun lain 1 §) tuli voimaan Saksassa 26. heinäkuuta 2012 (Bundesgesetzblatt I, s. 1577). Kyseisen laki on ensimmäinen Saksassa annettu sovittelua koskeva säädös. Sillä myös pannaan täytäntöön EU:n sovitteludirektiivi (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/52/EY, annettu 21 päivänä toukokuuta 2008 , tietyistä sovittelun näkökohdista siviili- ja kauppaoikeuden alalla, EUVL L 136, 24.5.2008, s. 3). Sovittelulaissa säädetään laajemmat mahdollisuudet vaihtoehtoisten riidanratkaisukeinojen käyttöön kuin EU:n direktiivissä edellytetään. Direktiivi kattaa vain sellaiset riidat siviili- ja kauppaoikeuden alalla, joissa asianosaiset ovat eri maista. Sovittelulakia sovelletaan puolestaan kaikkiin sovittelumenettelyihin Saksassa riidan aiheesta ja asianosaisten asuinpaikasta riippumatta. Saksan sovittelulaissa säädetään vain pääperiaatteista, sillä sovittelijoille ja asianosaisille on jätettävä paljon liikkumavaraa sovitteluprosessin toteuttamiseen. Laissa määritellään aluksi 'sovittelun' ja 'sovittelijan' käsitteet, jotta sovittelu voidaan erottaa muista riidanratkaisukeinoista. Lain mukaan sovittelu on jäsennellyt menettely, jossa osapuolet pyrkivät vapaaehtoisesti ja yhteisvastuullisesti löytämään yhden tai useamman sovittelijan avulla kaikkia osapuolia tyydyttävän ratkaisun riitaansa. Sovittelijat ovat riippumattomia ja puolueettomia henkilöitä, joilla ei ole päätösvaltaa mutta jotka avustavat osapuolia sovittelussa. Laissa on nimenomaan haluttu välttää yksityiskohtaisten menettelysääntöjen antaminen. Siinä kuitenkin asetetaan erilaisia tiedonantovelvollisuuksia ja toimintaa koskevia rajoituksia, jotta voidaan varmistaa sovittelijoiden riippumattomuus ja puolueettomuus. Lisäksi laissa asetetaan sovittelijoille ja heitä avustavalle henkilökunnalle salassapitovelvollisuus.

Lailla edistetään myös asianosaisten keskinäisten sovitteluratkaisujen käyttöä ja sillä sisällytetään erilaisia kannustimia menettelysäädöksiin (esim. siviiliprosessilakiin, Zivilprozessordnung). Jos osapuolet aikovat esimerkiksi nostaa kanteen siviilituomioistuimessa, heidän on ensin ilmoitettava, onko ratkaisua yritetty jo löytää tuomioistuimen ulkopuolisten riidanratkaisukeinojen avulla (kuten sovittelussa) ja onko heidän mielestään syytä siihen, ettei tällaisia riidanratkaisukeinoja voisi käyttää. Lisäksi tuomioistuin voi ehdottaa asianosaisille sovittelua tai muuta tuomioistuimen ulkopuolista riidanratkaisukeinoa. Jos asianosaiset kieltäytyvät ehdotuksesta, tuomioistuin saattaa keskeyttää asian käsittelyn. Toistaiseksi sovittelua varten ei myönnetä oikeusapua. Siviiliprosessilain 278 §:n 5 momentin mukaan tuomioistuin voi ohjata asianosaiset sovittelijan (*Güterichter*) kanssa käytävään sovittelumenettelyyn ja muihin sovitteluyrityksiin. Tätä tarkoitusta varten nimetään sovittelija, mutta hänellä ei ole päätösvaltaa. Sovittelija voi käyttää kaikkia riidanratkaisukeinoja, myös sovittelua.

Liittovaltion hallitus on täyttänyt lakisääteisen velvollisuutensa raportoida sovittelulain vaikutuksista parlamentille (Bundestag) viiden vuoden kuluttua lain voimaantulosta 20. heinäkuuta 2017 antamallaan raportilla. Se on saatavilla verkossa [täällä](#). Siitä käy ilmi, että sovittelua ei käytetä Saksassa vaihtoehtoisena riidanratkaisukeinona vielä siinä määrin kuin olisi toivottavaa. Raportissa ei esitetä välittömästi tarvittavia lainsäädännöllisiä toimenpiteitä. Liittovaltion hallitus selvittää kuitenkin raportin havaintojen pohjalta, miten sovittelulain tavoite eli sovittelun edistäminen voisi toteutua paremmin.

Tiedotus ja koulutus

Lisätietoja on saatavana [liittovaltion oikeusministeriön](#) verkkosivuilta.

Lainsäädännössä ei esitetä sovittelijan tarkkaa tehtäväkuvaa. Sovittelijan ammatin harjoittamiselle ei ole asetettu rajoituksia. Sovittelijat vastaavat itse siitä, että heillä on asianmukainen perus- ja jatkokoulutus, tarvittavat tiedot ja riittävästi kokemusta, jotta he pystyvät ohjaamaan osapuolia asiantuntevasti sovittelussa. Laissa säädetään, mitä tietoja, kompetensseja ja toimintamenetelmiä asianmukaisen koulutuksen tulisi yleensä tarjota. Jokainen nämä vaatimukset täyttävä henkilö saa toimia sovittelijana. Sovittelijoille ei ole asetettu vähimmäisikärajaa eikä määrättyä peruskoulutuksen tasoa (esim. korkeakoulututkintoa ei vaadita).

Jos asianosaiset haluavat tietyn takuun siitä, että heidän sovittelijallaan on koulutus, jonka laatu on varmistettu, ja riittävästi kokemusta, he voivat vapaasti valita "sertifioitun" sovittelijan. Tätä varten oikeusministeriö on käyttänyt säädösvaltaansa antamalla asetuksen sertifioitujen sovittelijoiden perus- ja täydennyskoulutuksesta (*Verordnung über die Aus- und Fortbildung von zertifizierten Mediatoren*), jossa on säännöksiä myös koulutuslaitoksia koskevista vaatimuksista.

Virallista menettelyä ei vielä toistaiseksi ole.

Sovittelijoiden koulutuksesta vastaavat yhdistykset, yliopistot, yritykset ja yksityishenkilöt.

Paljonko sovittelu maksaa?

Sovittelusta veloitetaan palkkio, jonka suuruudesta sovitaan sovittelijan ja asianosaisten kesken.

Sovittelupalkkioita koskevaa lainsäädäntöä ei ole annettu, eikä kuluista ole laadittu tilastoja. Realistinen palkkio voisi olla 80–250 euroa/tunti.

Voidaanko sovittelussa aikaansaatu sopimus panna täytäntöön?

Periaatteessa sovittelussa aikaansaatu sopimus voidaan panna täytäntöön lakimiehen avustuksella (asianajajien välillä tehdyt sovintoratkaisut, *Anwaltsvergleich*) tai virallisella notaarin asiakirjalla (siviiliprosessilain pykälät 796 a, 796 b ja 796 c ja 794 §§:n 1 momentin 5 alakohta).

Linkkejä

 [Bundes-Arbeitsgemeinschaft für Familien-Mediation e.V.](#)

 [Bundesverband Mediation e.V.](#)

 [Bundesverband Mediation in Wirtschaft und Arbeitswelt e.V.](#)

 [Centrale für Mediation GmbH & Co.KG](#)

 [Deutscher Anwaltsverein](#)

Päivitetty viimeksi: 17/05/2023

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetystä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Sovittelu EU-maissa - Viro

Riidan voi ratkaista myös sovittelun avulla, oikeuteen ei tarvitse mennä. Kyseessä on vaihtoehtoinen riidanratkaisu, jossa riidan osapuolet pyrkivät sovintoon sovittelijan avulla. Viron hallituksen ja oikeusalan toimijat tuntevat sovittelun edut.

Keneen voi ottaa yhteyttä?

Sovittelutoimi on sovittelijan tai sovitteluelimen riita-asiassa toteuttama toimi. Sovitteluun sovelletaan sovittelulakia. Sovittelulaki on annettu tietyistä sovittelun näkökohdista siviili- ja kauppa-oikeuden alalla annetun direktiivin 2008/52/EY saattamiseksi osaksi Viron lainsäädäntöä.

Lain mukaan sovittelija voi olla luonnollinen henkilö, jonka osapuolet ovat valtuuttaneet toimimaan sovittelijana. Myös oikeudenkäyntiasianajajilla ja notaareilla on oikeus toimia sovittelijoina. Sovittelijaksi voidaan erityissäädöksellä määrätä myös jokin valtion- tai paikallishallinnon yksikkö.

Luettelo notaareista on notaariiliiton [verkkosivustolla](#).

Luettelo sovittelijoina toimivista valantehneistä asianajajista on Viron asianajajaliiton [verkkosivustolla](#).

On myös kansalaisjärjestöjä, joihin voi ottaa yhteyttä:

 [Viron sovittelijoiden liitto](#) (*Eesti Lepitajate Ühing*) antaa tietoja viroksi ja englanniksi.

 [Viron lastensuojeluliitto](#) (*Lastekaitse Liit*) on voittoa tavoittelematon yhdistys, joka puolustaa lasten oikeuksia. Muun toimintansa ohessa se neuvoo vanhempia, jotka aikovat erota tai muuttaa erilleen. Vanhempia rohkaistaan käyttämään sovittelijan palveluita lasten etujen suojelemiseksi. Liitto on järjestänyt koulutusta perheasioiden sovittelijoille.

 [Viron vakuutusyritysten liitto](#) (*Eesti Kindlustusseltside Liit*) on perustanut vakuutusasioiden sovitteluelimen, jonka tehtävänä on toimia sovittelijana vakuutuksenottajan ja vakuutuksenantajan tai vakuutusmeklarin välisissä riidoissa.

Oikeusministeriöön perustettu tekijänoikeuslautakunta on sovittelulain 19 §:ssä tarkoitettu sovitteluelin. Tekijänoikeuslautakunta käsittelee hakemuksia, jotka koskevat toimenpiteitä tekijänoikeuksien tai lähioikeuksien alaisen objektin vapaan käytön mahdollistamiseksi tietyissä tapauksissa.

Työriitojen ratkaisemisesta annetun lain mukaan työriidan osapuolilla on oikeus kääntyä valtakunnansovittelijan puoleen. Valtakunnansovittelija on puolueeton asiantuntija, joka auttaa työriidan osapuolia pääsemään molempia osapuolia tyydyttävään ratkaisuun. Työriitojen valtakunnansovittelija Meelis Virkebau, sähköposti meelis.virkebau@riikliklepitaja.ee. Lisätietoa on työriitojen valtakunnansovittelijan [verkkosivustolla](#).

Oikeuskansleria voidaan tavallaan pitää tällaisena sovittelijana. Vaikka oikeuskansleria koskevassa asetuksessa ei käytetä oikeusasiamiehen nimitystä, oikeuskansleri toimii myös oikeusasiamiehenä, sillä hän valvoo, että viranomaiset noudattavat yksilöiden perusoikeuksia ja -vapauksia sekä hyvää hallintotapaa. Lisäksi hänen valvonnassaan ovat paikallishallinto, julkisoikeudelliset oikeushenkilöt ja julkisia tehtäviä hoitavat yksityisoikeudelliset henkilöt. Vuoden 2011 alusta oikeuskansleri on toiminut myös lapsiasiaavaltuutettuna lapsen oikeuksista tehdyn yleissopimuksen 4 artiklan mukaisesti. Lisäksi oikeuskansleri toimii sovittelijana syrjintään liittyvissä riidoissa. Lisätietoa aiheesta on oikeuskanslerin [verkkosivustolla](#).

Millä aloilla sovittelu on käytettävissä ja/tai sen käyttö on yleisintä?

Sovittelulaissa säädetyn sovittelumenettelyn avulla voidaan yleensä ratkaista kaikenlaisia riita-asioita. Riita-asiaa voidaan sovittaa, jos se kuuluu yksityisoikeuden alaan ja käräjäoikeuden tuomiovaltaan. Vertailevia tilastoja ei ole, mutta sovittelua käytetään todennäköisesti eniten perheoikeuden alalla. Oikeuskansleri sovittelee tapauksia, joissa yksityishenkilö väittää tulleen syrjityksi sukupuolen, rodun, kansallisuuden (etnisen alkuperän), ihonvärin, kielen, alkuperän, uskonnon tai uskonnollisen vakaumuksen, poliittisen tai muun näkemyksen, omaisuuden, tai yhteiskunnallisen aseman, iän, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautuneisuuden tai muun laissa mainitun syrjinnän tunnusmerkin vuoksi. Lisäksi sovittelua käytetään perusoikeuksien rikkomistapauksissa.

Valtakunnansovittelija puolestaan sovittelee työriitoja.

Onko sovittelussa noudatettava erityisiä sääntöjä?

Viron lainsäädännön mukaan sovitteluun turvautuminen on yleisesti ottaen vapaaehtoista. Sovittelumenettelyyn sovellettavista säännöistä ja sovittelumenettelyssä tehdyn sopimuksen täytäntöönpanoedellytyksistä säädetään [sovittelulaissa](#).

Viron siviiliprosessilaissa on erityinen säännös, joka takaa tuomarin toimittaman sovittelun tilanteissa, joissa toinen vanhemmista rikkoo yhteydenpitoa lapseen koskevaa määräystä. Jos toinen vanhemmista pyytää, tuomioistuim voi 563 §:n mukaisesti kutsua molemmat vanhemmat oikeuden eteen selvittämään riitaa sovittelemalla. Tuomioistuim kutsuu vanhemmat henkilökohtaisesti paikalle. Heille ilmoitetaan, mitä oikeudellisia seuraamuksia on odotettavissa, ellei kutsua noudateta (sakko tai vangitseminen).

Edellä mainitun lisäksi siviiliprosessilaissa säädetään seuraavasta mahdollisuudesta: jos tuomioistuim arvioi käsiteltävänä olevan asian olosuhteiden ja siihen astisen oikeuskäsittelyn perusteella, että sovittelu on tarpeen asian ratkaisemiseksi, se voi pakottaa osapuolet osallistumaan laissa säädettyyn sovittelumenettelyyn.

Viron vakuutusyritysten liiton sovitteluelinmenettelyistä on tietoa sen [verkkosivustolla](#).

Oikeuskanslerin toteuttamasta sovittelusta säädetään oikeuskanslerista annetussa laissa. Työriitojen ratkaisemista, valtakunnansovittelijan toimintaa sekä osapuolten oikeuksia ja velvollisuuksia säätelee työriitojen ratkaisemisesta annettu laki.

Tekijänoikeuslautakunnan toteuttamaan sovittelumenettelyyn liittyvistä poikkeuksista säädetään tekijänoikeuslaissa.

Tiedotus ja koulutus

Sovittelulain mukaisesti sovittelijoina toimivia henkilöitä (myös notaareita ja asianajajia) koskevat tiedot julkaistaan näiden verkkosivuilla. Luettelo notaareista on notaariiliiton [verkkosivustolla](#). Luettelo valantehneistä asianajajista on Viron asianajajaliiton [verkkosivustolla](#).

Tietoa oikeuskanslerin toiminnasta lapsiasiavaltuutettuna on oikeuskanslerin [verkkosivustolla](#). Samalla [verkkosivustolla](#) on tietoa myös sovittelusta syrjintään liittyvissä riidoissa.

Työriitojen valtakunnansovittelijan toiminnasta sovittelijana on sen [verkkosivustolla](#).

Sovittelijoiden koulutuksen hoitaa yksityinen sektori (esimerkiksi sovittelijoiden liitto). Erityistä sovittelijoiden koulutusta koskevaa sääntelyä ei ole.

Paljonko sovittelu maksaa?

Sovittelulain mukaan sovittelu ei ole ilmaista. Maksusta sovitaan sovittelijan ja osapuolten välillä.

Jos tuomioistuin on ehdottanut osapuolille sovittelijan puoleen kääntymistä tai määrännyt osapuolet osallistumaan sovittelulaissa säädettyyn sovittelumenettelyyn, osapuoli, joka ei taloudellisen tilanteensa vuoksi pysty maksamaan oikeudenkäyntikuluja tai pystyy maksamaan ne vain osittain tai erissä, voi hakea oikeusapuna sitä, että hänet vapautetaan kokonaan tai osittain sovittelumenettelyn kustannuksista valtion kustannuksella. Oikeuskanslerin suorittama sovittelu on maksutonta, mutta osapuolet voivat joutua maksamaan sovittelumenettelystä johtuvia kuluja. Maksajasta päättää oikeuskansleri.

Myös valtakunnansovittelijan suorittama työriidan sovittelu on maksutonta. Työriidan ratkaisemiseen liittyvät kulut lankeavat syyllisen osapuolen maksettaviksi, tai niiden jakamisesta osapuolten kesken sovitaan.

Viron vakuutusyriyten liiton sovitteluelimen hallintomaksu on 50 euroa ja sovittelijan palkkion enimmäismäärä on 160 euroa. Näiden lisäksi peritään sosiaaliturvamaksu ja työttömyysvakuutusmaksu, jotka ovat yhteensä 214,08 euroa. Jos sovittelu epäonnistuu, vakuutussovittelijan palkkiosta peritään puolet.

Voideaanko sovittelussa aikaansaatu sopimus panna täytäntöön?

Lain mukaan sovittelumenettelyssä tehtävä sopimus voidaan panna täytäntöön sen jälkeen kun hakemuksen perusteella on toteutettu menettely päätöksen julistamiseksi täytäntöönpanokelpoiseksi (siviiliprosessilain 627 §:n 1 tai 627 §:n 2). Notaarin tai valantehneen asianajajan toteuttamassa sovittelumenettelyssä tehdyn sopimuksen voi julistaa täytäntöönpanokelpoiseksi myös notaari notaarinvahvistuksia koskevassa laissa säädetyn mukaisesti. Lapsen tapaamisjärjestelystä tehdyn sopimuksen täytäntöönpanoa koskevista erityissäännöksistä säädetään siviiliprosessilain 563 §:ssä. Oikeuskanslerin toteuttamassa sovittelumenettelyssä tehty sopimus on täytäntöönpanoperuste.

Valtakunnansovittelijan sovittelumenettelyssä ratkaisemaan työriitaan liittyvä sopimus on osapuolia sitova ja tulee voimaan allekirjoitushetkellä, jollei ole sovittu muusta määräajasta. Tällainen sopimus ei siis ole täytäntöönpanomääräys.

Päivitetty viimeksi: 14/01/2022

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Sovittelu EU-maissa - Irlanti

[Vuoden 2017 sovittelulaki](#) otettiin käyttöön 1. tammikuuta 2018. Sovittelulaki muodostaa kattavan oikeudellisen kehyksen, jolla edistetään riitojen ratkaisua sovittelulla vaihtoehtona tuomioistuinkäsittelylle. Lain perimmäisenä tavoitteena on edistää sovittelua toteuttamiskelpoisena, tuloksellisenä ja tehokkaana vaihtoehtona tuomioistuinkäsittelylle ja myös vaihtoehtona, jolla vähennetään oikeudenkäyntikuluja, vauhditetaan riitojen ratkaisua ja vähennetään tuomioistuinmenettelyihin usein liittyvää stressiä ja katkeruutta.

Laissa säädetään seuraavista asioista:

yleiset periaatteet, jotka koskevat sovittelun toteuttamista pätevien sovittelijoiden johdolla (6–8 §);

käytännösääntöjen käyttöönotto sovittelun toteuttamiseksi pätevien sovittelijoiden johdolla (9 §);

osapuolten välisen yhteydenpidon luottamuksellisuuden noudattaminen sovittelun aikana (10 §);

mahdollisen sovitteluneuvoston perustaminen tulevaisuudessa valvomaan alan kehitystä (12 §);

Sellaisen lakimiehien ja oikeusasianajajien koskevan velvoitteen käyttöönotto, jonka mukaisesti heillä on velvollisuus neuvoa riita-asioiden osapuolia harkitsemaan sovittelua riita-asian ratkaisemiseksi (14 ja 15 §);

tuomioistuin voi omasta tai osapuolten aloitteesta pyytää osapuolia harkitsemaan sovittelua riita-asian ratkaisemiseksi (16 §);

sovittelun vaikutus määrä- ja vanhentumisaikoihin (18 §);

tuomioistuin voi – määritessään oikeudenkäyntikuluja lain 16 §:ssä tarkoitetuista menettelyistä ja katsoessaan sen oikeudenmukaiseksi – ottaa huomioon oikeudenkäynnin osapuolen mahdollisen perusteettoman kieltäytymisen sovittelusta, johon tuomioistuin on kehottanut osapuolta osallistumaan 16 §, 20 § ja 21 §:n nojalla, tai siihen osallistumatta jättämisen.

Sovittelulakia sovelletaan kaikkiin siviilioikeudellisiin menettelyihin, jotka voidaan panna vireille tuomioistuimessa, lukuun ottamatta tiettyjä sovittelulain 3 §:ssä säädettyjä poikkeuksia.

Päivitetty viimeksi: 18/01/2024

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Sovittelu EU-maissa - Kreikka

Oikeuskäsittelyn sijasta riita-asiat voidaan ratkaista sovittelemalla. Sovittelu on vaihtoehtoinen riidanratkaisukeino, jossa riitapuolet pyrkivät yhteisymmärrykseen sovittelijan avulla. Kreikan hallitus ja oikeusalan toimijat ovat tietoisia sovittelun eduista.

Keneen pitäisi ottaa yhteyttä?

Kreikassa sovittelupalveluja tarjoavat seuraavat elimet:

Direktiivi 2008/52/EY saatettiin osaksi Kreikan lainsäädäntöä lailla 4640/2019 ([virallinen lehti A 190/2019](#)), jonka mukaan sovittelijoilla on oltava a) korkeakoulututkinto tai vastaava tunnustetussa ulkomaisessa oppilaitoksessa suoritettu tutkinto, b) sovitteluasioden keskuslautakunnan tunnustaman sovittelijoiden koulutusta tarjoavan tahon antama koulutus tai jonkin muun Euroopan unionin jäsenvaltion myöntämä, tehtävään valtuuttava nimi ja c) keskuslautakunnan myöntämä valtuutus, minkä lisäksi heidän on oltava kirjattuina sovittelijarekisteriin. Korkeakoulussa sovittelun alalla tohtorintutkinnon tai vastaavan ulkomaisen tutkinnon suorittaneelta ei vaadita sovitteluun liittyvän lisäkoulutuksen hankkimista valtuutusta varten, vaan hän voi suoraan osallistua

kokeisiin valtuutuksen saamiseksi. Valtion, kunnan tai oikeuden viranhaltijat, julkisoikeudellisten oikeushenkilöiden tai laitosten palveluksessa olevat henkilöt sekä oikeuslaitoksen tai julkishallinnon palveluksessa olevat henkilöt eivät saa harjoittaa sovittelijan ammattia. Virkamiehet ja julkisoikeudellisten oikeushenkilöiden palveluksessa olevat voivat toimia valtuutettuina sovittelijoina ainoastaan tehtävänsä ja siihen liittyvien tarpeiden puitteissa. Sovitteluasioiden keskuslautakunnan nimittämä tutkintolautakunta järjestää sovittelijaehdokkaille kokeita vähintään kahdesti vuodessa. Kokeissa on sekä kirjallinen että suullinen osuus, ja ne sisältävät simuloituja tilanteita.

Kokeiden suorituspaikasta, -ajasta ja -tavasta päättää tutkintolautakunta, joka ilmoittaa päätöksestä valtuutetuille koulutusta tarjoaville tahoille ja julkaisee sen oikeusministeriön asiaa koskevalla verkkosivustolla vähintään kolmekymmentä (30) päivää etukäteen.

Sovitteluasioiden keskuslautakunta laatii seuraavat sähköiset sovittelijarekisterit, jotka julkaistaan oikeusministeriön verkkosivuilla, ja ylläpitää niitä: a) yleinen sovittelijarekisteri, johon koko maan valtuutetut sovittelijat rekisteröidään aakkosjärjestyksessä, ja b) erityinen sovittelijarekisteri, johon maan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinten tuomiopiireihin sijoittautuneet valtuutetut sovittelijat merkitään valtuutusrekisterin järjestysnumeron mukaisesti.

Kokeiden jälkeisestä sovittelijoiden valtuuttamisesta ja heidän kirjaamisestaan sovittelijarekistereihin vastaa sovitteluasioiden keskuslautakunta. Sovittelijat, joilla on jo valtuutus tämän tullessa voimaan, säilyttävät valtuutuksensa.

Kreikan työllisyys-, sosiaaliturva- ja hyvinvointiministeriö tarjoaa julkista palvelua, joka antaa työntekijöille mahdollisuuden pyytää työhön liittyvän riita-asian tuomioistuin käsittelyä. Menettelystä vastaa työsuojeluvirasto (*Epitheoris Ergasias*). Erytistarkastaja määrää ajankohdan käsittelylle, jossa kuullaan työnantajan kanta. Kuuleminen pidetään erillään oikeudenkäynnistä.

Kuluttaja-asiamies (*Synigoros tou Katanaloti*) on riippumaton viranomainen, jota valvoo aluekehitys- ja kilpailuministeriö. Kuluttaja-asiamies on tuomioistuinten ulkopuolinen elin, joka osallistuu kuluttajariitojen sovitteluun. Se on myös neuvoa-antava elin, joka ratkaisee valtion viranomaisten rinnalla omaan toimivaltaansa kuuluvia ongelmia. Kuluttaja-asiamiehen alaisuudessa paikallisissa prefektuureissa (Nomarkhiakes Autodioikiseis) toimii myös [sovittelueliimiä](#) (*Epitropes Filikou Diakanonismou*). Ne ratkaisevat tapauksia, jotka eivät ole vireillä tuomioistuimissa.

Millä aloilla sovittelu on käytettävissä ja/tai sen käyttö on yleisintä?

Sovittelumennettelyä voidaan soveltaa meneillään oleviin tai tuleviin siviili- ja kauppa-oikeudellisiin riita-asioihin, jotka ovat luonteeltaan kansallisia tai rajatylittäviä, mikäli osapuolilla on toimivalta ratkaista riidan kohde aineellisen oikeuden säännösten mukaisesti.

Lisäksi tutkimatta jättämisen uhalla sovittelumennettelyä sovelletaan seuraaviin yksityisiin riita-asioihin:

- huoneistojen tai asuinkeuhosten omistajien väliset rakennuksen yhteisomistussuhteesta johtuvat riita-asiat, yksinkertaisen ja monimutkaisen vertikaalisen omistussuhteen hallinnoinnista johtuvat riita-asiat, yhtäältä asuinkeuhosten kiinteistönhoitajien tai sellaisten kiinteistöjen, joihin liittyy monimutkainen vertikaalinen omistussuhde, kiinteistönhoitajien väliset ja toisaalta asuinkeuhosten, huoneistojen ja vertikaalisten kiinteistöjen omistajien väliset riita-asiat sekä riita-asiat, jotka kuuluvat siviililain 1003–1031 §:n säännösten soveltamisalaan,
- riita-asiat, jotka koskevat mitä tahansa ajoneuvoon kohdistuneeseen vahinkoon liittyviä korvausvaatimuksia edunsaajien, heidän seuraajiensa tai korvausvelvollisten tai heidän seuraajiensa välillä tai ajoneuvon vakuutus sopimukseen perustuvia vaatimuksia vakuutusyhtiöiden ja vakuutettujen ja heidän seuraajiensa välillä, paitsi milloin on kyse vahingosta johtuneesta kuolemantapauksesta tai ruumiillisesta vahingosta,
- siviili prosessilain 622A §:n palkkioita koskevat riita-asiat,
- perheasioita koskevat riita-asiat, paitsi milloin on kyse siviili prosessilain 592 §:n 1 momentin a, b ja c kohdissa ja 2 momentissa tarkoitetuista tapauksista,
- potilaisiin tai heidän omaisiinsa liittyvät lääkäreihin kohdistuvat vahingonkorvausvaatimukset jälkimmäisten ammatillisen toiminnan johdosta,
- tavaramerkki-, patenti-, teollismalli- tai mallirikkomukset ja
- porssisopimuksia koskevat riita-asiat.

työoikeuden alalla ja kuluttajariitojen ratkaisemisessa edellä esitetyllä tavalla

perheväkivaltatapauksissa (laki 3500/2006)

laissa 3904/2010 tarkoitetuissa tietyissä rikoksissa

Onko sovittelussa noudatettava erityisiä sääntöjä?

- Sovittelua voidaan käyttää sen sovellusalaan kuuluvissa mainituissa riita-asioissa, mikäli

osapuolet sopivat sovittelun käyttämisestä riidan syntymisen jälkeen,

osapuolia pyydetään käyttämään sovittelua ja ne suostuvat siihen,

sovittelun käyttämisestä päättää toisen jäsenvaltion oikeusviranomainen ja asian käsittely ei ole hyvien tapojen tai yleisen järjestyksen vastaista,

laissa edellytetään sovittelumennettelyn käyttöä,

osapuolten kirjallisessa sopimuksessa on sovittelulauseke.

– Tuomioistuin, jossa on vireillä yksityinen riita-asia, johon voidaan soveltaa sovittelumennettelyä, voi menettelyn missä tahansa vaiheessa, tapauksen mukaan ja ottaen oman harkintansa mukaan huomioon kaikki asiaan liittyvät seikat, kehottaa osapuolia käyttämään sovittelua riidan ratkaisemiseksi. Jos asianosaiset niin sopivat, kirjallinen sopimus merkitään tuomioistuimen pöytäkirjaan. Tässä tapauksessa tuomioistuimen on lykättävä asian käsittelyä vähintään kolmella ja enintään kuudella kuukaudella, lukuun ottamatta tuomioistuimen lomakausia. Seuraus on sama myös muissa sovittelutapauksissa, kun asia on vireillä. Jos riidan osapuolet esiintyvät tai osapuoli esiintyy oikeudessa valtuuttamansa asianajajan välityksellä, tämän valtakirja ulottuu myös sopimukseen sovittelun soveltamisesta riita-asiassa.

– Yksityisoikeudellisen riita-asian saattaminen sovittelumennettelyn piiriin ei estä sitä koskevan välimenettelyn määräämistä siviili prosessilain säännösten mukaisesti. Välimenestä päättävä tuomioistuin voi siviili prosessilain 693 §:n 1 momentin mukaisesti asettaa pääasiaa koskevan kanteen nostamiselle määrääjän, joka on vähintään kolme (3) kuukautta.

– Ensimmäisen oikeusasteen syyttäjällä on toimivaltaan käyttäessään lain 1756/1988 (virallinen lehti A 35/1988) 25 §:n 4 momentin a kohdan mukaisesti oikeus mahdollisuuksien mukaan suositella riitautuneille osapuolille sovittelumennettelyä.

– Osapuolten sopimukseen sovittelumennettelyn käyttämisestä sovelletaan aineellista sopimusoikeutta, ja siinä on kuvattava sopimuksen kohde.

– Osapuolten on oltava sovittelumennettelyssä läsnä yhdessä oikeusavustajansa kanssa, lukuun ottamatta kuluttajariitoja ja vähäisiä vaateita koskevia asioita, joissa osapuolet voivat edustaa itseään. Kolmas osapuoli voi osallistua menettelyyn, jos se katsotaan välttämättömäksi asianosaisten ja sovittelijan suostumuksella.

– Osapuolet tai heidän valitsemansa kolmas osapuoli määrää sovittelijan, joka voi olla myös sovittelukeskus. Sovittelijoita on yksi (1), paitsi jos osapuolet sopivat kirjallisesti, että sovittelijoita on enemmän.

– Sovittelija päättää sovittelun ajankohdasta, paikasta ja muista menettelyä koskevista seikoista osapuolten suostumuksella. Jos molemmat osapuolet ja sovittelija eivät voi olla fyysisesti läsnä samassa paikassa samaan aikaan, sovittelu voidaan järjestää videokokouksen avulla käyttämällä tietokonetta tai muuta videoneuvottelujärjestelmää, joka on riidan osapuolten käytettävissä.

– Sovittelija voi tehtäviä hoitaessaan olla yhteydessä kumpaankin osapuoleen ja tavata nämä joko erikseen tai yhdessä. Sovittelijan yhdeltä osapuolelta saamia tietoja ei luovuteta ilman tämän suostumusta toiselle osapuolelle.

– Sovittelumenettely on luonteeltaan luottamuksellinen, eikä siitä laadita pöytäkirjaa, Se on toteutettava siten, ettei sen luottamuksellisuutta loukata, elleivät osapuolet toisin sovi. Ennen menettelyn aloittamista kaikkien osallistujien on sitouduttava kirjallisesti kunnioittamaan sovittelumenettelyn luottamuksellisuutta. Sama velvoite koskee kaikkia menettelyyn osallistuvia kolmansia osapuolia. Osapuolet sitoutuvat halutessaan kirjallisesti kunnioittamaan sovittelulla aikaansaadun sopimuksen sisällön luottamuksellisuutta, paitsi jos julkistaminen on tarpeen sovittelun toteuttamiseksi 8 §:n 4 momentin mukaisesti tai jos se on tarpeen yleiseen järjestykseen liittyvistä syistä.

– Jos riita-asia saatetaan tuomioistuimen käsiteltäväksi tai välimiesmenettelyyn, sovittelijaa, osapuolia, heidän oikeudellisia edustajiaan ja sovittelumenettelyyn millä tahansa tavalla osallistuneita henkilöitä ei saa kuulla todistajina, ja heitä on estettävä esittämästä sovittelumenettelyssä syntyviä tai siihen liittyviä todisteita ja erityisesti viittaamasta osapuolten keskusteluihin, lausumiin ja ehdotuksiin sekä sovittelijan näkemyksiin, paitsi jos yleiseen järjestykseen liittyvät syyt sitä edellyttävät, erityisesti alaikäisten suojelun varmistamiseksi tai henkilöiden ruumiillisen tai henkisen koskemattomuuden loukkaamisen estämiseksi.

– Sovittelija on tehtäviä hoitaessaan korvausvastuussa ainoastaan tahallisesta laiminlyönnistä.

Vaihtoehtoisen riidanratkaisun toteuttaminen käytännössä

Ainoa Kreikassa voimassa olevaksi katsottava vaihtoehtoinen riidanratkaisukeino on välimiesmenettely:

Kreikan konkurssilain 99 §:n ja sitä seuraavien pykälien mukaan liiketoimintamenettelylle voidaan nimetä välimies luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön jätettyä asiaa koskevan hakemuksen konkurssituomioistuimelle (*ptokheftiko dikastirio*).

Konkurssituomioistuin ratkaisee, onko hakemus perusteltu, ja voi nimittää asiantuntijaluettelosta valitsemansa välimiehen. Välimiehen tehtävänä on saada aikaan sopimus velallisen ja niiden velkojien kesken, joilla on suurin osa saatavista (joiden osuus on määritelty laissa), velallisen yrityksen pelastamiseksi kaikin tarkoituksenmukaisin keinoin.

Välimiehellä on oikeus pyytää luotto- ja rahoituslaitoksilta kaikkia velallisen liiketoimintaa koskevia tietoja, joista voi olla hänelle apua tehtävänsä suorittamisessa.

Jos asiassa ei päästä sopimukseen, välimies ilmoittaa siitä välittömästi tuomioistuimen puheenjohtajalle, ja käsittely konkurssituomioistuimessa alkaa.

Välimiehen tehtävä päättyy tässä vaiheessa.

Tiedotus ja koulutus

Sovitteluasioiden keskuslautakunta vastaa kaikista sovitteluinstituution täytäntöönpanoon liittyvistä asioista.

Keskuslautakunta voi harkintansa mukaan perustaa alakomiteoita tämän lain soveltamiseen liittyvien kysymysten nopeaa ratkaisemista ja seurantaa varten.

Alakomiteat koostuvat keskuslautakunnan jäsenistä, eikä jäsenten osallistumista useampaan kuin yhteen alakomiteaan ole rajoitettu. Keskuslautakunta valtuuttaa alakomiteat nimenomaisesti saattamaan käsiteltävät asiat päätökseen, jollei tässä laissa nimenomaisesti säädetä, että toimivaltainen elin on sovittelulautakunnan täysistunto.

Sovitteluasioiden lautakuntaan on joka tapauksessa perustettava neljä (4) alakomiteaa, joiden toimikausi on kaksi vuotta ja joiden tehtävät ovat seuraavat: sovittelijarekisterikomitea, joka vastaa sovittelijarekisterien pitämisestä, kaikista siihen liittyvistä asioista ja rekistereitä koskevan säädöksen antamisesta ja vuosittaisten toimintakertomusten laatimisesta,

etiikka- ja kurinpitolautakunta, joka vastaa siitä, että sovittelijat noudattavat tämän lain mukaisia velvoitteita, sekä kurinpitolainsäädännön soveltamisesta ja kurinpitoseuraamusten määrittämisestä,

koulutuselinten tarkastuskomitea, joka vastaa kaikista sovittelijakoulutusta tarjoaviin organisaatioihin liittyvistä asioista,

kuulustelukomitea, joka vastaa kirjallisista ja suullisista kuulusteluista ja niiden suorittamisesta ja sovittelijaehdokkaiden arvioimisesta valtuuttamista varten.

Sovittelijoiden koulutusta tarjoava taho (jäljempänä 'taho'), joka toimii sovitteluasioiden keskuslautakunnan erityisellä perustellulla päätöksellä myönnettyllä luvalla, on

taho , joka toimii sovitteluasioiden keskuslautakunnan erityisellä perustellulla päätöksellä myönnettyllä luvalla, on

A. yksityisoikeudellinen oikeushenkilö, jonka voi perustaa

yksi tai useampi asianajajayhdistys,

yksi tai useampi asianajajayhdistys yhteistyössä tiede-, koulutus- tai ammattialajärjestöjen tai kamarien kanssa.

Edellä a ja b kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa yhteistyökumppani voi olla myös ulkomainen taho, jos se on kansainvälisesti arvostettu ja tunnustettu ja sillä on kokemusta sovittelijoiden koulutuksen tarjoamisesta ja yleisemmin vaihtoehtoista riidanratkaisu- tai sovittelumenetelmistä.

B. koulutuksen ja elinikäisen oppimisen keskus (*Kentro Epimorfosis kai Dia Biou Mathisis*) korkeakoulussa, jolla on asiaan liittyvä koulutusohjelma ja jonka toimintaa säännellään yksinomaan kulloinkin voimassa olevilla korkea-asteen oppilaitosten toimintaa koskevilla säännöillä edellyttäen, että tämän lain kaikkia kouluttajien pätevyyttä, sovittelijoiden koulutusta sekä kouluttajien ja koulutettavien vähimmäismäärää koskevia vaatimuksia noudatetaan.

C. luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka on perustettu kussakin tapauksessa voimassa olevan Kreikan lainsäädännön tai jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti ja jonka pääasiallisena tarkoituksena on tarjota sovittelua ja muuta vaihtoehtoista riidanratkaisua koskevaa koulutusta.

Paljonko sovittelu maksaa?

Sovittelijan palkkio vahvistetaan vapaasti sovittelijan ja osapuolten kirjallisella sopimuksella.

Jos kirjallista sopimusta ei ole, sovittelijan palkkio vahvistetaan seuraavasti: a) Jos sovittelu on pakollista, hakijaosapuolen on maksettava sovittelijalle 50,00 euron suuruinen ennakko korvauksena pakollisesta ensimmäisestä istunnosta. Osapuolet vastaavat tästä korvauksesta yhtäläisin osuuksin. Jos riita-asia saatetaan tuomioistuimen käsiteltäväksi, riita-asian osapuoli, joka ei ole osallistunut sovittelumenettelyyn, vaikka se kutsuttiin siihen laillisesti, tai joka ei ole maksanut sille määrättyä osuutta sovittelijalle kuuluvasta pakollisen ensimmäisen istunnon palkkiosta, tuomitaan siviiliprosessilain 176 §:n ja sitä seuraavien pykälien määräysten mukaisesti korvaamaan koko maksu, jonka hakijaosapuoli on suorittanut pakollista ensimmäistä istuntoa varten. Maksu katsotaan oikeudenkäyntikuluksi asian ratkaisusta riippumatta; b) Vähimmäismaksuksi kultakin sovittelutunnilta pakollisen ensimmäisen istunnon jälkeen vahvistetaan 80,00 euroa, ja osapuolet vastaavat siitä yhtäläisin osuuksin. Sovittelijan on toimitettava osapuolille täydelliset tiedot palkkiostaan.

Voidaanko sovittelussa aikaansaatu sopimus panna täytäntöön?

Sovittelumenettelyn jälkeen laaditaan pöytäkirja, jonka sovittelija, osapuolet ja heidän oikeudelliset edustajansa allekirjoittavat. Jos sopimukseen ei päästä, ainoastaan sovittelija voi allekirjoittaa pöytäkirjan. Kumpikin osapuoli voi milloin tahansa toimittaa sopimuspöytäkirjan sen tuomioistuimen kirjaamoon, joka on aineellisesti ja alueellisesti toimivaltainen ja jossa asia on vireillä tai pannaan vireille. Kun pöytäkirja on toimitettu tuomioistuimelle, samaa riita-asiaa koskeva kanne on jätettävä tutkimatta siltä osin kuin sen kohde kuuluu osapuolten välisen sopimuksen piiriin, ellei vireillä oleva asia raukea.

Tässä pykälässä tarkoitettu sovittelupöytäkirja on toimivaltaisen tuomioistuimen kirjaamoon toimittamisen jälkeen siviiliprosessilain 904 §:n 2 momentin f kohdan mukainen täytäntöönpanoperuste, jos sopimus on määrä panna täytäntöön. Jäljennöksen antaa maksutta toimivaltaisen tuomioistuimen tuomari tai puheenjohtaja.

Jos sovittelupöytäkirjaan sisältyvä sopimus sisältää myös määräyksiä, joihin sovelletaan lain mukaan notaarin vahvistamia oikeustoimia, notaarin on vahvistettava ne. Tällöin sovelletaan notaarin vahvistamien asiakirjojen laatimista ja niiden transkriptiota koskevia määräyksiä.

Kun tässä pykälässä tarkoitettu sovittelupöytäkirja on toimitettu 2 momentissa tarkoitetun toimivaltaisen tuomioistuimen kirjaamoon, sitä voidaan käyttää kiinnityksen kirjaamista tai peruuttamista koskevana asiakirjana siviiliprosessilain 293 §:n 1 momentin c kohdan mukaisesti.

Sovittelijan osapuolille antama kirjallinen ilmoitus pakollisen ensimmäisen istunnon järjestämisestä tai 5 §:ssä tarkoitetun sovittelumenettelyn vapaaehtoisesta käyttämisestä lykkää vaatimusten ja oikeuksien käyttöön liittyvän määrä- ja vanhentumisaikaa edellyttäen, että ne ovat alkaneet siviiliprosessilain 237 ja 238 §:ssä säädettyjen aineellisten säännösten ja menettelyllisten määräaikojen mukaisesti sovittelumenettelyn ajaksi.

Sanotun rajoittamatta siviililain 261, 262 ja 263 §:n säännösten soveltamista, määrä- ja vanhentumisaikat, joita sovelletaan lykättyjen vaatimusten ja aineellisten oikeuksien käyttämiseen, jatkuvat päivänä, joka seuraa päivää, jona osapuolen sopimuksen syntymättä jäämistä tai sovittelusta luopumista koskeva ilmoitus on annettu tiedoksi toiselle osapuolelle ja sovittelijalle tai sovittelumenettely on saatettu päätökseen tai keskeytetty millä tahansa tavalla.

Linkkejä

 [Ateenan asianajajyhdistys](#)

 [Kreikan työ- ja sosiaaliturvaministeriö](#)

 [Kuluttaja-asiamies](#)

 [Kreikan oikeusministeriö](#)

 [Kreikan sovittelu- ja väl miesmenettelykeskus](#)

Päivitetty viimeksi: 12/03/2024

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

Seuraavat kielet ovat jo saatavilla: es

Sovittelu EU-maissa - Espanja

Yksi oikeudenhoitoon Espanjassa viime vuosina vaikuttaneista ilmiöistä on riita-asioiden lisääntyminen, mikä heijastuu oikeudenhoidon tehokkuuteen.

Tämän vuoksi haetaan vaihtoehtoisia riidanratkaisukeinoja, jotka ovat tehokkaampia kuin vallitsevan oikeudenhoitomallin tarjoamat keinot.

Sovittelu on väl miesmenettelyn ohella yksi näistä keinoista.

Keneen pitäisi ottaa yhteyttä?

Katso kohta ”Kuinka löydän sovittelijan”.

Millä aloilla sovittelu on käytettävissä tai sen käyttö on yleisintä?

Sovittelusta siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa 6. heinäkuuta annetulla lailla 5/2012 (*Ley 5/2012 de mediación en asuntos civiles y mercantiles*) saatetaan 21. toukokuuta 2008 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/52/EY osaksi Espanjan lainsäädäntöä. Laissa säädetään sovittelua koskevat vähimmäisvaatimukset mutta ei rajoiteta autonomisten alueiden hyväksymien säännösten soveltamista.

Sovittelu työasioissa

Sovittelu on hyvin yleistä työhön liittyvissä kysymyksissä. Joskus sovittelun yrittäminen ennen tuomioistuimeen turvautumista on pakollista. Työtaistelut ovat yleinen sovittelun kohde, ja yksittäisiä henkilöitä koskevia kiistoja on alettu sovittaa joillakin autonomisilla alueilla.

Autonomisilla alueilla on työasioista vastaavia sovitteluelimiä, jotka ovat erikoistuneet näihin kysymyksiin. Valtion tasolla *Servicio Interconfederal de Mediación y Arbitraje*, SIMA (ammattiyhdistysten yhteinen sovittelu- ja väl miesmenettelypalvelu) tarjoaa maksutonta sovittelupalvelua riitatilanteissa, jotka eivät kuulu [autonomisten alueiden](#) elinten toimivaltaan.

Työoikeutta säätelevällä lailla 36/2011 otetaan käyttöön uusi yleinen sääntö, jonka mukaan ennen riita-asian viemistä tuomioistuimeen on aina esitettävä todistus siitä, että asiassa on ensin yritetty päästä sopuun sovittelu- ja väl miesmenettelyjä hoitavassa hallinnollisessa palvelussa (*Servicio de Mediación, Arbitraje y Conciliación*, SMAC) tai muussa työehtosopimuksen mukaan tällaisia palveluja hoitavassa elimessä. Laissa luetellaan kuitenkin myös menettelyjä, joihin tätä vaatimusta ei sovelleta.

Laissa 36/2011 säädetään nimenomaisesti sovittelusta sekä ennen varsinaista menettelyä että menettelyn aloittamisen jälkeen.

Sovittelu siviili- ja perheasioissa

Sovittelusta siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annetulla lailla 5/2012 (*Ley 5/2012 de mediación en asuntos civiles y mercantiles*) otetaan käyttöön mahdollisuus ilmoittaa osapuolille asian valmistelussa, että he voivat turvautua sovitteluun riidan ratkaisemiseksi. Ottaen huomioon käsiteltävänä olevan asian tuomioistuin voi myös kehottaa osapuolia pyrkimään sopimukseen, jotta menettely voidaan päättää, tai antaa osapuolille mahdollisuuden pyytää menettelyn keskeyttämistä, jotta nämä voivat aloittaa sovittelu- tai väl miesmenettelyn.

Lailla 5/2012 muutetaan lainsäädäntöä merkittävällä tavalla, kun sillä sisällytetään siviiliprosessilakiin (*Ley de Enjuiciamiento Civil*) nimenomainen viittaus sovitteluun yhtenä menettelyn päättävänä tuomioistuimen ulkopuolisena keinona.

Espanjan oikeusjärjestelmässä sovittelumenettelyn käyttöä ehdotetaan järjestelmällisesti ja sen käyttö on yleisintä nimenomaan perheoikeuden alalla. Valtion tasolla lailla 15/2005 otettiin merkittävä askel eteenpäin. Sovittelu katsotaan siinä vapaaehtoiseksi vaihtoehtoiseksi keinoksi ratkaista perheoikeudellisia riita-asioita. Lisäksi siinä todetaan, että vapaus on yksi oikeusjärjestelmän tärkeimmistä arvoista, ja säädetään, että osapuolet voivat milloin tahansa pyytää tuomaria keskeyttämään oikeudenkäynnin, jotta he voivat aloittaa perhesovittelun ja yrittää päästä riita-asiassa yhteisesti sovittuun ratkaisuun.

Toisaalta siviiliprosessilaissa tunnustetaan, että osapuolet voivat yhteisestä sopimuksesta pyytää menettelyn keskeyttämistä sovittelun aloittamiseksi, mutta ei velvoiteta tuomaria keskeyttämään menettelyä aivan sen alussa – eikä sitä edes suositella – osapuolten ohjaamiseksi tiedotustilaisuuteen.

Perhesovittelun palvelut ovat hyvin epäyhtenäisiä eri autonomisilla alueilla, ja jopa samalla autonomisella alueella palvelut voivat vaihdella alueittain. Joillakin autonomisilla alueilla (kuten Kataloniassa) perhesovittelupalveluja tarjoaa autonominen alue ja joillakin kunnat (*Ayuntamientos*).

Espanjan yleinen oikeusneuvosto (*Consejo General del Poder Judicial*) tukee ja valvoo sovittelutoimia, joita toteutetaan Espanjan tuomioistuimissa autonomisten alueiden, yliopistojen, kuntien ja yhdistysten tuella.

Sovittelu rikosasioissa

Rikosasioissa toteutettavan sovittelun tavoitteena on yhtäältä rikkoneen osapuolen sopeuttaminen takaisin yhteiskuntaan ja toisaalta korvaukset uhrille.

Nuoris-oikeudessa (14–18-vuotiaat) sovittelu on määritetty erityisesti keinoksi palauttaa nuori yhteiskuntakelpoiseksi. Tällä alalla sovittelua toteuttavat alaikäisten asioista vastaavan viranomaisen (*Fiscalía de Menores*) tukiryhmät, joskin sitä voivat toteuttaa myös autonomisten alueiden viranomaiset sekä muut elimet, kuten yhdistykset.

Aikuisia koskevan oikeuden alalla sovittelua ei säännellä, mutta joissakin maakunnissa sovittelu toteutetaan rikosoikeudellisen sääntelyn ja rikosprosessin pohjalta, jolloin mahdollistetaan yhdenmukaisuus ja rangaistuksen lieventäminen vahingonkorvauksen perusteella. Sovittelua säännellään myös sovellettavilla kansainvälisillä määräyksillä.

Sovittelua käytetään yleensä lievemmissä rikoksissa, kuten rikkomuksissa, joskin sitä voidaan käyttää myös rikosten osalta, jos se on tilanteen huomioon ottaen suositeltavaa.

Sovittelu nimenomaan kielletään integroiduista suojelutoimenpiteistä sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa vastaan annetussa laissa 1/2004 (*Ley Orgánica 1 /2004 de Medidas de Protección Integral contra la Violencia de Género*) silloin, kun on kyse sukupuoleen perustuvasta väkivallasta. Tälläkin alalla on kuitenkin yhä enemmän sovittelun kannattajia, joiden mukaan olisi suositeltavaa arvioida kussakin tapauksessa erikseen, soveltuuko se sovitteluun. Espanjan yleisen oikeusneuvoston vuonna 2001 antamassa raportissa sukupuoleen perustuvasta väkivallasta perheissä korostetaan, että olisi suotavaa siirtää vähäiset perheväkivaltaan liittyvät rikkomukset tai vähäiset rikkeet siviilituomioistuinten käsiteltäväksi.

Espanjan yleinen oikeusneuvosto tukee ja valvoo sovittelutoimia, joita toteutetaan tutkintatuomioistuimissa (*Juzgados de Instrucción*), rikostuomioistuimissa (*Juzgados de lo Penal*) ja maakunnallisissa ylioikeuksissa (*Audiencias Provinciales*) Espanjassa. Tähän asti sovittelua on käytetty eniten Kataloniassa ja Baskimaassa.

Sovittelu hallinnollisissa riita-asioissa

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (*Ley de la Jurisdicción Contencioso-administrativa*) ei säädetä nimenomaisesti mahdollisuudesta käyttää vaihtoehtoisia riidanratkaisukeinoja, joissa pyritään ratkaisuun kolmannen tahon avulla (*heterocomposición*), mutta ei siinä tällaista vaihtoehtoa kielletäkään.

Laissa säädetään mahdollisuudesta valvoa hallinnollisten toimien laillisuutta myös tuomioistuimen ulkopuolisilla keinoilla, jotta voitaisiin välttyä turhien valitusten kasautumiselta ja tarjota edullisia ja nopeita menetelmiä lukuisten riita-asioden ratkaisemiseksi.

 Oikeushallinnon portaaleissa annetaan tietoa siviili-, kauppaa-, rikos-, työ- ja perheoikeuden alan oikeudellisista elimistä, jotka tarjoavat sovittelua tuomioistuimissa, sekä tuomioistuimen ulkopuolisista sovittelupalveluista, joita tarjoavat erilaiset ammattikuntien liitot ja yhdistykset.

Onko erityissääntöjä, joita on noudatettava?

Sovittelun toteuttaa yleensä puolueeton ulkopuolinen, jonka toiminta on luottamuksellista.

Osapuolet voivat asianajajiensa avulla päättää yrittää sovittelua ja ilmoittaa siitä tuomioistuimelle, tai tuomioistuin voi ottaa heihin yhteyttä, kun sovittelun katsotaan olevan kyseisessä tapauksessa mahdollista.

Rikosasioissa otetaan sovittelun yrittämiseksi yleensä ensin yhteyttä rikkoneeseen osapuoleen, ja jos tämä antaa suostumuksensa, asianomistajaan.

Tiedotus ja koulutus

Sovittelusta siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annetussa laissa 5/2012 säädetään, että sovittelijalla on oltava yliopistotutkinto tai tutkinto korkeammasta ammatillisesta koulutuksesta sekä erityiskoulutus sovittelijan työhön. Sovittelijan erityiskoulutus hankitaan käymällä yksi tai useampia akkreditoitujen laitosten järjestämiä kursseja. Erityiskoulutus antaa pätevyyden harjoittaa sovittelua koko maan alueella.

Joidenkin autonomisten alueiden laeissa ja asetuksissa säädetään perhesovittelun edellyttämästä koulutuksesta. Vaatimuksena on yleensä, että sovittelijalla on vähintään keskitason yliopistotutkinto ja että hän suorittaa runsaasti käytännön harjoittelua sisältävän erityiskoulutuksen, jonka kesto on 100–300 tuntia. Erityiskoulutusta sovittelun alalla tarjoavat yleensä yliopistot ja ammattialajärjestöt, kuten psykologiliitot ja lakimiesliitot.

Paljonko sovittelu maksaa?

Yleensä tuomioistuimeen liittyvä sovittelu on maksutonta.

Työoikeudellisissa asioissa autonomisten alueiden ja SIMAn palvelut ovat maksuttomia.

Perheoikeudellisissa asioissa tuomioistuinten kanssa yhteistyötä tekevien elinten tarjoamat palvelut ovat yleensä maksuttomia. Kataloniassa sovittelumenettelyn kustannuksia säännellään tapauksissa, joissa henkilöllä ei ole oikeutta maksuttomaan oikeusapuun.

Rikosasioissa julkisten elinten tarjoama sovittelu on maksutonta.

Sovittelussa, joka ei liity tuomioistuimeen, osapuolet voivat vapaasti turvautua sovittelijaan ja he maksavat vapaasti sovittavat maksut. Laissa 5/2012 säädetään nimenomaisesti, että sovittelun kustannukset jaetaan tasan osapuolten kesken, riippumatta siitä, johtaako sovittelu ratkaisuun, jollei toisin ole sovittu.

Lailla 10/2012, jonka tavoitteena on löytää ratkaisut riita-asioihin tuomioistuimen ulkopuolisilla keinoilla, säädellään tiettyjä oikeudenhoidon ja toksikologian ja forensisen tieteen laitoksen yhteydessä sovellettavia maksuja. Siinä myös vahvistetaan maksun tietyn osan palauttaminen silloin, kun asiassa päästään ratkaisuun tuomioistuimen ulkopuolisilla keinoilla ja säästetään osa tarjotun palvelun kustannuksista.

Voidaanko sovittelussa aikaansaatu sopimus panna täytäntöön?

Laissa 5/2012 vahvistetaan, että osapuolet voivat hakea sovittelumenettelyssä aikaansaadun sopimuksen vahvistamista.

Kun sovittelusopimus on tarkoitus panna täytäntöön toisessa valtiossa, on vahvistamisen lisäksi noudatettava niiden kansainvälisten yleissopimusten vaatimuksia, joiden sopimuspuolena Espanja on, sekä Euroopan unionin sääntöjä.

Kun sovittelusopimus tehdään oikeuskäsittelyn aloittamisen jälkeen, osapuolet voivat pyytää tuomioistuinta hyväksymään sopimuksen siviili prosessilain mukaisesti.

Se, voidaanko sovittelussa aikaansaatu sopimus panna täytäntöön, riippuu siitä, missä määrin, asia on yleensä soviteltavissa.

Linkkejä

ESPANJAN AMMATTIYHDISTYSTEN YHTEINEN SOVITTELU- JA VÄLIMIESMENETTELYPALVELU

Päivitetty viimeksi: 17/01/2024

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Sovittelu EU-maissa - Ranska

Mikset ratkaisisi riitaa sovittelun avulla oikeudenkäynnin vireillepanon sijaan? Tässä vaihtoehtoisessa riidanratkaisumenettelyssä sovittelija auttaa osapuolia pääsemään sopuun. Ranskassa valtiolta ja oikeuslaitos tuntevat sovittelun hyödyt, ja lainsäätäjät kannustaa voimakkaasti sovittelun käyttöön.

Keneen pitäisi ottaa yhteyttä?

Ranskassa ei ole keskusviranomaista tai valtionhallinnon elintä, joka olisi vastuussa sovittelutoiminnan sääntelystä.

Ranskassa ei ole myöskään sovitteluun liittyvää virallista kansallista verkkosivustoa. Sovittelua käsitellään kuitenkin verkkosivustolla www.justice.fr sekä **liike-elämän riitojen sovittelijan** (*Médiateur des entreprises*) julkisen palvelun sivustolla, samoin kuin service-public.fr-sivustolla **hallintoasiain sovittelupalvelun** sivulla.

Kukin muutoksenhakutuomioistuin julkaisee luetteloita siviili-, sosiaali- ja kauppaoikeuden alalla toimivista sovittelijoista. Luettelot otettiin käyttöön 2000-luvun oikeuslaitoksen nykyaikaistamisesta 18. marraskuuta 2016 annetun lain N:o 2016-1547 8 §:llä. Luettelot on tarkoitettu ensisijaisesti tuomareille tiedoksi, ja niistä annetaan tietoja yksityisille oikeussubjekteille eri keinoin, muun muassa kyseisten muutoksenhakutuomioistuinten verkkosivustoilla.

Millä aloilla sovittelu on käytettävissä ja/tai sen käyttö on yleisintä?

Sovittelua voidaan käyttää milloin tahansa ja kaikilla oikeudenaloilla, kunhan sovittelu ei riko yleisen edun nimissä annettuja sääntöjä. Tällä tarkoitetaan, ettei sovittelun avulla voida esimerkiksi kiertää avioliittoa tai avioeroa koskevia pakottavia sääntöjä.

Sovittelua käytetään muun muassa seuraavilla aloilla:

naapuruston riidoissa

vuokranantajien ja vuokralaisten välisissä ongelmassa

perheasioihin liittyvissä ongelmassa

ihmissuhteisiin liittyvissä riidoissa organisaatioiden sisällä

yritysten välisissä riidoissa, jotka koskevat sopimuksen täyttämistä tai muuta ristiriitatilannetta

yritysten ja pankkien välisissä riidoissa

julkisiin hankintoihin liittyvissä ongelmassa tai erimielisyyksissä valtionhallinnon, julkisten laitosten taikka alue- tai paikallisviranomaisten kanssa.

Onko sovittelussa noudatettava erityisiä sääntöjä?

Sovittelun käyttö

Sovittelu siviiliasioissa sisällytettiin Ranskan lakiin siviili-, rikos- ja hallinto-oikeudellisten tuomioistuinten ja oikeudenkäyntien järjestämisestä 8. helmikuuta 1995 annetulla lailla N:o 95-125.

Direktiivi 2008/52/EY, jossa määritellään puitteet riitojen sovinnollisen ratkaisemisen edistämiseksi kolmannen osapuolen eli sovittelijan avulla, saatettiin osaksi Ranskan lainsäädäntöä 16. marraskuuta 2011 annetulla määräyksellä N:o 2011-1540. Samalla direktiivin säännösten soveltamisala laajennettiin Ranskassa kattamaan rajat ylittävän sovittelun lisäksi maan sisällä tapahtuva sovittelu, työsopimukseen tai hallinto-oikeuteen liittyviä riitoja lukuun ottamatta. Samassa 16. marraskuuta 2011 annetussa määräyksessä, jolla muutettiin edellä mainittua 8. helmikuuta 1995 annettua lakia, on myös vahvistettu sovittelun yleiset puitteet. Määräyksessä määritellään sovittelun käsite ja täsmennetään sovittelijaa koskevia vaatimuksia sekä vahvistetaan sovittelun luottamuksellisuuden periaate, joka on prosessin onnistumisen keskeinen edellytys.

Tasavallan presidentti on vuodesta 2010 alkaen nimittänyt asetuksella liike-elämän riitojen sovittelijan, joka kuuluu talous-, valtiovarain- ja elvyttämismministerin alaisuuteen. Sovittelija tarjoaa sovittelupalveluja maksutta ja luottamuksellisesti julkisille ja yksityisille toimijoille. Hän toimii siis osaltaan yleisen edun mukaisesti kehittämällä oikeudenkäynneille vaihtoehtoisia riidanratkaisukeinoja. Sovittelijaa voidaan käyttää silloin kun on kyse yritysten välisistä riidoista, sopimuksen täytäntöönpanosta, muista ristiriitatilanteista taikka julkisiin hankintoihin liittyvistä ongelmista tai erimielisyyksistä valtionhallinnon, julkisten laitosten taikka alue- tai paikallisviranomaisten kanssa.

Myös hallinto-oikeuslaissa on osa, joka koskee hallintoasiain sovittelua osapuolten tai tuomioistuimen aloitteesta (ks. L. 2131 § ja sitä seuraavat pykälät).

Sopimukseen perustuva sovittelu

Sovittelu voidaan aloittaa osapuolten aloitteesta. Se ei edellytä asian viemistä tuomioistuimen ratkaistavaksi.

Vaikka osapuolet olisivat jo pyytäneet tuomaria ratkaisemaan riitansa, heillä on mahdollisuus ratkaista erimielisyydet sovinnollisesti muun muassa sovittelijaa käyttäen, jos osapuolet ovat asiasta samaa mieltä.

Tuomioistuinsovittelu

Kun kanne on pantu vireille tuomioistuimessa, asiaa käsittelevä tuomari voi osapuolten suostumuksella nimetä ulkopuolisen henkilön selvittämään näiden näkemyksiä ratkaisun löytämiseksi (siviiliprosessilain 131-1 §).

Perheoikeuden alalla huoltajuuden määräämistä tai avioeroon liittyviä väliaikaisia toimenpiteitä koskevissa kysymyksissä tuomari voi myös kehottaa osapuolia osallistumaan sovittelua koskevaan tiedotustilaisuuteen, joka on osapuolille maksuton ja jossa ei voida määrätä mitään seuraamuksia (siviililain 255 ja 373-2-10 §).

Vuosien 2018–2022 ohjelmasuunnittelusta ja oikeusjärjestelmän uudistamisesta 23. maaliskuuta 2019 annetulla lailla N:o 2019-222 sisällytettiin siviililain 373-2-10 §:ään oikeudenkäynnin jälkeen tapahtuva sovittelu (*médiation post-sentencielle*): erimielisyyden jatkuessa tuomari pyrkii sovittelemaan osapuolet.

Tuomari voi ehdottaa sovittelumenettelyä helpottaakseen sopimukseen pääsemistä vanhempainvastuun harjoittamisesta, jollei vanhemman väitettä käyttäneen väkivaltaa toista vanhempaa tai lasta kohtaan. Osapuolten suostumuksen saatuaan tuomari voi nimetä perheasiain sovittelijan asian eteenpäin viemiseksi ja vanhempainvastuun käyttöä koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen lopulliseksi vahvistamiseksi oikeuden päätöksessä.

Jollei vanhemman väitettä käyttäneen väkivaltaa toista vanhempaa tai lasta kohtaan, tuomari voi niin ikään kehottaa heitä tapaamaan perheasiain sovittelijan, joka kertoo heille menettelyn tavoitteesta ja etenemisestä.

Tuomari voi ehdottaa sovittelumenettelyä myös hallinnollisissa asiassa: jos asia on vireillä hallintotuomioistuimessa tai hallinnollisessa muutoksenhakutuomioistuimessa, ratkaisukokoonpanon puheenjohtaja voi asianosaisten suostumuksen saatuaan määrätä, että asianosaisten välillä yritetään sovittelun avulla päästä sopuun (hallinto-oikeuslain L. 2131 §). Samoja sääntöjä sovelletaan hallintotuomioistuinten ylimpään asteeseen, korkeimpaan hallinto-oikeuteen (hallinto-oikeuslain L. 1141 §).

Kehotus sovitteluun

Kun kanne on pantu vireille tuomioistuimessa eikä asianosaisia ole saatu suostumaan sovitteluun, tuomari voi määrätä heidät tapaamaan asettamassaan määräajassa sovittelijan, joka kertoo asianosaisille, mitä sovittelulla tavoitellaan ja miten se toteutetaan (siviiliprosessilain 1271 §).

"Pakollinen" sovittelu

Ranskan lainsäädäntöä on viime aikoina kehitetty siten, että sovittelusta on tietyissä olosuhteissa tehty pakollista.

Oikeuslaitoksen nykyaikaistamisesta 2000-luvulla 18. marraskuuta 2016 annetun lain nro 2016-1547 7 §:n mukaan 11 tuomiopiirissä on toteutettava kokeilu, jossa riita on yritettävä ratkaista perheasiain sovittelussa, ennen kuin asia viedään tuomioistuimeen. Alun perin vuoden 2019 lopussa päättyväksi suunniteltua kokeilua jatkettiin ensin vuoden 2020 ja sitten vuoden 2022 loppuun.

Perheasioita käsittelevän tuomarin tekemään päätökseen tai tuomarin vahvistaman sopimuksen lausekkeeseen muutosta hakevien henkilöiden on pyrittävä ratkaisemaan asia perheasiain sovittelun avulla ennen asian viemistä tuomioistuimeen, tai asiaa ei oteta käsiteltäväksi tuomioistuimessa.

Kyseessä olevat vaatimukset voivat koskea esimerkiksi lapsen tai lasten vakituista asuinpaikkaa, tapaamis- ja luonapito-oikeutta, osallistumista alaikäisten lasten koulutukseen ja huoltoon tai vanhempainvastuun käyttöä koskevia päätöksiä.

Ennen oikeudenkäyntiä tapahtuvaa perheasiain sovittelua ei vaadita seuraavissa tapauksissa:

vanhempi on käyttänyt väkivaltaa toista vanhempaa tai lasta kohtaan, vaatimuksen tarkoituksena on vahvistuttaa osapuolten sopimus, taikka muusta tuomarin perustelluksi katsomasta syystä.

Vuosien 2018–2022 ohjelmasuunnittelusta ja oikeusjärjestelmän uudistamisesta 23. maaliskuuta 2019 annetulla lailla N:o 2019-222 säädettiin jonkin vaihtoehtoisen riidanratkaisumenettelyn, kuten sovittelun, käyttö pakolliseksi, kun maksuvaatimuksen määrä on enintään 5 000 euroa tai kun vaatimus liittyy naapurustoriitaan tai naapuruston kohtuuttomaan häirintään. Tällöin tuomari voi julistaa viran puolesta, ettei kannetta oteta käsiteltäväksi alioikeudessa, elleivät osapuolet ole ensin yrittäneet ratkaista asiaa sovittelijan avulla. Sovittelu voidaan toteuttaa osapuolten valinnan mukaan joko tuomioistuimessa tai tuomioistuimen ulkopuolella tai erityisessä sovintomenettelyssä (*procédure participative*), laissa säädettyä viittä tapausta lukuun ottamatta:

jos ainakin yksi osapuolista pyytää sopimuksen vahvistamista

jos päätöksen tehneeltä elimeltä on haettava muutosta ennen kuin asia voidaan viedä tuomioistuimen käsiteltäväksi

jos jonkin ensimmäisessä kohdassa tarkoitetun sovinnollisen ratkaisumenettelyn puuttumisen perusteena on perusteltu syy, kuten se, että oikeudellista sovittelua ei ole saatavilla kohtuullisessa ajassa

jos tuomarin tai hallintoviranomaisen on erityissäännöksen nojalla yritettävä sovittelua ennen kanteen käsittelyä

jos velkoja on turhaan aloittanut yksinkertaistetun menettelyn pienten saatavien perimiseksi.

Hallintotuomioistuimissa voidaan edellyttää riita-asioiden pakollista maksutonta ennakkosovittelua. Kutakin riitatyyppeä varten on oma sovittelijansa. Tällä hetkellä ennakkosovittelu on säädetty pakolliseksi riita-asioissa, jotka koskevat työvoimatoimiston (*Pôle emploi*) päätöksiä ja tiettyjä virkamiehiin liittyviä päätöksiä (ks. tiettyihin virkamieskuntaa ja työsuhteasioita koskeviin riitoihin liittyvästä pakollisesta ennakkosovittelusta 25. maaliskuuta 2022 annettu asetus 2022-433).

Sovittelu rikosasioissa

Syyttäjä voi ennen syyttämispäätöksen tekemistä järjestää rikosprosessilain 41-1 §:n mukaisesti uhrin pyynnöstä tai tämän suostumuksella sovittelun rikoksenteikijän ja uhrin välillä joko suoraan tai välittäjän tai syyttäjän sovittelijan välityksellä, jos syyttäjä katsoo, että toimenpiteellä voidaan varmistaa uhrille aiheutetun vahingon korvaaminen, lopettaa rikoksesta aiheutuva häiriö tai edistää rikoksenteikijän paluuta normaalielämään.

Rikosasian sovittelussa uhri ja rikoksenteikijä voivat aktiivisesti osallistua rikoksesta aiheutuneiden ongelmien ratkaisuun ja varsinkin rikoksesta johtuneiden vahinkojen korvaamiseen. Sovittelun toteuttaa syyttäjän nimeämä rikosasiain sovittelija, ja uhrin on voitava sovittelussa ilmaista itseään vapaasti ja kertoa tapahtuneesta samoin kuin odotuksistaan sen suhteen, millaista korvausta hän kärsimästään vahingosta toivoo. Tekijän on puolestaan kohtaamalla uhri silmästä silmään tiedostettava tekonsa seuraukset, jotta hän ei uusisi tekoaan.

Ellei rikosasian sovittelu toteudu rikoksenteikijän käyttäytymisen vuoksi, syyttäjä voi nostaa syytteen, ellei uusia seikkoja tule esiin. Rikosasian sovittelu on rikoslain 132-80 §:n mukaisesti kiellettyä, jos on kyse puolisoitten välisestä väkivallasta. Säännös on lisätty rikoslakiin parisuhdeväkivallan uhrien suojelemiseksi 30. heinäkuuta 2020 annetun lain nro 2020936 myötä.

Sovittelun sääntely

Sovittelijoiden eettiset toimintasäännöt ovat kansallisella tasolla samat kuin EU:n tasolla.

Liike-elämän riitojen sovittelijakin nojaa toiminnassaan julkisiin toimintaperiaatteisiin.

Sosiaaliturvasta osin korvattavat perheasiain sovittelupalvelut, joille siis myönnetään julkista rahoitusta perheavustuskassoista, maatalouden sosiaalivakuutuksen keskinäisestä keskusetuslupakassasta tai oikeusministeriöstä, ovat sitoutuneet noudattamaan tiettyjä kansallisiin ohjeistoihin perustuvia normeja toiminnan ja palvelun laadun suhteen.

Hallintoasiain sovittelua varten on vuonna 2017 hyväksytty hallintoasiain [sovittelijoiden eettiset ohjeet](#).

Lisäksi muutoksenhakutuomioistuimen sovittelijaluetteloista 9. lokakuuta 2017 annetussa asetuksessa N:o 2017-1457 täsmennetään listoihin merkitsemisen edellytykset seuraavasti:

Henkilölle ei ole annettu rikosrekisterin kohdassa 2 mainittua tuomiota, häntä ei ole todettu oikeustoimikelvottomaksi eikä häntä ole asetettu liiketoimintakieltoon.

Henkilö ei ole syylistynyt kunnian, rehellisyyden ja hyvien tapojen vastaisiin tekoihin, joista voidaan määrätä kurinpidollisena tai hallinnollisena seuraamuksena irtisanominen, poistaminen rekisteristä, viraltapano tai hyväksynnän tai toimiluvan peruuttaminen.

Luonnollisella henkilöllä ja oikeushenkilöllä on todistettavasti sovittelukäytännön hallintaa osoittava koulutus tai kokemus. Kaikkien oikeushenkilön nimissä toimivien sovittelua harjoittavien luonnollisten henkilöiden on täytettävä luonnollisille henkilöille asetetut edellytykset.

Tiedotus ja koulutus

Ranskan lainsäädännössä ei säädetä erityisestä koulutuksesta sovittelijoille.

Perheasiain alalla on otettu käyttöön perheasiain sovittelijan tutkinto (*diplôme d'Etat de médiateur familial*, DEMF). Tutkinnon suorittaminen ei ole pakollinen edellytys perheasiain sovittelun harjoittamiselle. Se edellytetään kuitenkin toimijoilta, jotka tarjoavat sosiaaliturvasta korvattavaa perheasiain sovittelupalvelua.

Rikosasioissa luonnolliset henkilöt ja sääntöjenmukaisesti ilmoitetut yhdistykset valtuutetaan harjoittamaan sovittelua alioikeuksien ja muutoksenhakutuomioistuinten tuomiopiireissä rikosprosessilain R. 15-33-30 §:ssä esitettyjen sääntöjen mukaisesti. Sovittelijoiden on saatava vähintään 35 tunnin peruskoulutus sekä täydennyskoulutusta toiminnan jatkamiseksi.

Mitä sovittelu maksaa?

Tuomioistuimessa tai sen ulkopuolella käytävä sovittelu on maksullista henkilöille, jotka käyttävät tätä vaihtoehtoista riidanratkaisumenettelyä.

Sovittelu on maksutonta, kun käytetään jotakin monista julkisista sovittelupalveluista tai kun rikosasia määrätään soviteltavaksi, samoin kuin silloin, kun sovittelu on pakollista, ennen kuin asia voidaan panna vireille hallintotuomioistuimessa.

Sovittelijan palkkioon voi hakea oikeusapua, josta säädetään 19. joulukuuta 1991 annetun asetuksen N:o 91-1266 118-9 §:ssä ja sitä seuraavissa pykälissä. Yhdelle osapuolelle myönnettävän avun määrä voi kuitenkin olla enintään 256 euroa ja kaikkien osapuolten osalta 512 euroa.

Tuomioistuinsovittelussa korvauksen vahvistaa tuomari tehtävän suorittamisen jälkeen sovittelua koskevan muistion ja kululaskelman perusteella (19. joulukuuta 1991 annetun asetuksen N:o 91-1266 119 §). Tuomari vahvistaa vakuuden ja palkkion määrän (siviiliprosessilain 131-6 ja 131-13 §). Koska säädöksissä ei määrätellä tarkkaa palkkiotaulukkoa, perhesovittelun palvelujen kustannukset vaihtelevat.

Julkista rahoitusta saavat palvelut sitoutuvat noudattamaan perhemaksujen hinnastoa. Osapuolten maksettavaksi jäävä osuus sovitteluistuntoa ja henkeä kohden voi vaihdella 2 eurosta 131 euroon henkilön tulojen mukaan.

Onko sovittelussa aikaansaatu sopimus täytäntöönpanokelpoinen?

Kun osapuolet ovat päässeet sopuun, se velvoittaa heitä sopimuksen tavoin.

Jos osapuolet niin haluavat, sovinto voidaan saattaa täytäntöönpanokelpoiseksi joko siten, että toimivaltaisen tuomioistuimen tuomari vahvistaa sen (ks. siviiliprosessilain 1565 § ja hallinto-oikeuslain L. 213-4 §) tai että tuomioistuimen kirjaaja vahvistaa asianajajan esittämän asiakirjan 22. joulukuuta 2021 annetun lain mukaisesti.

Jos sovittelu tapahtuu tuomioistuinsovittelun yhteydessä, siviiliprosessilain 131-12 §:n mukaan osapuolten aikaansaaman sopimuksen vahvistaa näiden pyynnöstä asiaa käsittelevä tuomioistuin.

Siviiliprosessin täytäntöönpanosta annetun lain L. 111-3 §:n 1 momentin mukaan tuomioistuimessa tai sen ulkopuolella käydyssä sovittelussa aikaansaadut sopimukset katsotaan täytäntöönpanoasiakirjoiksi, jos yleiset tai hallinnolliset tuomioistuimet ovat vahvistaneet ne täytäntöönpanokelpoisiksi.

Rikosprosessilain 41-1 §:n 5 momentissa määrätään rikosasian sovittelusta, että jos rikoksenteikijä on sitoutunut maksamaan uhrille vahingonkorvauksen korkoineen, uhri voi sovittelusta laaditun pöytäkirjan perusteella vaatia korvauksen perintää maksamismääräysmenettelyssä siviiliprosessilain sääntöjen mukaisesti.

Päivitetty viimeksi: 20/04/2023

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Kroatian hallitus antaa oikeusministeriön kautta huomattavaa (lainsäädännöllistä, taloudellista ja teknistä) tukea sovittelun kehittämiseen ja edistämiseen. Sovittelu onkin yksi oikeus-laitoksen uudistusstrategian painopisteistä.

Sovittelu tuomioistuimessa ja sen ulkopuolella

Sovittelua voidaan käyttää kaikissa ensimmäisen ja toisen oikeusasteen tavanomaisissa ja erityistuomioistuimissa (kunnalliset ja maakunnalliset tuomioistuimet, kauppatuomioistuimet ja ylin kauppatuomioistuin) ja kaikissa oikeudellisen menettelyn vaiheissa, myös muutoksen-hakumenettelyn aikana. Sovittelua johtaa toimivaltaisen tuomioistuimen tuomari, joka on saanut koulutusta sovittelusta ja joka mainitaan sovittelijaluettelossa, jonka tuomioistuimen presidentti laatii vuosittain tuomareiden tehtävänjaon yhteydessä. Sama henkilö ei voi toimia sovittelijana riita-asiassa, jossa hän on ollut tuomarina. Tuomioistuimen ulkopuolista sovittelua on käytetty jo vuosien ajan suurella menestyksellä sovittelukeskuksissa, joita toimii Kroatian keskuskauppakamarissa, Kroatian kauppaja- ja käsiteollisuuskamarissa, Kroatian työnantajaliitossa, Kroatian sovittelujärjestössä, Kroatian lakimiesliitossa, Kroatian vakuutusyhdistyksessä ja hallituksen alaisessa työmarkkina-suhteiden toimistossa. Sovittelijan johdolla tapahtuva sovittelu on mahdollista myös näiden keskusten ulkopuolella.

Sovittelulain (Kroatian virallisen lehden (*Narodne novine*) nro 18/11) ja sovittelijarekisteristä sekä sovitteluelinten ja sovittelijoiden akkreditoinnista annettujen sääntöjen (virallisen lehden nro 59/11) mukaan oikeusministeriö ylläpitää sovittelijarekisteriä.

Vaihtoehtoisten riidanratkaisukeinojen toimikunta

Oikeusministeriö on perustanut vaihtoehtoisten riidanratkaisukeinojen toimikunnan, jossa ovat edustettuina tuomioistuimet, syyttäjänvirasto, hallituksen alainen työmarkkinasuhteiden toimisto, Kroatian keskuskauppakamari, Kroatian työnantajaliitto, Kroatian kauppaja- ja käsiteollisuuskamari ja oikeusministeriö. Toimikunnan tehtävänä on seurata vaihtoehtoisten riidanratkaisukeinojen kehitystä ja ohjelmien täytäntöönpanoa sekä ehdottaa toimenpiteitä, joilla vaihtoehtoista riidanratkaisua voidaan kehittää edelleen. Toimikunnan tehtäviin kuuluu myös antaa lausuntoja ja vastata kyselyihin sen toimivaltaan kuuluvissa asioissa.

Toimikunnan 26. marraskuuta 2009 pidetyssä kokouksessa hyväksyttiin sovittelijoiden eettiset säännöt.

Lainsäädäntö

Sovittelua riidanratkaisukeinona säänneltiin ensimmäisen kerran sovittelulailla, joka tuli voimaan 24. lokakuuta 2003 (virallisen lehden nro 163/03). Laki sisältää eräät sovittelusta siviili- ja kauppaoikeuden alalla annetun Euroopan neuvoston suosituksen sekä vaihto-ehtoisista riidanratkaisumenettelyistä siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annetun vihreän kirjan johtoperiaatteet. Lakia muutettiin vuonna 2009, ja vuoden 2011 alussa annettiin uusi sovittelulaki (virallisen lehden nro 18/11), joka tuli kaikkialta osin voimaan päivänä, jona Kroatia liittyi Euroopan unioniin.

Alan tärkein säädös on sovittelulaki. Sen ohella sovittelua säännellään joiltakin osin muilla laeilla sekä sovittelulain täytäntöönpanoasetuksilla.

Menettely

Sovittelu voidaan aloittaa riidan toisen osapuolen ehdotuksesta (jos toinen osapuoli hyväksyy sen), osapuolten yhteisestä ehdotuksesta sovintoratkaisun saavuttamiseksi tai kolmannen osapuolen (esim. oikeudenkäyntituomarin) ehdotuksesta.

Sovittelu tapahtuu yhden tai useamman sovittelijan johdolla ja osapuolten välisen sopimuksen perusteella. Sovittelijoiden on oltava tehtävään koulutettuja (sovittelijan asiantuntemus ja taitavuus on yksi keskeinen edellytys sovittelun onnistumiselle) ja käytävä säännöllisesti täydennyskoulutuksessa. Päävastuu sovittelijoiden koulutuksesta on oikeusakatemialla (*Pravosudna akademija*).

Sovittelun on tapahduttava osapuolten ehdoilla. Sovittelija huolehtii siitä, että osapuolia kohdellaan oikeudenmukaisesti ja tasapuolisesti. Sovittelija voi tavata kumpaakin osapuolta erikseen ja luovuttaa osapuolelta saatuja tietoja toiselle osapuolelle vain luvan saatuaan, paitsi jos osapuolet ovat sopineet toisin.

Sovittelija voi osallistua ratkaisun muotoiluun ja antaa suosituksia sen sisällöstä.

Sovittelussa saavutettu ratkaisu sitoo sen allekirjoittaneita osapuolia. Jos osapuolet ovat allekirjoittaneet velvoitteita, ne on pantava täytäntöön sovituksessa aikataulussa. Sovittelussa saavutettu ratkaisu on täytäntöönpanokelpoinen asiakirja, jos se sisältää velvoitteen, josta osapuolet voivat päästä sovintoratkaisuun, ja sen osapuolen, jota velvoite koskee, antaman täytäntöönpanoluvan (täytäntöönpanolauseke).

Elleivät osapuolet toisin sosti, kumpikin maksaa omat kulunsa, mutta sovittelusta aiheutuneet kulut jaetaan tasapuolisesti asiasta annetun lain tai sovitteluelinten sääntöjen mukaisesti.

Sovitteluasiantuntijoiden enemmistön mukaan sovitteluun soveltuu mikä tahansa tahdon-alaisia oikeuksia koskeva riita, ja riidan osapuolia pitäisi lähes poikkeuksetta rohkaista sovintoratkaisun etsimiseen. Sovittelu soveltuu erityisen hyvin kaupan alan riitoihin sekä rajat ylittäviin riitoihin (toisen osapuolen kotipaikka tai vakituinen asuinpaikka on toisessa EU:n jäsenvaltiossa) siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa. Rajat ylittäviin riitoihin eivät kuitenkaan kuulu tulli-, vero- ja hallintoasiat eivätkä asiat, joissa riidan aiheena on valtion vastuu sen vallankäytön piiriin kuuluvista teoista tai laiminlyönneistä.

Muita linkkejä

 [Sovittelijoiden yhteystiedot](#)

 [Lisätietoja](#)

Päivitetty viimeksi: 20/07/2016

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetystä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Sovittelu EU-maissa - Italia

Riita-asiaa ei välttämättä tarvitse viedä tuomioistuimeen, vaan sen voi pyrkiä ratkaisemaan sovittelulla. Sovittelussa on kyse vaihtoehtoisesta riidanratkaisusta, jossa sovittelija auttaa riidan osapuolia pääsemään sovitteluratkaisuun. Viranomaiset ja oikeusalan ammattilaiset pitävät sovittelua erityisen tehokkaana menetelmänä.

1. Keneen pitäisi ottaa yhteyttä?

Sovittelu siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa on otettu Italiassa käyttöön [asetuksella nro 28/2010](#). Tarkoituksena on edistää siirrettävissä olevia oikeuksia (*diritti disponibili*) koskevien riita-asoiden ratkaisua tuomioistuimen ulkopuolella.

Sovittelusta vastaavat julkiset tai yksityiset sovitteluelimet, jotka on merkitty oikeusministeriön ylläpitämään sovittelua tarjoavien elinten rekisteriin (*registro degli organismi di mediazione*).

Kaikki sovittelua koskevat tiedot saa [oikeusministeriön](#) verkkosivustolta.

Oikeusministeriön verkkosivustolla on julkaistu luettelo [valtuutetuista sovitteluelimistä](#).

Sivuston kautta voi etsiä haluamansa sovitteluelimen ja kääntyä siihen kuuluvien sovittelijoiden puoleen. Lisätietoja on saatavilla suoraan eri sovitteluelinten vastuhenkilöiltä.

2. Millä aloilla sovittelu on käytettävissä ja/tai sen käyttö on yleisintä?

Sovitteluelimet voivat auttaa ratkaisemaan tuomioistuimen ulkopuolella erilaisia siviili- ja kauppaoikeudellisia riita-asioita, jotka koskevat siirrettävissä olevia oikeuksia. Italiassa sovittelu on edellytyksenä menettelyn aloittamiselle riita-asioissa, jotka koskevat yhteisomistusta, esineoikeuksia, jakamista, perintöasioita, perhesopimuksia, vuokrausta, omaisuuden lainausta, yritysvuokrausta, korvauksia vahingosta, joka on syntynyt sairaan- tai terveydenhoidollisesta vahinkovastuusta tai lehdistössä tapahtuneesta tai muusta julkisesta kunnianloukkauksesta, vakuutuksista, pankkiasioista ja

rahoitus sopimuksia. Tällaisissa tapauksissa osapuolella on oltava asianajaja. Sovittelu voi olla vapaaehtoista tai tuomioistuimen määräämää tai perustua osapuolten sopimusvelvoitteisiin.

3. Onko sovittelussa noudatettava erityisiä sääntöjä?

Siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa käytettävää sovittelua säännellään tätä nykyä asetuksella nro 28/2010 (sellaisena kuin se on muutettuna 21. kesäkuuta 2013 annetulla asetuksella nro 69, muunnettuna 9. elokuuta 2013 annetuksi laiksi nro 98, muutettuna [12. syyskuuta 2014 annetulla asetuksella nro 132](#), muunnettuna tarkistuksin [10. marraskuuta 2014 annetulla lailla nro 162](#) ja [6. elokuuta 2015 annetulla asetuksella nro 130](#)) ja ministeriön asetuksella nro 180/2010.

4. Koulutus

Sovittelijaksi haluavan on täytettävä ministeriön asetuksen nro 180/2010 4 §:n 3 momentin b kohdassa asetetut edellytykset, joihin kuuluvat mm. seuraavat: todistus vähintään kolmen vuoden opiskelua edellyttävän yliopistotutkinnon suorittamisesta tai todistus ammatillisen yhdistyksen tai ammattialajärjestön jäsenyydestä ja oikeusministeriön valtuuttaman oppilaitoksen antamasta vähintään kaksivuotisesta täydennyskoulutuksesta, jonka yhteydessä henkilö on osallistunut ohjatusti vähintään 20 sovittelutapauksen ratkaisemiseen.

Oppilaitokset, jotka voivat antaa todistuksen sovittelijan koulutuksen suorittamisesta, ovat julkisia tai yksityisiä oppilaitoksia, jotka oikeusministeriö valtuuttaa tähän tehtävään tarkistettuaan, että ne täyttävät tietyt edellytykset.

5. Kuinka paljon sovittelu maksaa?

Ministeriön asetuksen nro 180/2010 16 §:ssä vahvistetaan sovittelusta perittävän korvauksen (*indennità di mediazione*) määrittämisperusteet, joihin kuuluvat menettelyn aloittamiskustannukset ja varsinaiset sovitteluun liittyvät kustannukset.

Määrät vahvistetaan asetuksen liitteessä A olevassa taulukossa. Ne määräytyvät riita-asian arvon mukaan.

6. Voidaanko sovitteluratkaisu panna täytäntöön?

Asetuksen nro 28/2010 12 §:n mukaan silloin, kun kaikilla sovittelun osapuolilla on käytössään asianajaja, osapuolten ja asianajajien allekirjoittama sovitteluratkaisu muodostaa täytäntöönpanoasiakirjan. Sen nojalla voidaan toteuttaa pakkolunastus (*espropriazione forzata*) tai tiettyjen varojen siirtovelvoite (*esecuzione per consegna e rilascio*), täyttää myönteinen tai kielteinen velvoite (*esecuzione degli obblighi di fare e non fare*) ja tehdä tuomioistuimen määräämä kiinnitys (*ipoteca giudiziale*). Asianajajat todistavat ja vahvistavat, että sovitteluratkaisu on pakottavien säännösten ja oikeusjärjestyksen perusteiden mukainen. Kaikissa muissa tapauksissa pöytäkirjan liitteenä oleva sovitteluratkaisu hyväksytään osapuolen pyynnöstä tuomioistuimen puheenjohtajan määräyksellä, kun on todettu, että se on muodollisesti pätevä ja että pakottavia säännöksiä ja oikeusjärjestyksen perusteita on noudatettu. Toukokuun 21. päivänä 2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/52/EY 2 artiklassa tarkoitettujen rajatylittävien riitojen pöytäkirjat vahvistaa se ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen puheenjohtaja, jonka tuomiopiirissä sovitteluratkaisu on määrä panna täytäntöön.

7. Onko sovittelijoita koskevan tietokannan käyttö ilmaista?

Oikeusministeriö julkaisee verkkosivustollaan säännöllisesti luettelon sovitteluelimistä ja kunkin sovitteluelimen sovittelijoista.

Tämä on kohdassa 1 tarkoitettu [linkki](#). Verkkosivusto on kaikille avoin ja maksuton.

Päivitetty viimeksi: 17/05/2023

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Sovittelu EU-maissa - Kypros

Keneen pitäisi ottaa yhteyttä?

Sovittelusta Kyproksessa antavat tietoja oikeusasioista ja yleisestä järjestyksestä vastaava ministeriö (*Ypourgeoio Dikaiosynis kai Dymosias Takseos*), Kyproksen asianajajaliitto, Kyproksen kauppa- ja teollisuuskamari sekä Kyproksen tiede- ja tekniikkakamari.

Millä aloilla sovittelu on käytettävissä ja/tai sen käyttö on yleisintä?

Sovitteluun voidaan turvautua asianosaisten suostumuksella missä tahansa riita-asiassa, olipa kyse sitten rajat ylittävistä riita-asiasta tai vaikkapa kauppakiistasta. Lakia ei sovelleta perhekiistoihin eikä työmarkkinakiistoihin, sillä ne eivät kuulu rajat ylittäviin riita-asioihin.

Onko sovittelussa noudatettava erityisiä sääntöjä?

Sovittelusta tietyissä siviilioikeudellisissa asioissa vuonna 2012 annetun lain 159(I)/2012 mukaisesti osapuolet valitsevat sovittelijan yhteisymmärryksessä. Noudatettava menettely on epävirallinen. Osapuolet sopivat sovittelijaa kuullen menettelyn etenemisestä, sen kestosta, menettelyyn liittyvästä vaihtoehtoisuudesta, sovittelijalle maksettavasta korvauksesta ja maksuehdoista sekä kaikista muista tarpeelliseksi katsotuista seikoista.

Paljonko sovittelu maksaa?

Lain mukaan osapuolet sopivat, yhteisymmärryksessä sovittelijan kanssa, ennen sovittelumenettelyn aloittamista muun muassa sovittelijan palkkion määrittämistavasta ja maksuehdoista sekä muista mahdollisista menettelyyn liittyvistä kuluista. Sovittelua varten ei ole määrätty kiinteitä kustannuksia. Kulut määräytyvät periaatteessa asian monimutkaisuuden mukaan.

Voidaanko sovittelussa aikaansaatu sopimus panna täytäntöön?

Jos osapuolet pääsevät sovintoratkaisuun, sovittelija laatii kirjallisen sovintosopimuksen ja joko molemmat osapuolet yhdessä tai toinen heistä muiden osapuolten nimenomaisella suostumuksella esittää tuomioistuimelle sovintosopimuksen täytäntöönpanoa koskevan hakemuksen. Tässä tapauksessa se on pantava täytäntöön samalla tavalla kuin tuomioistuimen päätös.

Päivitetty viimeksi: 11/03/2024

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Tämän sivun alkukielistä versiota [IV](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

Sovittelu EU-maissa - Latvia

Riidan voi ratkaista myös sovittelun avulla, asiaa ei tarvitse välttämättä viedä oikeuteen. Sovittelu on vaihtoehtoista riidanratkaisua (ADR), jossa riidan osapuolet pyrkivät sopuratkaisuun sovittelijan avulla. Latvian hallituksen ja oikeusalan toimijat tuntevat sovittelun edut.

Keneen pitäisi ottaa yhteyttä?

Latviassa sovittelun käyttö riita-asioiden ratkaisussa on toistaiseksi vasta alkuvaiheessa. Sovittelijan ammatin sääntelyä ei ole annettu minkään keskushallinnon elimen tehtäväksi.

Sovitteluneuvosto

 Sovitteluneuvosto (*Mediācijas padome*) on 25. heinäkuuta 2011 perustettu järjestö, johon kuuluu useita sovittelun alalla toimivia Latviassa rekisteröityjä yhdistyksiä. Se pyrkii kehittämään sovittelijoita koskevat yhteiset koulutusvaatimukset ja ottamaan käyttöön koulutusohjelmille myönnettävät sertifikaatit, laatimaan ja hyväksymään sertifioituille sovittelijoille tarkoitetut käytännösäännöt, edustamaan sertifioituja sovittelijoita, esittämään näkemyksiä kansallisille ja paikallisviranomaisille sekä muille viranomaisille ja antamaan lausuntoja sovitteluun liittyvistä lainsäädäntökysymyksistä ja oikeudellisista käytänteistä.

Sovitteluneuvoston ovat perustaneet seuraavat yhdistykset:

"Sovittelu ja vaihtoehtoinen riidanratkaisu (ARD)" -järjestö (*Mediācija un ADR*)

"Integroitu sovittelu Latviassa" -järjestö (*Integrētā mediācija Latvijā*)

"Yhteiskuntaan integrointi" -järjestö (uhrien tukikeskus) (*Integrācija sabiedrībai (Cietušo atbalsta centrs)*)

Kaupallisten sovittelijoiden yhdistys (*Komerccmediatoru asociācija*).

"Sovittelu ja vaihtoehtoinen riidanratkaisu (ARD)" -järjestö

 Sovittelun ja vaihtoehtoisen riidanratkaisun järjestö (*Mediācija un ADR*) perustettiin 7. huhtikuuta 2005. Sen tavoitteena on vaihtoehtoisten riidanratkaisumenettelyjen (sovittelu, neuvottelu, tosiseikkojen puolueeton selvittäminen, asiantuntijalausunnat, välimiesmenettely jne.) vaihteellaisen käyttöönoton ja soveltamisen edistäminen Latviassa

osallistuminen alan toimintalinjojen kehittämiseen esimerkiksi julkisten elinten perustamissa työryhmissä jäsenten ammattipätevyyteen liittyvien standardien kehittäminen ja mahdollisimman laadukkaitten sovittelu- ja ADR-palvelujen tarjoaminen vaihtoehtoisen riidanratkaisun ammattilaisten saattaminen yhteen yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi yhteistyö kansainvälisten järjestöjen ja muiden luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden kanssa.

Järjestö neuvoo riidan osapuolia ja näiden edustajia asiantuntijan valinnassa sekä järjestää sovitteluun ja vaihtoehtoiseen riidanratkaisuun liittyviä luentoja ja seminaareja. Eräät järjestön jäsenet toimivat riita- ja rikosasioihin erikoistuneina sovittelijoina. Järjestön jäsenet ovat hankkineet neuvottelu- ja sovittelutaitonsa sekä Latviassa että ulkomailla järjestetyissä koulutustilaisuuksissa Yhdysvalloista, Yhdistyneestä kuningaskunnasta, Saksasta ja muista maista tulleiden kokeneiden sovittelijoiden ja riidanratkaisijoiden johdolla.

"Integroitu sovittelu Latviassa" -järjestö

 "Integroitu sovittelu Latviassa" -järjestö (*Integrētā mediācija Latvijā — IMLV*) perustettiin 10. elokuuta 2007. Sen tavoitteena on yhteiskunta, jossa riidat ratkaistaan sovittelemalla, jossa kaikkien osapuolten edut ovat edustettuina tasapuolisesti ja jossa sovelletaan inhimillistä, tasa-arvoista ja yhteistyöhön perustuvaa riidanratkaisumenettelyä. Järjestö perustettiin läheisessä yhteistyössä Saksassa toimivan *Integrierte Mediation* -järjestön kanssa. Yhteistyötä on suunniteltu toteutettavan koulutuksen, taitojen päivittämisen, valvonnan, sovittelupalvelujen käyttöönoton ja hyvien käytänteiden alalla.

"Integroitu sovittelu Latviassa" -järjestön tavoitteena on edistää sovittelun kehittämistä alueellisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla integroimalla sovittelu osaksi laitosten ja järjestöjen riidanratkaisumenettelyä ja ammattilaisten työtä ja ylipäätään osaksi yhteiskuntaa.

Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi järjestö on määrittänyt itselleen seuraavat tehtävät:

integroidun sovittelun kehittäminen ja sen aseman edistäminen Latviassa nykyaikaisena ja korkealaatuisena riidanratkaisukeinona

ammattilaisten, järjestöjen ja laitosten välisen yhteistyön edistäminen

integroidun sovittelun käsitteen ja etujen määrittäminen ja sen käytön edistäminen

integroidun sovittelun käsitettä ja mahdollisuuksia koskevan tiedon jakaminen kansalaisille

integroidun sovittelun etuja koskevan tiedon levittäminen

sovittelua koskevan koulutuksen järjestäminen ja tiedottaminen tavoista, joilla sovittelu voidaan ottaa osaksi eri alojen toimintaa

tutkimusten ja kyselyjen toteuttaminen.

"Integroitu sovittelu Latviassa" -järjestö tuo yhteen eri ammattien edustajia – myös sovittelijoita – jotka haluavat integroida sovittelutaidot osaksi työtään ja edistää yleistä tietoisuutta sovittelusta toimivana riidanratkaisukeinona.

"Yhteiskuntaan integrointi" -järjestö (uhrien tukikeskus)

"Yhteiskuntaan integrointi" -järjestön ylläpitämä **uhrien tukikeskus** aloitti toimintansa vuonna 2003. Sen ensisijaisena tavoitteena on antaa tukea rikoksen uhreille. Sen palveluksessa on vuodesta 2004 lähtien ollut 20 sovittelijaa, joilla on paljon kokemusta sovittelumenettelystä ja jotka osaavat hyödyntää sovittelua siviili- ja hallinto-oikeudellisissa riita-asioissa.

Millä aloilla sovittelu on käytettävissä ja/tai sen käyttö on yleisintä?

Sovittelu on käytettävissä monilla aloilla. Sovittelua voitaisiin käyttää yleisimmin perheoikeuteen ja kauppaoikeudellisiin suhteisiin liittyvissä riita-asioissa.

Onko sovittelussa noudatettava erityisiä sääntöjä?

Sovitteluun turvautuminen on täysin vapaaehtoista.

Sovitteluun osallistuminen ei ole tietyn tyyppisen tuomioistuimen menettelyn käynnistämisen tai jatkamisen edellytys.

Sovittelua ei Latviassa säännellä erityisillä sääöksillä tai säännöillä.

Tiedotus ja koulutus

Sovittelua koskeva sivusto: <http://www.mediacija.lv>.

"Sovittelu ja vaihtoehtoinen riidanratkaisu (ARD)" -järjestön ja "Yhteiskuntaan integrointi" järjestön kouluttajat tarjoavat sovittelun peruskoulutusta, joka on tarkoitettu tuleville sovittelijoille. Lisäksi he järjestävät koulutusta keskeisistä riidanratkaisutaidoista, joita voidaan soveltaa työpaikoilla ja yksityiselämässä.

Paljonko sovittelu maksaa?

Riita-asioissa sovittelu on maksullista. Sovittelun kustannukset määräytyvät monen eri seikan perusteella. Tällaisia ovat sovittelijan pätevyys ja kokemus, riita-asian monimutkaisuus, sovitteluistuntojen määrä ja muut seikat.

Lasten etuja ja oikeuksia koskevissa asioissa Riikan perhetuomioistuimen ulkomaalais- ja sovitteluasiain jaosto (*Rīgas Bāriptiesas Ārlietu un samierināšanas pārvalde*) tarjoaa maksuttomia palveluja Riikan kaupungin asukkaalle. Riita-asiat koskevat yleensä elatusta, lasten asuinpaikkajärjestelyjä, tapaamisoikeuksia, huoltajuutta ja lasten kasvatusta.

Voidaanko sovittelussa aikaansaatu sopimus panna täytäntöön?

 Direktiivin 2008/52/EY mukaan riidan osapuolet voivat pyytää, että sovittelulla aikaansaatu kirjallinen sopimus vahvistetaan täytäntöönpanokelpoiseksi.

Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle ne tuomioistuimet ja muut viranomaiset, joiden toimivaltaan kuuluu kyseisten pyyntöjen vastaanottaminen.

Latvia ei ole vielä antanut näitä tietoja.

Linkit

[Mediācija.lv](http://www.mediacija.lv)

Päivitetty viimeksi: 05/04/2024

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Sovittelu EU-maissa - Liettua

Tuomioistuimen sijaan riidat voidaan ratkaista sovittelemalla. Sovittelu on vaihtoehtoinen riidanratkaisun (ADR) muoto, jossa sovittelija auttaa osapuolia pääsemään sovintoon. Sekä Liettuan valtio että oikeusalan ammattilaiset tuntevat hyvin sovittelun edut.

Keneen pitäisi ottaa yhteyttä?

Liettuaissa ei ole keskitettyä organisaatiota tai valtionhallinnon elintä, joka vastaisi sovittelusta (tarpininkavimas), eikä sellaista ole myöskään suunnitteilla.

Millä aloilla sovittelu on käytettävissä ja/tai sen käyttö on yleisintä?

Sovittelua (taikinamasis tarpininkavimas) voidaan käyttää siviilioikeudellisissa riita-asioissa (eli riita-asioissa, jotka yleinen tuomioistuin käsittelee siviiliprosessissa).

Onko sovittelussa noudatettava erityisiä sääntöjä?

Sovittelusta on säädetty **siviilioikeudellisten riita-asioden sovittelua koskevassa laissa** (Civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo įstatymas). Sovittelun käyttö on täysin vapaaehtoista. Mitään erityisiä säännöksiä, kuten sovittelijoiden tapaohteja, ei ole.

Tiedotus ja koulutus

Toistaiseksi valtakunnallista koulutusohjelmaa ei ole. Koulutusta antavat kuitenkin **oikeusministeriön** (Teisingumo ministerija) koulutuskeskus ja yksityiset oppilaitokset. Yksityisiä oppilaitoksia ei säännellä.

Paljonko sovittelu maksaa?

Siviilioikeudellisten riita-asioden sovittelua koskevan lain mukaan sovittelua voidaan tehdä palkkiota vastaan tai ilmaiseksi. Jos sovittelusta maksetaan palkkio, sovittelu voi alkaa vasta sen jälkeen, kun sovittelija on sopinut maksettavasta palkkiosta ja maksutavasta kirjallisesti molempien riita-asian osapuolten kanssa.

Voidaanko sovittelussa aikaansaatu sopimus panna täytäntöön?

 Direktiivin 2008/52/EY mukaan riita-asian osapuolilla on mahdollisuus pyytää, että sovittelulla aikaansaadun sopimuksen sisältö vahvistetaan täytäntöönpanokelpoiseksi. Jäsenvaltiot ilmoittavat tuomioistuimet ja muut viranomaiset, joilla on toimivalta vastaanottaa tällaisia hakemuksia.

Siviilioikeudellisten riita-asioden sovittelua koskevan lain mukaan riita-asian osapuolet voivat valita toimivaltaisen tuomioistuimen. Tuomioistuin voi olla riita-asian yhden osapuolen asuinpaikan tai kotipaikan alioikeus.

Päivitetty viimeksi: 07/04/2023

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetystä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Sovittelu EU-maissa - Luxemburg

Riita-asiaa ei välttämättä tarvitse viedä tuomioistuimeen vaan sen voi pyrkiä ratkaisemaan sovittelulla. Sovittelussa on kyse vaihtoehtoisesta riidanratkaisusta, jossa sovittelija auttaa riidan osapuolia pääsemään sovintoratkaisuun. Sovittelun edut ovat Luxemburgin hallintovirkamiesten ja oikeusalan ammattilaisten tiedossa.

Keneen pitäisi ottaa yhteyttä?

Luxemburgissa ei ole sovittelijan ammattia keskitetysti sääntelevää elintä.

Sovittelua tehdään tietyillä erityisaloilla (pankit, vakuutukset ym.), hallinnollisten asioiden sovittelusta vastaa **oikeusasiamies** (*l'Ombudsman*) ja lasten oikeuksiin liittyvästä sovittelusta **Lapsiasioden komitea** (*l'Ombudskomitee fir t'Rechter vun de Kanner*). Lisäksi seuraavat yhdistykset toimivat sovittelun alalla:

 Luxemburgin sovittelijayhdistys (*Association luxembourgeoise de la médiation et des médiateurs agréés* – ALMA, voittoa tavoittelematon yhdistys)

 Siviili- ja kauppaoikeuden alan sovittelukeskus (*Centre de médiation civile et commerciale* – CMCC)

 Sovittelukeskus (*Centre de médiation* – voittoa tavoittelematon yhdistys)

 Perhe- ja sosiaaliasioiden sovittelukeskus (*Centre de médiation Socio-Familiale*, Pro Familia säätiön ylläpitämä)

Millä aloilla sovittelu on käytettävissä ja/tai sen käyttö on yleisintä?

Sovittelu on käytettävissä pääasiassa

hallinnollisissa asioissa

rikosasioissa

perheoikeudellisissa asioissa

kauppaoikeudellisissa asioissa

naapuririita-asioissa.

Siviili- ja kauppaoikeudellisten asioiden sovittelun keskeisiä piirteitä ovat pyrkimys yhteisymmärrykseen, luottamuksellisuus sekä sovittelijan riippumattomuus, puolueettomuus ja ammattitaito. Sovittelu voi koskea koko riita-asiaa tai sen osaa. Sekä tavanomainen sovittelu että tuomioistuinsovittelu ovat käytössä. Perheasioiden sovittelun asema on keskeinen.

Tavanomaisessa sovittelussa (*médiation conventionnelle*) asianosainen voi ehdottaa muille asianosaisille oikeudellisista ja välimiesmenettelyistä riippumattoman sovittelun käyttöönottoa milloin tahansa tuomioistuinkäsittelyä edeltävän oikeudellisen menettelyn aikana.

Sen jälkeen kun siviili-, kauppa- tai perheoikeudellinen kanne on jo nostettu tuomioistuimessa, tuomari voi käynnistää **tuomioistuinsovittelun** (*médiation en justice* tai *médiation judiciaire*) milloin tahansa ennen tuomioistuinkäsittelyn alkamista. Tämä ei kuitenkaan ole mahdollista kassaatiotuomioistuimessa eikä välitoimia koskevassa asiassa. Tuomari voi kutsua asianosaiset sovitteluun omasta aloitteestaan tai näiden yhteisestä pyynnöstä. Sovittelun käyttö edellyttää molemmissa tapauksissa asianosaisten suostumusta. Tietyissä erikseen määriteltyihin perheoikeudellisiin kysymyksiin liittyvissä asioissa tuomari voi ehdottaa asianosaisille sovittelua ja määrätä pidettäväksi maksuttoman tiedotuskokouksen, jossa selitetään sovittelun periaatteita, sovittelumenettelyä ja sen vaikutuksia.

Rikosoikeudellisissa asioissa syyttäjä voi tietyin edellytyksin turvautua sovitteluun ennen kuin hän päättää syytteen nostamisesta, jos sovittelun avulla voidaan

varmistaa, että uhri saa korvauksen kärsimästään vahingosta tai

korjata rikoksesta aiheutunut haitta tai

auttaa rikosentekijää palaamaan yhteiskuntaan.

Sovittelun käyttö ei estä nostamasta myöhemmin syytettä erityisesti, jos sovittelun ehtoja ei noudateta.

Onko sovittelussa noudatettava erityisiä sääntöjä?

Sovittelun käyttäminen on täysin vapaaehtoista.

Hallinnollisesta sovittelusta, rikossovittelusta sekä «erityisaloilla tapahtuvasta» sovittelusta on annettu erilliset säädökset.

Tiedotus ja koulutus

Rikossovittelu

Rikossovittelusta säädetään [6. toukokuuta 1999 annetussa laissa](#) ja [31. toukokuuta 1999 annetussa suurherttuan asetuksessa](#). Ennen kuin syyttäjää päättää syytteen nostamisesta, hän voi päättää käyttää sovittelua, jos katsoo, että tämä voi edistää uhrin kärsimän vahingon korvaamista tai korjata rikoksesta aiheutuneen haitan tai helpottaa rikoksentehtäjän palaamista yhteiskuntaan. Jos syyttäjää päättää käyttää rikossovittelua, hän voi nimetä auktorisoidun sovittelijan tätä varten.

Auktorisointi:

Lupaa toimia rikossovittelijana haetaan oikeusministeriöltä, joka päättää asiasta valtiosyyttäjän lausunnon saatuaan.

Siviili- ja kauppaoikeudellinen sovittelu

Siviili- ja kauppaoikeudellisesta sovittelusta säädetään [24. helmikuuta 2012 annetussa laissa](#), joka muodostaa uudistettuun siviiliprosessilakiin sisältyvän uuden osaston. Luxemburg saattoi tällä lailla voimaan tietyistä sovittelun näkökohdista siviili- ja kauppaoikeuden alalla 21. toukokuuta 2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/52/EY. Uuden lain mukaan direktiivissä esitettyjä rajat ylittäviin riita-asioihin sovellettavia periaatteita sovelletaan myös kansallisiin riita-asioihin. Lakia täydentää [25. kesäkuuta 2012 annettu asetus tuomioistuinsovittelijan ja perhesovittelijan auktorisointimenettelyistä, erityiskoulutuksesta sekä maksuttoman tiedotuskokouksen järjestämisestä](#).

Sovittelija on puolueeton ulkopuolinen henkilö, jonka tehtävänä on kuulla asianosaisia yhdessä ja tarvittaessa myös erikseen. Tavoitteena on saada asianosaiset itse ratkaisemaan oikeusriitansa. Sovittelija ei pakota asianosaisia sovintoon vaan pyrkii auttamaan heitä neuvottelemaan omatoimisesti sovintoratkaisun.

Tuomioistuinsovittelun ja perheasioiden sovittelun voi suorittaa auktorisoitu tai auktorisoimaton sovittelija. Auktorisoidulla sovittelijalla tarkoitetaan oikeusministerin kyseiseen tehtävään auktorisoimaa luonnollista henkilöä.

Myös silloin, kun kyseessä on tavanomainen sovittelu tai rajat ylittävä riita-asia, asianosaiset voivat sopia muun kuin auktorisoidun sovittelijan käyttämisestä.

Auktorisointi:

Auktorisoinnin myöntää sovittelijoille oikeusministeriö. Sovittelijalta ei edellytetä auktorisointia siviili- ja kauppaoikeudellisten asioiden tavanomaisessa sovittelussa.

Auktorisointia voi hakea kuka tahansa luonnollinen henkilö, joka täyttää edellytykset, joista säädetään siviili- ja kauppaoikeudellisten asioiden sovittelun sisällyttämisestä uuteen siviiliprosessilakiin 24. helmikuuta 2012 annetussa laissa sekä tuomioistuinsovittelijan ja perheasioiden sovittelijan auktorisointimenettelyistä, erityiskoulutuksesta sekä maksuttoman tiedotuskokouksen järjestämisestä 25. kesäkuuta 2012 annetussa asetuksessa. Direktiivin 2008/52/EY sekä 24. helmikuuta 2012 annetun lain 1251-3 §:n 1 momentin 3 alakohdan nojalla sovittelupalvelujen tarjoajan, joka täyttää Luxemburgin kelpoisuusvaatimuksia vastaavat tai keskeisiltä osin vertailukelpoiset vaatimukset toisessa EU:n jäsenvaltiossa, ei tarvitse hankkia auktorisointia Luxemburgin suurherttuakunnassa.

Auktorisointi myönnetään määräämättömäksi ajaksi.

Uuden siviiliprosessilain 1251-3 §:n 2 momentissa ja 25. kesäkuuta 2012 annetussa suurherttuan asetuksessa säädetään auktorisoinnin edellytyksistä:

Hakijan on osoitettava täyttävänsä kunniallisuutta, pätevyyttä, koulutusta, riippumattomuutta ja puolueettomuutta koskevat vaatimukset.

Hakijan on esitettävä luxemburgilainen rikosrekisteriote tai sen maan, jossa hän on oleskellut viimeksi kuluneiden viiden vuoden ajan, toimivaltaisten viranomaisten antama vastaava asiakirja.

Hakijalla on oltava kelpoisuus käyttää kansalaisoikeuksiaan ja poliittisia oikeuksiaan.

Hakijalla on oltava sovittelijan erityiskoulutus, josta osoituksena on

Luxemburgin yliopiston tai Euroopan unionin jäsenvaltion lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten mukaisesti nimetyn yliopiston, korkeakoulun tai muun vastaavan tasaisen oppilaitoksen myöntämä ylempi korkeakoulututkinto sovittelussa tai

kolmen vuoden ammatillinen kokemus täydennettynä 25. kesäkuuta 2012 annetun asetuksen 2 artiklan mukaisella «sovittelun erityiskoulutuksella» tai unionin jäsenvaltiossa tunnustettu sovittelijan koulutus.

Luxemburgin yliopistossa on erityinen [sovittelun koulutusohjelma \(ylempi korkeakoulututkinto\)](#).

Paljonko sovittelu maksaa?

Sovittelumenettely on useissa tapauksissa maksuton. Jos sovittelusta veloitetaan maksu, tästä on ilmoitettava selvästi.

Tavanomaisesta sovittelusta veloitettavan palkkion suuruus voidaan määrittää vapaasti. Asianosaiset vastaavat kuluista ja palkkioista yhtä suurin osuuksin, elleivät he toisin päättä.

Tuomioistuinsovittelusta ja perheasioiden sovittelusta veloitettavien palkkioiden määrä vahvistetaan asetuksessa.

Voidaanko sovittelussa aikaansaatu sopimus panna täytäntöön?

On tärkeä huomata, että **siviili- ja kauppaoikeudellisen sovittelun** tuloksena syntyneellä sopimuksella on sama lainvoima kuin tuomioistuimen päätöksellä.

Tällainen sovintosopimus on täytäntöönpanokelpoinen koko Euroopan unionin alueella direktiivin 2008/52/EY mukaisesti riippumatta siitä, onko se tehty toisessa unionin jäsenvaltiossa vai kansallisella tasolla. Sopimus on täytäntöönpanokelpoinen, kun toimivaltainen tuomioistuin on vahvistanut sen kokonaan tai osittain.

Direktiivi on saatettu osaksi Luxemburgin lainsäädäntöä 24. helmikuuta 2012 annetulla lailla. Laissa asetetaan sovittelu tasavertaiseen asemaan muiden käytössä olevien oikeudellisten menettelyjen kanssa.

Linkkejä

[Luxemburgin oikeusministeriö](#)

[Luxemburgin sovittelijayhdistys](#) (ALMA, voittoa tavoittelematon yhdistys)

[Siviili- ja kauppaoikeuden alan sovittelukeskus](#) (CMCC)

[Siviili- ja kauppaoikeuden alan sovittelukeskus](#) (CMCC)

[Sovittelukeskus](#) (voittoa tavoittelematon yhdistys)

[Perhe- ja sosiaaliasioiden sovittelukeskus](#)

Päivitetty viimeksi: 14/01/2022

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetystä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

Seuraavat kielet ovat jo saatavilla: [hu](#)

Sovittelu EU-maissa - Unkari

Tuomioistuinkäsittelyn sijaan riita-asia kannattaa ratkaista sovittelemalla. Kyseessä on vaihtoehtoinen riidanratkaisukeino (alternatív vitarendezés), jossa sovittelija (közvetítő) auttaa asianosaisia pääsemään sovintoon. Unkarissa sekä viranomaiset että oikeusalan ammattilaiset tuntevat hyvin sovittelun edut.

Keneen pitäisi ottaa yhteyttä?

Sovittelusta vuonna 2002 annetun lain LV mukaan **oikeus- ja lainvalvontaministeriö** vastaa sovittelijoiden ja sovittelijoita palkkaavien oikeushenkilöiden rekisteröinnistä.

Sovittelijoiden ja sovittelijoita palkkaavien oikeushenkilöiden rekisteri on saatavissa **oikeus- ja lainvalvontaministeriön verkkosivustolla** (Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium honlapja).

Sivustolla annetaan käyttäjille yleisiä tietoja. Sovittelijoita on mahdollisuus hakea nimen, erikoisalan, kielitaidon ja sen läänin perusteella, jossa toimisto sijaitsee. Oikeushenkilöitä voi hakea nimen, läänin ja nimilyhenteen perusteella.

Samalla **verkkosivustolla** on saatavissa sovittelijoille ja sovittelijoita palkkaaville oikeushenkilöille tarkoitettuja rekisteröintilomakkeita.

Sovittelun alalla toimivia kansalaisjärjestöjä ovat muun muassa

 valtakunnallinen sovitteluyhdistys (Országos Mediációs Egyesület) ja

Budapestin kauppa- ja teollisuuskamarin vaihtoehtoisten riidanratkaisukeinojen ja oikeusasioden koordinoinnin osasto (a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara Mediációs és Jogi Koordinációs Osztálya).

Millä aloilla sovittelu on käytettävissä ja/tai sen käyttö on yleisintä?

Sovittelusta **vuonna 2002 annettu laki LV** kattaa siviilioikeudelliset riita-asiat, muttei kuitenkaan herjauksanteita, hallinto-oikeudellisia menettelyjä, holhouksenalaiseksi asettamista koskevia oikeudenkäyntejä, huoltajuuden menettämistä koskevia oikeudenkäyntejä, täytäntöönpanomenettelyjä, isyyden ja syntyperän vahvistamista koskevia menettelyjä sekä perustuslain nojalla tapahtuvaa muutoksenhakua.

Onko sovittelussa noudatettava erityisiä sääntöjä?

Sovittelun käyttö on vapaaehtoista, mutta siitä on tiettyä etua suhteessa **veroista ja maksuista annettuun lakiin ja siviiliprosessilakiin**.

Jos asianosaiset osallistuvat sovitteluun ensimmäisen käsittelyn jälkeen, ja oikeuden puheenjohtajana toimiva tuomari vahvistaa sovittelussa aikaansaadun sopimuksen, on maksettava vain puolet oikeudenkäyntimaksuista. Jopa sovittelijalle maksettava palkkio + ALV (kuitenkin enintään 50 000 forinttia) voidaan vähentää jo tästä alennetusta määrästä. Ainoana rajoituksena on, ettei maksun loppusumma voi olla alle 30:tä prosenttia alkuperäisestä summasta.

Vähennystä ei tehdä, jos sovittelu ei ole tiettyssä tapauksessa lain mukaan sallittua.

Jos asianosaiset osallistuvat sovitteluun ennen riita-asian oikeudenkäyntiä, on maksettava vain maksu, josta on vähennetty sovittelijan palkkio + ALV (kuitenkin enintään 50 000 forinttia). Maksu ei myöskään saa olla alle 50:tä prosenttia alkuperäisestä maksusta. Vähennystä ei tehdä, jos sovittelu ei ole tiettyssä tapauksessa lain mukaan sallittua tai jos asianosaiset vievät asian tuomioistuimeen sovittelussa aikaansaadusta ratkaisusta huolimatta (paitsi jos tarkoituksena on sovitteluratkaisun voimaan saattaminen sen takia, että sitä ei ole noudatettu vapaaehtoisesti).

Sovittelijoille ei ole valtakunnallisia käytännesääntöjä, mutta suurin osa sovittelijayhdistyksistä noudattaa sovittelijoille tarkoitettuja EU:n käytännesääntöjä.

Työoikeudellisia riitoja varten on kuitenkin olemassa **käytännesäännöt**. Ne on laatinut työasioiden sovittelukeskus.

Eräät tuomioistuimet tarjoavat käynnissä olevan oikeudenkäynnin osapuolille mahdollisuuden maksuttomaan sovitteluun. Tarkemmat säännöt ja luettelo näistä tuomioistuimista ovat saatavilla Unkarin tuomioistuinten yhteisellä verkkosivustolla (http://birosag.hu/engine.aspx?page=Birosag_showcontent&content=Birosagi_kozvetites).

page=Birosag_showcontent&content=Birosagi_kozvetites).

Tiedotus ja koulutus

Sovittelusta tai valtakunnallisesta sovittelijoiden koulutuksesta ei ole olemassa englanninkielistä verkkosivustoa.

 Sovittelua koskeva verkkosivusto on saatavissa vain unkariksi.

Paljonko sovittelu maksaa?

Sovittelu ei ole ilmaista. **Palkkiosta** sovitaan sovittelijan ja asianosaisten kesken.

Voidaanko sovittelussa aikaansaatu sopimus panna täytäntöön?

 Direktiivin 2008/52/EY mukaan on oltava mahdollisuus pyytää sovittelulla aikaansaadun kirjallisen sopimuksen sisällön vahvistamista täytäntöönpanokelpoiseksi. Jäsenvaltiot ilmoittavat komissiolle ne tuomioistuimet ja muut viranomaiset, joilla on toimivalta vastaanottaa tällaisia hakemuksia. Asianosaisilla on mahdollisuus saada sovittelulla aikaansaadun sopimuksen sisältö täytäntöönpanokelpoiseksi. He voivat pyytää tuomioistuinta tai notaaria sisällyttämään sopimuksen tuomioon tai viralliseen asiakirjaan, joka voidaan panna tämän jälkeen täytäntöön.

Linkkejä

Unkarin sovittelijarekisterin verkkosivusto (A magyar közvetítőik adatbázisának honlapja)

Päivitetty viimeksi: 06/04/2017

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetystä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Sovittelu EU-maissa - Malta

Tuomioistuimen sijaan riidat voidaan ratkaista sovittelemalla. Sovittelu on vaihtoehtoinen riidanratkaisukeino, jossa riidan osapuolet pyrkivät sovintoon sovittelijan avulla. Sekä Maltaan viranomaiset että oikeusalan ammattilaiset ovat hyvin tietoisia sovittelun eduista.

Keneen pitäisi ottaa yhteyttä?

Maltassa sovittelusta vastaava valtion elin on Maltaan sovittelukeskus, joka perustettiin **sovittelulain** (2004 Mediation Act) 474 luvun mukaisesti. Riita-asian asianosaiset voivat viedä asian tai heidän asiansa voidaan ohjata sovittelukeskukseen sovittelijan avulla ratkaistavaksi.

Sovittelukeskukseen voi ottaa yhteyttä Maltaan sovittelukeskuksen kirjaajan kautta: Registrar of the Malta Mediation Centre, 158 Triq il-Merkanti, Valletta VLT 1176.

Voit myös soittaa numeroon +356 23279220 tai lähettää sähköpostia osoitteeseen **info@mediation.mt**.

Asianosaisille annetaan sovittelukeskuksesta luettelo keskuksen valtuuttamista sovittelijoista, ja heitä pyydetään valitsemaan luettelosta molempien osapuolten hyväksymä sovittelija. Jos osapuolet eivät pysty sopimaan sovittelijasta, jonka molemmat hyväksyisivät, keskus nimeää sovittelijaksi henkilön, jonka nimi on seuraavana valtuutettujen sovittelijoiden luettelossa.

Millä aloilla sovittelu on käytettävissä ja/tai sen käyttö on yleisintä?

Sovittelua voidaan käyttää riita-asioissa siviili-, perhe-, sosiaali-, kauppa- ja yritysoikeuden aloilla. On syytä huomata, että perheasioiden sovittelussa tarkoitetaan tiettyjä perheeseen liittyviä riitoja, kuten perimysriitoja tai perheyhtymien toiminnassa syntyviä riitoja. Sovittelua ei voida käyttää asumuseron tai avioeron yhteydessä, sillä ne kuuluvat siviilituomioistuimen perhejaoston toimivaltaan ja niitä säädelään erityisellä lainsäädännöllä.

Onko sovittelussa noudatettava erityisiä sääntöjä?

Sovittelu on vapaaehtoista. Oikeuskäsittelyn asianosaiset voivat kuitenkin yhdessä pyytää tuomioistuinta keskeyttämään asian käsittelyn siksi aikaa, kun he yrittävät ratkaista riidan sovittelemalla. Lisäksi tuomioistuin voi keskeyttää asian käsittelyn omasta aloitteestaan sovittelun ajaksi ja ohjata asianosaiset yrittämään riidanratkaisua sovittelemalla. On kuitenkin syytä huomata, että perheoikeudellisissa asioissa sovittelu on pakollista erityisesti, kun on kyse asumuserosta, lasten tapaamisoikeudesta, lasten huoltajuudesta ja lasten ja/tai puolison elatusavusta.

Maltaan sovittelukeskuksella on **käytännesäännöt** (Code of Conduct), joita sovittelijoiden on noudatettava sovittelussa.

Sääntöihin sisältyy myös niiden noudattamiseen liittyviä toimenpiteitä. Käytännösääntöjen mukaan esimerkiksi keskuksen **johtokunnalla** (*Board of Governors*) on valtuudet toteuttaa kurinpidollisia toimia sellaista sovittelijaa vastaan, jonka menettely ei vastaa säännöissä edellytetyjä periaatteita tai joka laiminlyö nämä periaatteet. Jos sovittelijan todetaan toimineen vastoin sääntöjä tai käyttäytyneen sopimattomalla tavalla, hänet poistetaan sovittelijoiden luettelosta niin pitkäksi aikaa kuin johtokunta katsoo sen olevan aiheellista.

Tiedottaminen ja koulutus

Sovittelijoiden käytännösääntöjen mukaan sovittelijoiden on osallistuttava aktiivisesti koulutukseen, jolla edistetään sovittelutaitojen kehittymistä, ja hyödynnettävä siihen tarjoutuvat tilaisuudet. Maltan sovittelukeskus järjestää sovittelijoiden koulutusta aika ajoin. Ensimmäinen tällainen sovittelutaitoihin keskittyvä kurssi pidettiin heinäkuussa 2008. Toinen sovittelutaitoja koskeva kurssi, jonka painopisteenä olivat asumuseron psykologiset, sosiaaliset ja oikeudelliset näkökohdat, pidettiin 16.–18. huhtikuuta 2009.

Kuinka paljon sovittelu maksaa?

Palkkio määräytyy vuonna 2008 annetun oikeudellisen tiedonannon N:o 309 2 ja 4 määräyksen perusteella. Määräyksiä muutettiin vuonna 2020 annetulla oikeudellisella tiedonannolla N:o 365 (ks. [toissijainen säädös 474.01](#)).

Perhetuomioistuimeen liittyvässä sovittelussa osapuolet voivat valita yhteisymmärryksessä haluamansa sovittelijan oikeusministerin tähän tarkoitukseen nimeämien henkilöiden luettelosta. Tällöin he vastaavat sovittelun kustannuksista itse. Vaihtoehtoisesti tuomioistuin nimeää sovittelijan oikeusministerin tuomioistuimen nimeämiksi sovittelijoiksi nimittämien henkilöiden luettelosta vuoroperiaatteella. Jälkimmäisessä tapauksessa sovittelun kustannukset maksaa siviilituomioistuinten kirjaaja (*Registrar of the Civil Courts and Tribunals*).

Voidaanko sovittelussa aikaansaatu sopimus panna täytäntöön?

[Direktiivin 2008/52/EY](#) mukaan on mahdollista pyytää, että sovittelulla aikaansaadun kirjallisen sopimuksen sisältö vahvistetaan täytäntöönpanokelpoiseksi. Vuonna 2004 annettua sovittelulakia muutettiin vuonna 2010 lailla IX, lähinnä rajat ylittäviä riita-asioita säätelevän direktiivin säännösten saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä. Samalla säännösten soveltamisalaa laajennettiin koskemaan myös maan sisäisiä tapauksia.

Linkkejä

[Maltan sovittelukeskus](#)

[Maltan vuoden 2004 sovittelulaki](#)

[Direktiivi 2008/52/EY](#)

Päivitetty viimeksi: 19/05/2023

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Tämän sivun alkukielistä versiota [nl](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomenntaan parhaillaan.

Sovittelu EU-maissa - Alankomaat

Sovittelun avulla osapuolet voivat ratkaista riitansa yhdessä riippumattoman sovittelijan avulla. Tällaiseen tuomioistuimen ulkopuoliseen riidanratkaisuun liittyy monia etuja. Monissa tapauksissa sovittelu on tarpeen vain lyhyen ajan, ja sen avulla voidaan välttyä pitkällisiltä ja kalliilta menettelyiltä. Sovittelu myös tukee osapuolten välisten suhteiden säilyttämistä, kun he yhdessä hakevat ratkaisua.

Keneen pitäisi ottaa yhteyttä?

Sovittelijoita voi etsiä Alankomaissa useammasta rekisteristä. Alankomaiden sovittelijoiden liitto [MfN Mediatorsfederatie Nederland](#) (MfN) pitää yllä sovittelijoiden rekisteriä: [Register van Mediators](#) (aiemmin NMI-rekisteri). Liitossa ovat edustettuina Alankomaiden suurimmat sovittelijajyhdistykset. MfN:n rekisteriin hyväksytään ainoastaan sovittelijoita, jotka täyttävät tiukat laatukriteerit. Alankomaiden viranomaiset soveltavat MfN:n kriteereitä myös muiden sovittelijoiden valinnassa (oikeusapulautakunnan [rekisteri](#)). Tietoa sovittelusta voi hakea myös [vaihtoehtoista riidanratkaisua koskevasta kansainvälisestä rekisteristä](#).

Sovittelijoiden liiton osoite:

Westblaak 140

3012 KM Rotterdam

Postiosoite:

Postbus 21499

3001 AL Rotterdam

Puhelin: 010-201 23 44

Sähköposti: info@mediatorsfederatienl.nl

Millä aloilla sovittelu on käytettävissä ja/tai sen käyttö on yleisintä?

Sovittelu on aina mahdollista, ja sitä käytetään eniten siviili- ja julkisoikeuden aloilla. Jo muutaman vuoden ajan sovittelua on voitu käyttää myös rikosoikeuden alalla.

Onko sovittelussa noudatettava erityisiä sääntöjä?

Sovitteluun osallistuminen on vapaaehtoista. Sovitteluun osallistuvilla ei ole lakisääteistä velvoitetta allekirjoittaa nk. sovittelusopimusta, jossa sovitaan esimerkiksi salassapitovelvollisuudesta ja osapuolten edustuksesta. Osapuolilla, jotka käyttävät MfN:n sovittelijan palveluja, on [MfN:n vuoden 2017 työjärjestyksen](#) nojalla velvollisuus allekirjoittaa sovittelusopimus.

MfN:n sovittelijan on noudatettava MfN:n käytännösääntöjä ja työjärjestystä. Sovittelijan toiminnasta voi valittaa sovittelun laatua valvovalle SKM-säätiölle (Stichting Kwaliteit Mediators).

Tiedotus ja koulutus

Sovittelijoiden on sovittelijarekisteriin päästäkseen suoritettava alan peruskoulutus, läpäistävä teoriakoe ja arviointivaihe ja toimitettava todistus hyvästä maineesta (*Verklaring Omtrent het Gedrag*, VOG).

Sen lisäksi heidän on pidettävä ammattitaitoaan yllä seuraavassa esitetyn mukaisesti. Heidän on osallistuttava kolmen vuoden ajanjaksolla vähintään yhdeksään sovitteluun ja käytettävä niihin vähintään 36 tuntia. Vuodessa on saatava päätökseen vähintään kaksi sovittelua, joihin on käytetty yhteensä vähintään 8 tuntia. Edellä mainituista yhdeksästä sovittelusta vähintään kolmen päätteen on laadittava kirjallinen sopimus. Kolmen vuoden aikana toteutuneista yhdeksästä sovittelusta enintään kolmessa saa olla läsnä toinen tai useampi sovittelija (*co-mediation*). Lisäksi sovittelijoiden on hankittava kolmen vuoden jaksoa kohden 48 täydennyskoulutuspistettä ja osallistuttava vertaisohjaukseen. Sovittelijoiden on osallistuttava kolmen vuoden väliajoin myös vertaisarviointiin. Siinä riippumaton ja puolueeton kollega arvioi, vastaako sovittelu laadullisesti vähintäänkin alan keskitasoa. Sovittelijarekisterin sovittelijoihin sovelletaan siis tiukkoja laatukriteerejä.

Paljonko sovittelu maksaa?

Eri sovittelijoilla voi olla eri tuntitaksa. Kokemuksen lisäksi myös sovittelijan ammatillinen tausta ja erityisasiantuntemus vaikuttavat hintaan. Siksi kannattaakin selvittää etukäteen tuntitaksan suuruus ja mahdolliset muut kustannukset. Sovittelijan on aina eriteltävä kustannuksensa. Sovittelun hinta riippuu myös sovittelun kestosta ja siitä, kuinka monta kertaa sovittelijan palveluja käytetään. Sovittelijan keskihinta on 150 euroa/tunti (ilman alv:tä). Jos osapuoli ei pysty maksamaan sovittelijan käytöstä aiheutuvia kuluja, hänelle voidaan tietyin edellytyksin myöntää oikeusapua. Tällöin osapuolen maksettavaksi jää ainoastaan omavastuuosuus. Omavastuun suuruus määräytyy osapuolen tulojen ja varallisuuden perusteella.

Lisätietoja sovittelun kustannuksista voi lukea [täältä](#).

Voidaanko sovittelussa aikaansaatu sopimus panna täytäntöön?

Lain mukaan riita-asian osapuolet voivat hakea sovittelussa laaditun kirjallisen sopimuksen täytäntöönpanoa.

Linkkejä

[Alankomaiden sovittelijoiden liitto](#)

[Sovittelun hinta](#)

[MfN:n työjärjestys \(2017\)](#)

Päivitetty viimeksi: 14/01/2022

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Sovittelu EU-maissa - Itävalta

Miksi viedä riita-asia tuomioistuimeen, jos se voidaan ratkaista sovittelulla? Sovittelussa on kyse vaihtoehtoisesta riidanratkaisusta, jossa sovittelija auttaa riidan osapuolia pääsemään sovintoratkaisuun.

Keneen pitäisi ottaa yhteyttä?

Oikeusministeriö ylläpitää [luetteloa rekisteröidyistä sovittelijoista](#). Tähän luetteloon otetaan vain asianmukaisesti koulutettuja, ammatillisesti päteviä sovittelijoita.

Itävallassa ei kuitenkaan ole sovittelupalvelusta vastaavaa keskushallintoelintä.

Sen sijaan on yhteisöjä, jotka tarjoavat kaupallisia tai ei-kaupallisia sovittelupalveluja, ja lisäksi sovittelijat saavat tukea eräiltä kansalaisjärjestöiltä.

Milloin sovitteluun olisi turvaututtava?

Riita-asioiden sovittelu edistää riidanratkaisua asioissa, joista tavanomaiset tuomioistuimet ovat vastuussa. Osallistuminen sovitteluun on vapaaehtoista. Sen tavoitteena on saada osapuolet ottamaan itse vastuuta riidan ratkaisemisesta.

Jotkin naapuririidat on ensin pyrittävä ratkaisemaan tuomioistuimen ulkopuolella ennen kuin asia viedään oikeuteen. Tätä varten kiista voidaan viedä sovitteluelimeen, jossa asia pyritään ratkaisemaan ilman oikeudenkäyntiä joko tuomioistuimessa (menettelyn nimi on *prätorischer Vergleich*) tai sovittelun avulla.

Onko sovittelussa noudatettava erityisiä sääntöjä?

Itävallassa ei ole erityistä sovittelua koskevaa asetusta tai käytäntösääntöjä. Luetteloon rekisteröidyillä sovittelijoilla on kuitenkin tiettyjä oikeuksia ja velvollisuuksia.

Sovittelijoita ei jaotella rekisterissä erikoisalan mukaan (esimerkiksi perheoikeuden, lääketieteen tai rakennusalan sovittelijat), vaan erikoisalat esitetään lisätiedoissa.

Kaikki sovittelijat, joilla on riittävästi kokemusta sovittelusta, voidaan merkitä "rekisteröityjen sovittelijoiden" luetteloon asiaa koskevien [sääntöjen](#) mukaisesti. "Sovittelija" ei kuitenkaan ole suojattu ammattinimike. "Rekisteröidyn sovittelijan" nimikettä ei kuitenkaan saa käyttää aiheettomasti.

Tiedottaminen ja koulutus

Lisätietoja sovittelijoiden koulutuksesta ja sovittelijaksi rekisteröitymistä koskevista vaatimuksista Itävallassa on saatavilla saksankielisinä [tästä](#).

Paljonko sovittelu maksaa?

Sovittelu on yleensä maksullista.

Sovittelupalkkiosta päätetään yksityisen sovittelijan ja riidan osapuolten välisellä sopimuksella.

Voidaanko sovittelussa aikaansaatu sopimus panna täytäntöön?

[Direktiivissä 2008/52/EY](#) säädetään, että osapuolet voivat pyytää sovittelulla aikaansaadun kirjallisen sopimuksen sisällön vahvistamista täytäntöönpanokelpoiseksi. Jäsenvaltiot ilmoittavat, millä tuomioistuimilla tai muilla viranomaisilla on toimivalta vastaanottaa tätä koskevia hakemuksia. Jotta sovittelumenettelyllä aikaansaatu sopimus olisi täytäntöönpanokelpoinen, se on vahvistettava tuomioistuimessa tai notaarin luona.

Päivitetty viimeksi: 28/03/2023

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Tämän sivun alkukielistä versiota [PL](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä

suomennetaan parhaillaan.

Sovittelu EU-maissa - Puola

Miksi viedä riita-asia tuomioistuimeen, jos se voidaan ratkaista sovittelulla? Sovittelussa on kyse vaihtoehtoisesta riidanratkaisusta, jossa sovittelija auttaa riidan osapuolia pääsemään sovintoratkaisuun. Puolan hallinto ja oikeusalan toimijat ovat tietoisia sovittelun tarjoamista eduista.

Keneen pitäisi ottaa yhteyttä?

Oikeusministeriöön perustettiin vuonna 2010 erityinen sovitteluun liittyviä kysymyksiä käsittelevä jaosto, josta sittemmin on tullut **rikoksen uhrien asioiden ja sovittelun edistämisen jaosto** (*Wydział ds. Pokrzywdzonych Przepęstwem i ds. Promocji Mediacji*), joka toimii kansainvälisen yhteistyön ja ihmisoikeuksien osaston yhteydessä. Perustietoja sovittelutoiminnasta on saatavilla [oikeusministeriön verkkosivustolla](#).

Oikeusministeriö on kiinnittänyt viime vuosina erityistä huomiota sovittelun ja muiden vaihtoehtoisten riidanratkaisumenettelyjen (Alternative Dispute Resolution, ADR) kehittämiseen ja pyrkinyt lisäämään niiden käyttöä Puolassa. Tavoitteena on parantaa koko oikeusjärjestelmän tehokkuutta ja oikeussuojan saatavuutta kansalaisten kannalta.

Vuonna 2010 perustettiin oikeusministeriön aloitteesta **sovittelukoordinaattorien verkosto**.

Nyt koordinaattoreita (tuomareita, ehdonalaivalvojia ja sovittelijoita) on yli 120. He toimivat kahdeksassa muutoksenhakutuomioistuimessa (*sąd apelacyjny*), kaikissa aluetuomioistuimissa (*sąd okręgowy*) ja kuudessa alioikeudessa (*sąd rejonowy*).

Neuvonnan ja lausuntojen osalta oikeusministeriö tekee yhteistyötä **vaihtoehtoisen riidanratkaisun ja riita-asioiden sovittelutoimenpiteiden yhteiskunnallisen neuvoston** kanssa (*Spoleczna Rada ds. Alternatywnych Metod Rozwiązywania Konfliktów i Sporów*, jäljempänä 'ADR-neuvosto', s-posti: adr_rada@ms.gov.pl). Neuvoston tehtävänä on edistää sovittelun käyttöä ja toimia yhteyspisteenä keskushallinnon, oikeuslaitoksen ja sovittelijoiden välillä.

ADR-neuvosto nimitettiin ensimmäisen kerran 1. elokuuta 2005 annetulla oikeusministerin asetuksella avustamaan ministeriä vaihtoehtoisin riidanratkaisumenetelmiin liittyvissä kysymyksissä. ADR-neuvosto laati ensimmäisellä toimikaudellaan mm. seuraavat asiakirjat:

📄 [Puolan sovittelijoiden eettiset säännöt \(Kodeks Etyczny Mediatorów Polskich\)](#) (toukokuu 2008).

📄 [Sovittelijoiden koulutusta koskevat vaatimukset \(Standardy Szkolenia Mediatorów\)](#) (lokakuu 2007).

📄 [Sovittelua ja sovittelumenettelyä koskevat vaatimukset \(Standardy Prowadzenia Mediacji i Postępowania Mediacyjnego\)](#) (kesäkuu 2006).

Toiselle toimikaudelle ADR-neuvosto nimitettiin 3. huhtikuuta 2009 annetulla oikeusministerin asetuksella (sellaisena kuin se on muutettuna 1. heinäkuuta 2011 annetulla oikeusministerin asetuksella). Tärkein ADR-neuvoston nykyisellä toimikaudellaan hyväksymä asiakirja on 📄 [Järjestelmää koskevien muutosten toteuttaminen \(Założenia do zmian systemowych\)](#) (maaliskuu 2012).

ADR-neuvostoon kuuluu nykyään 23 jäsentä, jotka ovat tiedemaailman edustajia, käytännön sovittelun ammattilaisia tai jäljempänä mainittujen valtiosta riippumattomien järjestöjen, tutkimuslaitosten ja virastojen edustajia.

ADR-neuvoston tehtävänä on ensisijaisesti antaa suosituksia vaihtoehtoisia riidanratkaisumenettelyjä koskevan kansallisen järjestelmän toimintaperiaatteista sekä

mukauttaa tämä järjestelmä unionin oikeuden vaatimuksiin

laatia yhdenmukainen sovittelumenettely Puolan oikeusjärjestelmään

tiedottaa sovittelumenettelyjä koskevista vaatimuksista

levittää oikeuslaitoksen toimijoiden ja lainvalvontaviranomaisten keskuudessa ja yhteiskunnassa yleensä tietoa ADR-menettelyistä hyödyllisenä konfliktienratkaisukeinona

luoda institutionaaliset puitteet eri ADR-menettelyjen kehittämiselle

toteuttaa muita tarvittavia toimenpiteitä sovittelun kehittämiseksi Puolassa.

Lisäksi useilla valtiosta riippumattomilla yksityisillä järjestöillä on merkittävä rooli sovittelun edistämisessä ja alan sisäisten sääntöjen määrittämisessä. Nämä järjestöt ovat laatineet omat koulutusta koskevat norminsa, sovittelijoiksi haluavia koskevat vaatimukset, sovittelussa käytettävät menetelmät sekä eettiset ja hyvän ammattikäytännön normit. Tällaiset säännöt ovat näiden organisaatioiden sisäisiä sääntöjä ja sitovat ainoastaan niiden omia sovittelijoita.

Tärkeimpiä näistä organisaatioista ovat seuraavat:

📄 [Puolan sovittelukeskus \(Polskie Centrum Mediacji\)](#),

📄 [Perheasioiden sovitteluyhdistys \(Stowarzyszenie Mediatorów Rodzinnych\)](#),

📄 [Puolan sovitteluyhdistys \(Krajowe Stowarzyszenie Mediatorów\)](#),

📄 [Partners-Polskan sovittelukeskus \(Centrum Mediacji Partners Polska\)](#),

📄 [Puolan yrityssovittelukeskus \(Polskie Stowarzyszenie Sądownictwa Polubownego\)](#),

Ala-Sleesian sovittelukeskus

Lisäksi mm. seuraavat ammattijärjestöt edistävät sovittelua toimintansa puitteissa:

📄 [Korkeimman asianajajaneuvoston yhteydessä toimiva sovittelukeskus \(Centrum Mediacyjne przy Naczelnej Radzie Adwokackiej\)](#).

📄 [Kansallisen asianajajaliiton yhteydessä toimiva sovittelukeskus \(Centrum Mediacji Gospodarczej przy Krajowej Izbie Radców Prawnych\)](#).

eräiden alueellisten asianajajayhdistysten yhteydessä toimivat sovittelukeskukset

eräiden alueellisten notaarineuvostojen yhteydessä toimivat sovittelukeskukset.

Luetteloja vakituksista sovittelijoista laativat valtiosta riippumattomat järjestöt (sääntömääräisen toimintansa yhteydessä) ja yliopistot. Tietoja näistä luetteloista ja keskuksista on saatavilla aluetuomioistuinten puheenjohtajilta. Heiltä saa tietoja myös rikos- ja nuorisoasioita käsittelevistä sovittelijoista.

Millä aloilla sovittelu on käytettävissä ja/tai sen käyttö on yleisintä?

Puolan lainsäädännön mukaan sovittelu on käytettävissä seuraavilla aloilla:

siviilioikeus

kauppaoikeus

työoikeus

perheoikeus

nuoriso-oikeus

rikosoikeus

hallinto-oikeus.

Tarkempia tietoja sovittelusta on saatavilla 📄 [oikeusministeriön laatimista ja jakelemista esitteistä](#).

Nykyään sovittelua käytetään eniten rikos- ja siviilioikeudellisissa asioissa. Vuosina 2011–2012 sovittelun käyttö lisääntyi eniten perhe- ja kauppaoikeudellisissa asioissa.

Onko sovittelussa noudatettava erityisiä sääntöjä?

Sovittelu on vapaaehtoiselta pohjalta tapahtuva riidanratkaisukeino, jonka käyttö perustuu seuraaviin:

sovittelusopimus (tuomioistuimen ulkopuolinen sovittelu)

sovittelun käyttö tuomioistuimen kehotuksesta.

Jos asianosaiset eivät itse valitse sovittelijaa, tuomioistuimella on oikeus nimittää asiaan sovittelija asianmukaisen pätevyyden hankkineiden henkilöiden luettelosta. Rikos- ja nuoriso-oikeudellisissa asioissa tuomioistuin nimittää sovittelijan.

Sovittelusta säädetään muun muassa siviili- ja rikosoikeudenkäyntilaeissa, nuoriso-oikeudellisia asioita koskevasta menettelystä annetussa laissa sekä siviilioikeudenkäyntien tuomioistuimmaksuja koskevassa laissa. Lisäksi on annettu alemmantasoisia määräyksiä, joilla säännellään sovittelumenettelyä yksityiskohtaisemmin sen mukaan, millaisesta asiasta on kyse.

Alaikäisiä koskevien asioiden osalta asetuksessa säädetään mm. seuraavista seikoista:

sovittelumenettelyn toteuttamiseen valtuutettavia laitoksia ja henkilöitä koskevat vaatimukset

sovittelumenettelyn toteuttamiseen valtuutettujen laitosten ja henkilöiden rekisteröinti

sovittelijoiden koulutusta koskevat vaatimukset

se, missä määrin ja millä edellytyksin sovittelijoilla on oikeus tutustua asiaa koskeviin asiakirjoihin

sovittelumenettelyn edistymistä ja lopputulosta koskevan kertomuksen muoto ja soveltamisala.

Rikosasoiden osalta asetuksessa säädetään mm. seuraavista seikoista:

sovittelumenettelyn toteuttamiseen valtuutettavia laitoksia ja henkilöitä koskevat vaatimukset

sovittelumenettelyn toteuttamiseen valtuutettujen laitosten ja henkilöiden nimittäminen ja erottaminen

se, missä määrin ja millä edellytyksin sovittelumenettelyn toteuttamiseen valtuutetuilla laitoksilla ja henkilöillä on oikeus tutustua asiaa koskeviin asiakirjoihin sovittelussa noudatettavat keinot ja menetelmät.

Perheoikeudellisissa asioissa sovittelijalle on asetettu koulutusta ja kokemusta koskevia lisävaatimuksia (psykologia, pedagogiikka, sosiologia tai oikeustiede sekä käytännön kokemus perheoikeudellisten asioiden sovittelusta).

Täytäntöönpanoasetuksessa määritellään siviiliasioissa sovellettavan sovittelijan palkkion suuruus ja korvauskelpoiset kustannukset (ks. jäljempänä – Paljonko sovittelu maksaa?).

Tiedottaminen ja koulutus

Perustietoa sovittelusta Puolassa on saatavilla [oikeusministeriön verkkosivustolla](#), mm: otteita sovittelua koskevasta lainsäädännöstä, sovittelua koskevia kansainvälisiä säädöksiä sekä [ADR-neuvoston laatimia asiakirjoja ja suosituksia](#) ja sähköisessä muodossa [esitteitä, tiedotteita ja julisteita](#), jotka on julkaistu sovittelun edistämiseksi. Lisäksi sivustolla julkaistaan [ajankohtaisia tietoja sovittelun edistämiseen liittyvistä toimista](#) sekä valtakunnallisella ja alueellisella tasolla toteutettavista toimista, jotka liittyvät sovittelun kansainvälisen teemapäivän viettoon. Sivustolle on myös koottu [tietoa, säädöskäännöksiä ja esimerkkejä muiden maiden hyvistä käytänteistä](#).

Sovitteluun liittyvät kysymykset ovat osa syyttäjien ja tuomarien yleistä koulutusta ja kuuluvat opetusohjelmaan myös [tuomarien ja syyttäjien valtakunnallisessa oppilaitoksessa \(Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury\)](#).

Sovittelukoordinaattoreille on järjestetty oikeusministeriön suosituksesta tämän tehtävän hoitamiseen liittyvää koulutusta, joka liittyy tiedottamiseen, tiiminvetämiseen ja yhteistyöhön sovittelijoiden kanssa.

Sovittelijat voivat valita haluamansa koulutuksen sovittelukeskusten, yliopistojen ja muiden järjestöjen tarjonnasta.

Oikeusministeriö laatii sovittelusta tilastoja, joissa tarkastellaan seuraavia näkökohtia:

niiden tapausten lukumäärä, joissa tuomioistuin on ohjannut osapuolet sovitteluun

sovittelussa tehtyjen sopimusten lukumäärä

sovittelussa tehtyjen sopimusten ehdot (rikos- ja nuoriso-oikeudelliset asiat)

tuomioistuimen ulkopuolisten sovittelumenettelyjen lukumäärä (siviiliasiat).

Vuosina 2010 ja 2011 toteutettiin projektiluontoisia toimia, joiden yhteydessä tuomioistuihin, läänien poliisilaitoksille ja sovittelukeskuksiin jaettiin esitteitä ja tiedotteita, joissa kerrottiin erityyppisistä sovittelumenettelyistä ja niiden käytännön soveltamisesta. Lisäksi suurelle yleisölle kerrottiin sovittelusta televisiossa, radiossa ja ilmoitustauluilla. Oikeusministeriö päivittää ja jakelee järjestelmällisesti sovittelua koskevia esitteitä, oikeudenkäyntiasiakirjojen mukaan liitettäviä lyhyitä tiedotteita ja julisteita, jotka ovat saatavilla myös ministeriön verkkosivustolla.

Puolassa on vietetty jo viiden vuoden ajan kansainvälistä sovittelupäivää, jonka yhteydessä oikeusministeri järjestää valtakunnallisen konferenssin. Lisäksi sovittelupäivän yhteydessä järjestetään kymmenittäin suppeampia konferensseja, juhlallisuuksia, koulutusta ja keskustelutilaisuuksia myös alue- ja paikallistasolla eri kaupungeissa.

Paljonko sovittelu maksaa?

Oikeusministeriö jakaa tietoa sovittelusta maksutta. Sovittelu on [tutkimusten](#) mukaan edullisempaa kuin riitojen ratkaiseminen tuomioistuimessa.

Rikos- ja nuoriso-oikeudellisissa asioissa **asianosaisten ei tarvitse maksaa sovittelusta aiheutuvia kustannuksia**, vaan ne katetaan valtion varoista.

Muuntymyksissä asioissa **palkkiosta yleensä sovitaan** sovittelijan ja asianosaisten kesken. Sovittelija voi myös suostua hoitamaan sovittelun ilman palkkiota.

Siviilioikeudellisissa asioissa sovittelusta aiheutuvat kustannukset jäävät asianosaisten maksettaviksi. Kustannukset yleensä jaetaan, paitsi jos asianosaiset sopivat toisin. Silloin kun sovitteluun on päädytty tuomioistuimen kehotuksesta, sovittelijan palkkio on muissa kuin rahallista arvoa koskevissa asioissa ensimmäiseltä istunnolta 60 zlotya (noin 15 euroa) ja jokaiselta seuraavalta istunnolta 25 zlotya (noin 6 euroa). Jos menettelyn kohteena olevalla asialla on rahallinen arvo, sovittelijan palkkio on 1 % riita-asian arvosta (kuitenkin vähintään 30 zlotya eli noin 7,5 euroa) ja enintään 1 000 zlotya (noin 250 euroa). Sovittelijalla on myös oikeus saada korvaus sovittelutoimintaan liittyvistä kuluista (kuten kirjeenvaihto-, puhelin- ja vuokratuloista). Sovittelun kustannuksiin lisätään alv-vero.

Jos sovittelussa päästään sopimukseen, osapuolelle palautetaan 75 prosenttia tuomioistuinmaksusta, jonka hän joutui maksamaan viedessään asian tuomioistuimen käsiteltäväksi. Avio- ja asumuseroa koskevissa asioissa maksu palautetaan kokonaan.

Kun kyseessä on tuomioistuimen ulkopuolinen sovittelu, sovittelukeskus määrittelee sovittelijan palkkion ja kulukorvaukset tai asianosaiset sopivat niistä yhdessä sovittelijan kanssa ennen sovittelun aloittamista. Osapuolia ei voida vapauttaa sovittelukustannuksista, vaikka tuomioistuinmaksuista olisi myönnetty vapautus. Sovittelija voi luopua palkkiostaan kummankintyyppisissä sovittelumenettelyissä (tuomioistuimessa tai tuomioistuimen ulkopuolella käytävissä menettelyissä).

Voidaanko sovittelussa aikaansaatu sopimus panna täytäntöön?

Jos osapuolet pääsevät sopimukseen **siviilioikeudellista asiaa** koskevassa sovittelussa, sopimus liitetään sovittelusta laadittuun pöytäkirjaan. Sovittelija ilmoittaa asianosaisille, että allekirjoittamalla sopimuksen ne hyväksyvät sen, että tuomioistuimelle esitetään hakemus sopimuksen vahvistamisesta.

Sovittelija toimittaa sovittelupöytäkirjan ja sopimuksen toimivaltaiselle tuomioistuimelle ja antaa asianosaisille jäljennöksen pöytäkirjasta. Tuomioistuin aloittaa viipymättä menettelyn, jossa sovittelussa aikaansaatu sopimus joko vahvistetaan tai julistetaan täytäntöönpanokelpoiseksi. Tuomioistuin voi kieltäytyä vahvistamasta sopimusta tai julistamasta sitä täytäntöönpanokelpoiseksi joko kokonaan tai osittain, jos sopimus on lain tai hyvien tapojen vastainen, jos sen tarkoituksena on kiertää lakia tai jos se on epäselvä tai vastoin työntekijän etua. Sovittelijan avulla aikaansaatu sopimus, jonka tuomioistuin on vahvistanut julistamalla sen täytäntöönpanokelpoiseksi, on oikeudellisesti yhtä pätevä kuin tuomioistuimessa tehty sopimus, ja se voidaan määrätä pantavaksi täytäntöön.

Perheoikeudellisissa asioissa sopimuksessa voidaan sopia mm. seuraavista kysymyksistä: puolisoiden välisten riitojen sopiminen, eroa koskevien ehtojen vahvistaminen, huoltajuuskysymykset, lasten tapaamisoikeudet, perheen tarpeista huolehtiminen, elatusmaksut sekä omaisuutta ja asumista koskevat kysymykset. Lisäksi sopimuksessa voidaan määrätä vanhempien tai puolisoiden eron jälkeen esimerkiksi passin myöntämisestä, lapsen koulutukseen liittyvistä valinnoista, yhteydenpidosta muuhun perheeseen sekä lapsen omaisuuden hallinnasta.

Siviilioikeudellisissa asioissa sovittelun aloittaminen keskeyttää vanhentumisajan kulumisen.

Rikos- ja nuoriso-oikeudellisissa asioissa sovittelussa aikaansaatu sopimus ei korvaa tuomioistuimen tuomiota eikä sido tuomioistuinta, vaikka tuomioistuimen on otettava sen sisältö huomioon päättäessään menettelyn. Tällaisessa sopimuksessa voidaan määrätä mm. seuraavista seikoista: muodollinen anteeksipyyntö, aineellisten ja aineettomien vahinkojen korvaaminen, yhdyskuntapalvelu, velvoitteet uhria ja koko yhteiskuntaa kohtaan.

Päivitetty viimeksi: 26/09/2014

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetystä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Sovittelu EU-maissa - Portugali

Sovittelu (*mediação*) on yksi Portugalissa käytettävistä vaihtoehtoisista riidanratkaisumenettelyistä väl miesmenettelyn (*arbitragem*) ja rauhantuomioistuinten (*julgados de paz*) rinnalla. Sovittelusta 19. huhtikuuta 2013 annettu laki nro 29/2013 (*Lei da Mediação*) muodostaa Portugalissa sääntelykehiksen sovittelulle muiden vaihtoehtoisien riidanratkaisumenettelyjen joukossa. Siinä vahvistetaan Portugalissa käytävää sovittelua koskevat yleiset periaatteet sovittelun

kohteena olevan riita-asian luonteesta riippumatta sekä siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa tapahtuvaan sovitteluun, sovittelijoihin ja julkiseen sovitteluun sovellettavat säännökset. Sovittelusta annetun lain mukaan "sovittelu" (*mediação*) tarkoittaa vaihtoehtoista riidanratkaisua, joka toteutetaan julkisissa tai yksityisissä elimissä ja jonka avulla riidan osapuolet pyrkivät vapaaehtoisesti pääsemään sovintoon sovittelijan avulla; "sovittelija" (*mediador de conflitos*) tarkoittaa riippumatonta ja puolueetonta kolmatta osapuolta, jolla ei ole määräysvaltaa sovittelun osapuoliin nähden mutta joka auttaa sovittelun osapuolia pääsemään riita-asiassa lopulliseen sovintoon.

Sovittelun luonne ja sovittelusopimus

Sovittelu on täysin **vapaaehtoista**. Sovittelumenettely on **luottamuksellinen**, ja se voidaan keskeyttää vain oikeusjärjestyksen perusteisiin liittyvistä syistä, erityisesti lapsen edun suojaamiseksi, henkilön fyysisen tai psyykkisen koskemattomuuden suojelemiseksi tai tarvittaessa sovittelussa aikaansaadun sovittelusopimuksen soveltamisen tai täytäntöönpanon turvaamiseksi vain sillä edellytyksellä, että tämä on käytännössä välttämätöntä edellä mainittujen etujen suojaamiseksi. Sovitteluistuntojen sisältöä **ei voi esittää todisteena** oikeudessa.

Sovittelusopimus on **täytäntöönpanokelpoinen**, kun

sen kohteena oleva riita on mahdollista sovittaa eikä sopimuksen vahvistamista tuomioistuimessa edellytetä;

osapuolet ovat oikeustoimikelpoisia sopimuksen tekemiseen;

sopimus on saatu aikaan sovittelussa, joka on käyty lain säännöksiä noudattaen;

sopimuksen sisältö ei ole oikeusjärjestyksen perusteiden vastainen;

sovittelua johtanut sovittelija on merkitty oikeusministeriön ylläpitämään sovittelijaluetteloon. Luettelo on saatavilla [☞ täällä](#).

Toisessa EU-maassa käydyssä sovittelussa tehty sovittelusopimus, joka täyttää edellä a ja d luetelmakohdassa mainitut vaatimukset, on

täytäntöönpanokelpoinen, jos sopimus on täytäntöönpanokelpoinen myös kyseisen toisen EU-maan lainsäädännön mukaisesti.

Millä aloilla sovittelu on käytettävissä ja/tai sen käyttö on yleisintä?

Sovittelua voidaan käyttää siviili- ja kauppaoikeudellisissa, perheoikeudellisissa ja työoikeudellisissa asioissa sekä rikosasioissa. Kolmella viimeksi mainitulla alalla on käytössä julkinen sovittelujärjestelmä, ja niillä jokaisella sovelletaan omia sääntöjään.

Rauhantuomioistuimen sovittelupalvelulla (*serviço de mediação*) on toimivalta sovittaa mitä tahansa riitoja, jotka voidaan ratkaista sovittelemalla, vaikkei asia kuuluisi varsinaisesti rauhantuomioistuimen toimivaltaan.

Sovittelijan ohjesääntö

Sovittelusta annettuun lakiin sisältyy sovittelijaa koskeva luku (23–29 §), jossa säädetään sovittelijan oikeuksista ja velvollisuuksista. Sovittelijan on noudatettava myös [☞ sovittelijoiden eurooppalaista ohjesääntöä](#).

Sovittelijan koulutusta ei tarjota julkisissa oppilaitoksissa, vaan sovittelijat koulutetaan yksityisissä oppilaitoksissa, jotka hyväksyy oikeuspolitiikan virasto (*Direção-Geral da Política de Justiça*) 27. marraskuuta 2013 annetun päätöksen (*portaria*) nro 345/2013 mukaisesti.

Paljonko sovittelu maksaa?

Perheasioiden sovittelussa käytettävän julkisen sovittelujärjestelmän maksu on 50 euroa kultakin menettelyn osapuolelta, seuraavia tilanteita lukuun ottamatta:

Oikeus oikeusapuun on myönnetty.

Asia on siirretty sovitteluun oikeusviranomaisen päätöksellä siviilioikeudellisesta huoltajuusmenettelystä annetun lain (*Regime Geral do Processo Tutelar Cível*) 24 §:n mukaisesti.

Asia on siirretty sovitteluun osapuolten vaatimuksesta tai osapuolten suostumuksen perusteella annetulla oikeusviranomaisen tai lastensuojelulautakunnan (*comissão de proteção de crianças e jovens*) päätöksellä meneillään olevan lastensuojelumenettelyn yhteydessä.

Rikosasiassa julkisen sovittelujärjestelmän käyttö on maksutonta.

Työsuuhdesovittelussa julkisen sovittelujärjestelmän maksu on 50 euroa kultakin menettelyn osapuolelta, paitsi jos osapuolelle on myönnetty oikeus maksuttomaan oikeusapuun.

Edellä mainittuihin julkisen sovittelujärjestelmän maksuihin lisätään asianomaiseen järjestelmään kuuluvan **sovittelijan palkkio**, joka on kiinteämääräinen ja jonka suuruus riippuu siitä, saadaanko sovittelusopimusaikaan ja mitä toimenpiteitä sovittelusopimukseen pääseminen edellyttää.

Rauhantuomioistuimessa käytävässä sovittelussa peritään kultakin osapuolelta 25 euron maksu, jos asiassa päästään sovintoon.

Yksityisestä sovittelusta perittävät maksut määrittää osapuolten valitsema sovittelija.

Hyödyllisiä linkkejä

Julkisen sovittelun sääntelystä vastaa oikeuspolitiikan virasto ([☞ Direção-Geral da Política de Justiça, DGPJ](#)) vaihtoehtoisesta riidanratkaisusta vastaavan yksikkönsä (*Gabinete de Resolução Alternativa de Litígios, GRAL*) välityksellä. DGPJ ei varsinaisesti neuvo, miten sovittelijan löytää, mutta se ylläpitää [☞ julkisten sovittelujärjestelmien sovittelijaluetteloita](#). Kun päätös sovitteluun ryhtymisestä tehdään, valitaan sovittelija automaattisesti julkisesta sovittelusta annetun lainsäädännön mukaisesti.

Päivitetty viimeksi: 25/01/2023

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Sovittelu EU-maissa - Romania

Riita-asiaa ei välttämättä tarvitse viedä tuomioistuimeen vaan sen voi pyrkiä ratkaisemaan sovittelulla. Sovittelussa on kyse vaihtoehtoisesta riidanratkaisusta, jossa sovittelija auttaa riidan osapuolia pääsemään sovitteluratkaisuun. Sovittelun edut ovat Romanian hallintovirkamiesten ja oikeusalan ammattilaisten tiedossa.

Keneen pitäisi ottaa yhteyttä?

Romaniassa sovittelun valvonnasta vastaa [☞ sovitteluneuvosto](#) (Consiliul de Mediere), joka on perustettu sovittelusta annetun lain nro 192/2006 nojalla. Se on yleishyödyllistä tehtävää hoitava itsenäinen oikeushenkilö, jonka päätoimipaikka sijaitsee Bukarestissa.

Laissa nro 192/2006 vahvistetaan sovittelua koskeva sääntelykehys, jonka asettamissa rajoissa sovittelijat toimivat.

Sovittelijat valitsevat ja [☞ Romanian oikeusministeriö](#) hyväksyy sovitteluneuvoston jäsenet.

Sovitteluneuvoston tärkeimpänä tehtävänä on tehdä päätöksiä seuraavista asioista:

vahvistaa sovittelualan **koulutusvaatimukset** parhaiden kansainvälisten käytäntöjen mukaisesti ja valvoa, että ammatillaiset noudattavat niitä

valtuuttaa sovittelijoita sekä ylläpitää ja päivittää sovittelijoiden luetteloa

hyväksyä sovittelijakoulutuksen **opetussuunnitelma**

hyväksyä valtuutettujen sovittelijoiden **eettiset ja ammatilliset säännöt** sekä säännöt heidän kurinpitovastuustaan

hyväksyä **asetus** sovitteluneuvoston organisaatiosta ja toiminnasta

esittää **ehdotuksia** sovittelusta annetun lainsäädännön tarkistamisesta tai suhteuttamisesta.

📧 **Sovitteluneuvoston yhteystiedot** ovat seuraavat:

Osoite: București, str. Cuza Vodă, nr. 64, sector 4

Puhelin: 004 021 315 25 28; 004 021 330 25 60; 004 021 330 25 61

Faksi: 004 021 330 25 28

Sähköpostiosoitteet: 📧 secretariat@cmediere.ro , 📧 Consiliul_de_mediere@yahoo.com

Sovittelijoiden ammattijärjestöjen kansallinen rekisteri

📧 **Sovitteluneuvosto** on perustanut 📧 **sovittelijoiden ammattijärjestöjen kansallisen rekisterin**. Rekisterissä luettelaa kansalaisjärjestöt, jotka pyrkivät lisäämään sovittelua ja ajavat sovittelijoiden ammatillista etua.

Seuraavassa **luetellaan** sovittelun alalla toimivat **ammattijärjestöt**:

📧 **Bukarestin sovittelijoiden järjestö** (Asociația Mediatorilor București)

Turdan sovittelijoiden keskus (Asociația Centrul de Mediere Turda)

Vasluin sovittelijoiden kamarin järjestö (Asociația Camera Mediatorilor Vaslui)

📧 **Vasluin sovittelukeskus** (Centrul de Mediere Vaslui)

Galatin sovittelijoiden järjestö (Asociația Mediatorilor Galați)

Iasin sovittelijoiden kamarin järjestö (Asociația Camera Mediatorilor Iași)

Iasin sovittelu- ja yhteisöturvakeskus (Centrul de Mediere și Securitate Comunitară Iași)

📧 **Craiovan sovittelukeskus** (Centrul de Mediere Craiova)

📧 **Clujin sovittelukeskuksen järjestö** (Asociația Centrul de Mediere Cluj)

📧 **Neamtin sovittelukeskus** (Centrul de Mediere Neamț)

Sibiun sovittelukeskus (Centrul de Mediere Sibiu)

📧 **Constantan sovittelukeskus** (Centrul de Mediere Constanta)

Alban sovittelukeskus (Centrul de Mediere Alba)

📧 **Timisoaran sovittelukeskus** (Centrul de Mediere Timisoara)

Maramuresin sovittelu- ja välityskeskus (Centrul de Mediere și Arbitraj Maramures)

📧 **Bacaun sovittelukeskus** (Centrul de Mediere Bacău)

📧 **Călărașin sovittelukeskus** (Centrul de Mediere Călărași)

📧 **Ialomițan sovittelukeskus** (Centrul de Mediere Ialomița)

Sovittelijoiden luettelo

Valtuutetut sovittelijat kirjataan lain nro 192/2006 12 §:n mukaisesti **sovittelijoiden luetteloon**, jota ylläpitää 📧 **sovitteluneuvosto** ja joka julkaistaan Romanian virallisen lehden osassa I.

Sovittelijoiden luetteloon voi tutustua myös 📧 **sovitteluneuvoston** ja 📧 **oikeusministeriön** virallisilla verkkosivuilla.

Valtuutettujen sovittelijoiden luettelosta ilmenee,

mihin ammattijärjestöön sovittelijat kuuluvat

mistä koulutuslaitoksesta he ovat valmistuneet

minkä sovittelija koulutusohjelman he ovat käyneet

millä vierailla kielillä he voivat tarjota sovittelupalveluja

miten heidät tavoittaa.

Henkilöt, jotka haluavat ratkaista riitansa sovittelun keinoin, voivat ottaa sovittelijaan yhteyttä kuukauden sisällä sovittelijoiden luettelon julkaisemisesta tuomioistuinten tiloissa ja oikeusministeriön verkkosivuilla.

Sovitteluneuvostolla on laissa säädetty velvollisuus päivittää säännöllisesti – vähintään kerran vuodessa – **sovittelijoiden luetteloa** sekä ilmoittaa muutoksista tuomioistuimille, paikallishallinnon viranomaisille ja oikeusministeriölle.

Millä aloilla sovittelu on käytettävissä ja/tai sen käyttö on yleisintä?

Lain nro 192/2006 2 §:n mukaan osapuolet voivat hakeutua sovitteluun, kun **riita-asia koskee siviili- tai rikosasiaa, perheasiaa** tai muuta laissa säädettyä oikeudenalaa. Sovittelussa voidaan ratkaista myös **kuluttajaritoja ja muita riitoja, jotka koskevat luovutettavissa olevia oikeuksia**. Sovittelussa ei voida kuitenkaan käsitellä asioita, jotka koskevat henkilökohtaisia oikeuksia tai luovuttamattomia oikeuksia.

Onko sovittelussa noudatettava erityisiä sääntöjä?

Sovittelun käyttäminen on **vapaaehtoista**. Osapuolet eivät ole velvollisia hakeutumaan sovitteluun, ja he voivat myös keskeyttää sovittelun missä vaiheessa tahansa. Toisin sanoen osapuolet voivat käyttää vapaasti muita riidanratkaisukeinoja (oikeudenkäynti, välimiesmenettely) missä vaiheessa tahansa.

Sovittelusta kiinnostuneet osapuolet voivat ottaa yhteyttä sovittelijaan sekä ennen oikeudenkäyntiä että myös sen aikana.

Romanian lainsäädännössä on kuitenkin useita sovittelua koskevia säännöksiä, joiden nojalla tuomareiden on tietyissä tapauksissa **kerrottava osapuolille mahdollisuudesta käyttää sovittelua sekä sovittelun eduista**. Toisin sanoen osapuolille tarjotaan lukuisia **taloudellisia kannustimia** valita sovittelu tai muu vaihtoehtoinen riidanratkaisumenetelmä.

📧 **Sovitteluneuvosto** hyväksyi 17. helmikuuta 2007 sovittelijoiden **eettiset ja ammatilliset säännöt**. Säännöt sitovat kaikkia sovittelijoiden luetteloon kirjattuja sovittelijoita.

Tiedotus ja koulutus

Eniten tietoa Romanian tarjoamista sovittelumahdollisuuksista annetaan 📧 **sovitteluneuvoston** verkkosivuilla.

Sovittelijakoulutusta annetaan vain yksityisellä sektorilla, mutta 📧 **sovitteluneuvosto** hyväksyy koulutuksen järjestäjät varmistaakseen, että kaikilla kursseilla annetaan samat vaatimukset täyttävää koulutusta.

Luettelo **koulutuksen järjestäjistä** on saatavilla 📧 **sovitteluneuvoston** virallisilta verkkosivuilla.

Koulutusta järjestetään säännöllisesti. Käytössä on parhaillaan yksi **sovittelijoiden peruskoulutusta** koskeva koulutusohjelma (80 tuntia). Koulutusohjelmassa asetetaan koulutuksen tavoitteet, määritellään, mitkä taidot opiskelijan täytyy omaksua koulutuksen päättymiseen mennessä, ja vahvistetaan arviointimenetelmät. Sovitteluneuvosto on hyväksynyt kahdeksan koulutusta järjestävää tahoa. Ne vastaavat kansallisen koulutusohjelman mukaisten oppimateriaalien ja harjoitusten laatimisesta.

Paljonko sovittelu maksaa?

Sovittelu ei ole ilmaista. **Maksusta** sovitaan yksityisen sovittelijan ja osapuolten kesken.

Paikalliset ja kansalliset viranomaiset eivät tarjoa tällä hetkellä oikeudellista tai taloudellista apua sovittelupalvelujen tarjoamista varten.

Voidaanko sovittelussa aikaansaatu sopimus panna täytäntöön?

 Direktiivissä 2008/52/EY säädetään, että riidan osapuolet voivat pyytää sovittelulla aikaansaadun kirjallisen sopimuksen sisällön vahvistamista täytäntöönpanokelpoiseksi. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle ne tuomioistuimet tai muut viranomaiset, joilla on toimivalta vastaanottaa hakemuksia. Romania ei ole vielä antanut näitä tietoja.

Päivitetty viimeksi: 10/06/2013

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

Seuraavat kielet ovat jo saatavilla: [en](#) [sl](#)

Sovittelu EU-maissa - Slovenia

Oikeuskäsittelyn sijasta riita-asiait voidaan ratkaista sovittelemalla. Sovittelu on vaihtoehtoinen riidanratkaisukeino, jossa riidan osapuolet pyrkivät sovintoon sovittelijan avulla. Slovenian hallitus ja oikeusalan toimijat tuntevat sovittelun edut.

Keneen pitäisi ottaa yhteyttä?

Laissa vaihtoehtoisesta riidanratkaisusta (Zakon o alternativnem reševanju sodnih sporov, ZARSS, Slovenian virallinen lehti 97/09 ja 40/12 – ZUJF, joka hyväksyttiin 19. marraskuuta 2009 ja jonka soveltaminen alkoi 15. kesäkuuta 2010, ensimmäisen ja toiseen asteen tuomioistuimet veloitetaan hyväksymään ja ottamaan käyttöön vaihtoehtoisen riidanratkaisun ohjelma, jonka avulla osapuolet voivat käyttää vaihtoehtoisia riidanratkaisukeinoja kauppaoikeudellisissa, työoikeudellisissa, perheoikeudellisissa ja muissa siviilioikeudellisissa asioissa. Tuomioistuimet ovat ohjelman puitteissa velvollisia antamaan osapuolille mahdollisuuden sovittelun sekä muiden vaihtoehtoisten riitojenratkaisukeinojen käyttöön.

Oikeus- ja julkishallintoministeriö pitää [keskitettyä rekisteriä sovitteloista](#), jotka työskentelevät tuomioistuinten vaihtoehtoisen riidanratkaisun ohjelmissa.

Sovittelussa toimii myös useita kansalaisjärjestöjä:

[Slovenian sovittelijoiden yhdistys](#) ([sovittelijaluettelo](#))

[Oikeustietokeskukseen kuuluva sovittelukeskus](#)

[Slovenian sovitteluyhdistysten järjestö – MEDIOS](#) ([sovittelijaluettelo](#)).

Oikeus- ja julkishallintoministeriön alaisuudessa toimii vuonna 2009 perustettu vaihtoehtoista riidanratkaisua käsittelevä neuvosto (Svet za alternativno reševanje sporov). Neuvosto on ministeriön keskeinen, riippumaton asiantuntijaelin, jolla on koordinoiva ja neuvoa-antava rooli.

Millä aloilla sovittelu on käytettävissä ja/tai sen käyttö on yleisintä?

Sovittelua voidaan käyttää siviili-, perhe-, kauppa- ja työoikeudellisia asioita sekä muita omaisuuteen liittyviä asioita koskeissa vaateissa, joista osapuolilla on mahdollisuus tehdä ratkaisu ja päästä sovintoon. Sovittelua voidaan käyttää myös muissa asioissa, ellei sitä ole estetty laissa.

Sovittelu on tavallista siviili-, perhe- ja kauppaoikeudellisissa asioissa.

Onko sovittelussa noudatettava erityisiä sääntöjä?

Sovittelun käyttäminen on vapaaehtoista. Laissa sovittelusta siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa (Zakon o mediaciji v civilnih in gospodarskih zadevah, ZMCGZ, Slovenian virallinen lehti 56/08) viitataan yleisesti sovitteluun eli yhtä lailla tuomioistuinten menettelyihin liittyvään sovitteluun kuin tuomioistuinten ulkopuoliseen sovitteluun. Laissa säädetään ainoastaan sovittelumenettelyjen perussäännöistä, mutta muu jätetään itsesääntelyn varaan. Laissa säädetään mm. siitä, milloin sovittelu alkaa ja päättyy, kuka nimittää sovittelijan, millaiset ovat sovittelijan käytäntösäännöt, miten sovittelusopimus muotoillaan ja miten sen noudattaminen varmistetaan. Osapuolet voivat poiketa laista lukuun ottamatta säännöksiä, jotka koskevat sovittelijan puolueettomuutta ja sovittelun vaikutusta määrä- ja vanhentumisaikoihin.

Slovenian sovittelijoiden yhdistys on hyväksynyt [sovittelijoiden käytäntösäännöt](#), mutta ne koskevat ainoastaan yhdistyksen jäseniä.

Tiedotus ja koulutus

Sovittelusta ja yhteydenotosta sovittelijoihin on tietoa esim. seuraavilla kansalaisjärjestöjen verkkosivuilla:

[Slovenian sovittelijoiden yhdistys](#)

[Slovenian sovitteluyhdistysten järjestö – MEDIOS](#)

[Oikeustietokeskukseen kuuluva sovittelukeskus](#)

Sovittelijoiden koulutusta antavat monet järjestöt sekä oikeus- ja julkishallintoministeriön alainen [oikeusalan koulutuskeskus](#)

Paljonko sovittelu maksaa?

Tällä hetkellä tuomioistuimissa ZARSS-lain nojalla järjestettävä sovittelu on vanhempien ja lasten välisiä suhteita koskeissa asioissa ja työsuhteen päättymistä koskeissa työoikeudellisissa asioissa kaikille osapuolille maksutonta. Osapuolet maksavat ainoastaan asianajajiensa palkkiot. Kauppaoikeudellisia asioita lukuun ottamatta tuomioistuin vastaa kustannuksista kolmelta ensimmäiseltä sovittelutunnilta.

Yksityiset järjestöt veloittavat sovittelusta erisuuruisia palkkioita.

Voidaanko sovittelussa aikaansaatu sopimus panna täytäntöön?

Sopimus, johon sovittelussa päästään, ei ole suoraan täytäntöönpanokelpoinen. Osapuolet voivat kuitenkin sopia riita-asian ratkaisua koskevan sopimuksen muodosta. Se voi olla notaarin pöytäkirja, joka voidaan panna suoraan täytäntöön, tai tuomioistuimissa tehtävä sovinto tai ratkaisuun perustuva välitystuomio.

Linkkejä

[Slovenian sovittelijoiden yhdistys](#)

[Oikeustietokeskukseen kuuluva sovittelukeskus](#)

[Slovenian sovitteluyhdistysten järjestö – MEDIOS](#)

Päivitetty viimeksi: 23/03/2018

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Sovittelu EU-maissa - Slovakia

Tuomioistuin käsittelyn sijaan riita-asian voi yrittää ratkaista sovittelemalla. Sovittelu on vaihtoehtoisen riidanratkaisun muoto, jossa sovittelija auttaa osapuolia pääsemään sovintoon. Sovittelun edut ovat Slovakian hallintovirkamiesten ja oikeusalan ammattilaisten tiedossa.

Keneen pitäisi ottaa yhteyttä?

[Slovakian oikeusministeriön](#) verkkosivustolla on [sovittelua koskeva osio](#) slovakin kielellä.

Millä aloilla sovittelu on käytettävissä ja/tai sen käyttö on yleisintä?

Sovittelumenettelyjä kuvataan sovittelusta ja eräiden lakien muuttamisesta annetussa laissa 420/2004, sellaisena kuin se on muutettuna, jossa on säännöksiä

sovittelun toteutustavasta

sovittelun pääperiaatteista

sovittelun organisaatiosta ja sovittelun vaikutuksista.

Kyseistä lakia sovelletaan riitoihin yksityis-, perhe-, kauppasopimus- ja työoikeuden aloilla.

Sovittelu on tuomioistuimen ulkopuolinen järjestely, jossa osapuolet ratkaisevat sopimussuhteesta tai muusta oikeudellisesta suhteesta syntyneen riidan sovittelijan avulla. Menettelyssä voi olla kaksi tai useampia osapuolia, joiden välisen riita-asian sovittelija ratkaisee.

Riita-asiaain siviiliprosessilain (laki nro 160/2015, sellaisena kuin se on muutettuna) 170 §:n 2 momentissa todetaan seuraavasti: "Tuomioistuimen on mahdollisuuksien mukaan soveltuvissa tapauksissa pyrittävä sovintoratkaisuun tai suositeltava asianosaisille, että nämä pyrkivät pääsemään sovintoratkaisuun sovittelun avulla."

Tiedottaminen ja koulutus

Sovittelusta annetaan tietoja slovakian kielellä Slovakian oikeusministeriön verkkosivuston [sivottelua koskevassa osiossa](#). Lisätietoja on [Euroopan oikeudellisen verkoston](#) verkkosivustolla.

Kuinka paljon sovittelu maksaa?

Sovittelu on maksullinen palvelu. Sovittelijan palkkio määritetään tapauskohtaisesti tavallisesti tuntikorvauksena tai kiinteämääräisenä korvauksena. Sovittelu on yritystoimintaa, jonka kuluja ei ole määriteltä ennalta.

Voidaanko sovittelussa aikaansaatu sopimus panna täytäntöön?

[Direktiivin 2008/52/EY](#) mukaan riita-asian osapuolet voivat pyytää sovittelulla aikaansaadun kirjallisen sopimuksen sisällön vahvistamista täytäntöönpanokelpoiseksi. EU-maat ilmoittavat tästä niille tuomioistuimille ja muille viranomaisille, joilla on toimivalta ottaa vastaan tällaisia pyyntöjä.

Sovittelu on Slovakiassa epävirallinen, vapaaehtoinen ja luottamuksellinen menettely riitojen ratkaisemiseksi tuomioistuimen ulkopuolella sovittelijan välityksellä. Sovittelun tavoitteena on päästä ratkaisuun, jonka kumpikin osapuoli voi hyväksyä.

Sovittelun tuloksena tehtävän sopimuksen on oltava kirjallinen. Sitä sovelletaan ensisijaisesti sen osapuoliin, ja se on osapuolia sitova. Edunsaaja voi sopimuksen perusteella hakea päätöksen täytäntöönpanoa tuomioistuimen kautta tai ulosmittausta, jos sopimus on tehty kirjallisena notaariasiakirjan muodossa

vahvistettu sovintoratkaisuna tuomioistuimessa tai välimiesoikeudessa.

Jos sovintoratkaisuun ei päästä, asia voidaan ratkaista oikeudenkäynnissä.

Linkkejä

[Slovakian oikeusministeriö](#)

Päivitetty viimeksi: 19/05/2023

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Sovittelu EU-maissa - Suomi

Riita-asiaa ei välttämättä tarvitse viedä tuomioistuimeen vaan sen voi pyrkiä ratkaisemaan sovittelulla. Sovittelussa on kyse vaihtoehtoisesta riidanratkaisusta, jossa sovittelija auttaa riidan osapuolia pääsemään sovitteluratkaisuun. Sovittelun edut ovat Suomen hallintovirkamiesten ja oikeusalan ammattilaisten tiedossa.

Keneen pitäisi ottaa yhteyttä?

Rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelutoiminnan yleinen johto, ohjaus ja valvonta kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle. Lääninhallitukset ovat velvollisia järjestämään sovittelutoiminnan niin, että sovittelupalvelua on saatavissa asianmukaisesti maan kaikissa osissa.

Sovittelutoimintaa koskevia tietoja on [Suomen Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen](#) (THL) internetsivustolla.

Tuomioistuinsovittelun johto kuuluu käräjäoikeuksille. Käräjäoikeudet voivat ottaa riita-asioita soviteltaviksi. Sovittelun tarkoituksena on auttaa osapuolia löytämään riitaansa ratkaisu, jonka molemmat voivat hyväksyä. Sovitteluratkaisu perustuu siis tavallisesti enemmän kohtuunäkökohtiin kuin tiukkaan lain soveltamiseen. Lisätietoja käräjäoikeuksista on [Suomen oikeusministeriön](#) internetsivustolla. Aiheesta on myös esite [Riidan sovittelu tuomioistuimessa](#).

Millä aloilla sovittelu on käytettävissä ja/tai sen käyttö on yleisintä?

Sovittelua käytetään sekä riita- että rikosasioissa.

Useimmiten sovittelua käytetään vähäisissä riita-asioissa. Kaikkia riita-asioita ei kuitenkaan ole pakko käsitellä tuomioistuinsovittelussa. Esimerkiksi kuluttajansuojaa liittyviä riitoja voivat hoitaa myös kuluttajaneuvot ja [kuluttajariitalautakunta](#). Rikosasioille on oma erillinen sovittelumenettelynsä. Yleisissä tuomioistuimissa käsiteltäviä riita-asioita voidaan sovitella sen mukaan kuin riita-asioiden sovittelusta tuomioistuimissa annetussa laissa (663/2005) säädetään. Tuomioistuinsovittelulla pyritään riita-asioiden sovinnolliseen ratkaisuun. Sovittelun edellytyksenä on, että asia soveltuu soviteltavaksi ja sovittelu on muuten tarkoituksenmukaista osapuolten vaatimuksiin nähden. Kumpi tahansa osapuolista voi ennen asian viemistä oikeuteen esittää hakemuksen sovittelun aloittamisesta. Hakemus on tehtävä kirjallisesti ja siinä on selostettava, mitä riita koskee ja miten osapuolten näkemykset eroavat toisistaan. Lisäksi tulee ilmoittaa perusteet kannalle, jonka mukaan asia soveltuu soviteltavaksi.

Sovittelu voi kohdistua myös sellaisiin riita-asioihin, joissa ainakin yksi osapuoli on luonnollinen henkilö. Muu kuin rikokseen perustuvaa vahingonkorvausvaatimusta koskeva riita-asia voidaan kuitenkin ottaa soviteltavaksi vain, jos riita-asia on vähäinen, kun otetaan huomioon sen kohde ja asiassa esitetyt vaatimukset. Riita-asian sovittelusta on soveltuvin osin voimassa, mitä laissa säädetään rikosasian sovittelusta.

Sovittelu voidaan toteuttaa vain sellaisten osapuolten kesken, jotka ovat henkilökohtaisesti ja vapaaehtoisesti ilmaisseet suostuvansa sovitteluun. Heidän on pystyttävä ymmärtämään sovittelun sekä siinä tehtävien ratkaisujen merkitys. Ennen kuin osapuoli antaa suostumuksensa sovitteluun, hänelle tulee selvittää hänen sovitteluun liittyvät oikeutensa ja asemansa sovittelussa. Osapuolella on oikeus peruuttaa suostumuksensa milloin tahansa sovittelun aikana.

Alaikäisen henkilön on annettava suostumuksensa sovitteluun henkilökohtaisesti. Alaikäisen henkilön osallistuminen sovitteluun edellyttää lisäksi, että myös hänen huoltajansa tai muut lailliset edustajansa suostuvat siihen. Vajaaavaltaiseksi julistettu täysi-ikäinen henkilö voi osallistua sovitteluun, jos hän ymmärtää asian merkityksen ja antaa henkilökohtaisesti suostumuksensa sovitteluun.

Sovittelussa voidaan käsitellä rikoksia, joiden arvioidaan soveltuvan soviteltaviksi, kun otetaan huomioon rikoksen laatu ja tekotapa, rikoksesta epäillyn ja uhrin keskinäinen suhde sekä muut rikokseen liittyvät seikat kokonaisuutena. Soviteltavaksi ei saa ottaa alaikäiseen kohdistunutta rikosta, jos uhrilla rikoksen laadun tai ikänsä vuoksi on erityinen suojan tarve.

Sovittelutoimistot ottavat vastaan sovittelualoitteet ja tekevät yhteistyötä eri viranomaisten kanssa koko sovittelutapauksen ajan. Sovittelutapauksia hoitavat vapaaehtoiset sovittelijat, jotka valitsee sovittelutoimistoissa työskentelevä ammattihenkilöstö. Sovittelijat hoitavat sovittelutapaukset ja niihin liittyvät käytännön asiat yhteistyössä sovittelutoimiston kanssa. Toimiston henkilöstö ohjaa ja valvoo sovittelijoita näiden työssä.

Onko sovittelussa noudatettava erityisiä sääntöjä?

Rikosasioissa sovittelu voidaan toteuttaa vain sellaisten osapuolten kesken, jotka ovat henkilökohtaisesti ja vapaaehtoisesti ilmaisseet suostuvansa sovitteluun ja jotka pystyvät ymmärtämään sovittelun sekä siinä tehtävien ratkaisujen merkityksen. Riita-asioissa (tuomioistuinsovittelussa) sovittelun aloittaminen edellyttää kaikkien osapuolten suostumusta.

Suomessa sovittelijoille on laadittu opas, jossa on alakohtaisia ohjeita (esimerkiksi perheoikeudellisten, lääketieteellisten tai rakennusalan asioiden sovittelijoille näiden omaa erikoisalaa koskevia ohjeita).

Tiedotus ja koulutus

 Suomen oikeusministeriön internetsivustolla on tuomioistuinsovittelua koskeva esite.

Suomen terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) järjestää koulutusta sovittelijoille.

THL myös kokoaa rikos- ja riita-asioiden sovittelua koskevaa tilastotietoa, seuraa ja tutkii sovittelutoimintaa sekä koordinoi sen kehittämistä. Tämän työn tukena toimii **rikos- ja riita-asioiden sovittelun neuvottelukunta**.

Paljonko sovittelu maksaa?

Rikosasioiden sovittelu on maksuton palvelu, jossa rikoksesta epäillylle ja rikoksen uhrille järjestetään mahdollisuus puolueettoman sovittelijan välityksellä kohdata toisensa, käsitellä uhrille aiheutuneita henkisiä ja aineellisia haittoja ja sopia toimenpiteistä niiden hyvittämiseksi (laki 1016/2005).

Sovittelusta koituu osapuolille vähemmän kustannuksia kuin oikeudenkäynnistä. Osapuolet vastaavat vain omista kustannuksistaan, eikä vastapuolen kuluja tarvitse korvata. Oikeudellista avustajaa saa halutessaan käyttää. Soviteltavaan asiaan voi myös hakea oikeusapua oikeusaputoimistosta.

Tuomioistuinsovittelussa sovittelijana toimii käräjäoikeuden tuomari. Hän sovittelee virkatyönään. Jos on kyseessä asia, jossa tarvitaan jonkin tietyn alan asiantuntemusta, sovittelija voi osapuolten suostumuksella käyttää avustajaa, jonka palkkion korvaavat sovittelun osapuolet.

Tuomioistuinsovittelusta peritään maksu kuten muistakin tuomioistuinasioista.

Voidaanko sovittelussa aikaansaatu sopimus panna täytäntöön?

 Direktiivissä 2008/52/EY säädetään, että riidan osapuolet voivat pyytää sovittelulla aikaansaadun kirjallisen sopimuksen sisällön vahvistamista täytäntöönpanokelpoiseksi. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle ne tuomioistuimet tai muut viranomaiset, joilla on toimivalta vastaanottaa täytäntöönpanoa koskevia hakemuksia.

Suomi ei toistaiseksi ole ilmoittanut näitä tietoja.

Linkkejä

 Esite riidan sovittelusta tuomioistuimessa, internetsivusto sovittelusta (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL))

Päivitetty viimeksi: 09/02/2020

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

Seuraavat kielet ovat jo saatavilla:

Sovittelu EU-maissa - Ruotsi

Siviilioikeudellista riita-asiaa ei välttämättä tarvitse viedä tuomioistuimeen vaan sen voi pyrkiä ratkaisemaan sovittelulla. Sovittelussa on kyse vaihtoehtoisesta riidanratkaisusta, jossa sovittelija auttaa riidan osapuolia pääsemään sovitteluratkaisuun. Sovittelun edut ovat Ruotsin hallintovirkamiesten ja oikeusalan ammattilaisten tiedossa. Sovittelua voi käyttää myös rikosasioissa, mutta se ei ole rikoksen seuraamus eikä se voi korvata oikeudenkäyntiä. Rikosasioissa sovittelun tarkoituksena on, että tekijä tulee paremmin tietoiseksi rikoksen seurauksista ja että asianomistajalle annetaan mahdollisuus käsitellä kokemaansa.

Sovittelu siviilioikeudellisissa asioissa

Keneen pitäisi ottaa yhteyttä?

Ruotsissa ei ole sovittelijan ammattia keskitetysti sääntelevää elintä. Sovittelua koskevia tietoja saa kuitenkin ottamalla yhteyttä **tuomioistuinvirastoon**.

Tuomioistuinvirastolla on myös luettelo henkilöistä, jotka ovat valmiita sovittelemaan tuomioistuimessa (<https://www.domstol.se>).

Kaupan alaan liittyvien asioiden sovittelua käsittelevät **Tukholman kaupakamari** ja **Länsi-Ruotsin kauppa- ja teollisuuskamari**.

Millä aloilla sovittelu on käytettävissä ja/tai sen käyttö on yleisintä?

Sovittelu on käytettävissä monilla aloilla, mutta yleisintä se on riita-asioissa.

Sovittelijaan voidaan turvautua myös tuomioistuinmenettelyn puitteissa.

Onko sovittelussa noudatettava erityisiä sääntöjä?

Sovittelun käyttäminen on täysin vapaaehtoista. Sovittelua koskevia erityisiä sääntöjä, kuten sovittelijan toimintaohjeita, ei ole käytettävissä.

Tiedotus ja koulutus

Sovittelijoille järjestettävästä koulutuksesta ei ole erityisiä tietoja eikä koulutuksesta vastuullista kansallista tahoa ole nimetty.

Paljonko sovittelu maksaa?

Sovittelu on maksullista, ja maksun suuruudesta päätetään yksityisen sovittelijan ja asianosaisten välisellä sopimuksella. Sovittelun kustannukset jaetaan tasan asianosaisten kesken.

Sovittelu rikosoikeudellisissa asioissa

Keneen pitäisi ottaa yhteyttä?

Kaikki Ruotsin kunnat ovat 1. tammikuuta 2008 alkaen tarjonneet sovittelua, jos rikoksenteikijä on alle 21-vuotias. Joko kunta tai poliisi voi olla aloitteentekijänä ja tiedustella lainrikkojalta, kiinnostaako tätä sovittelu.

Millä aloilla sovittelu on käytettävissä ja/tai sen käyttö on yleisintä?

Sovittelua voidaan käyttää rikoksenteikijän iästä riippumatta. Sovittelu voi tapahtua missä tahansa oikeudenkäynnin vaiheessa. Sovittelulaissa ei siis ole mitään yläikärajaa, mutta kaikki Ruotsin kunnat ovat 1. tammikuuta 2008 alkaen tarjonneet sovittelua, jos rikoksenteikijä on alle 21-vuotias.

Onko sovittelussa noudatettava erityisiä sääntöjä?

Sovittelu ei ole osa rangaistusta/seuraamusta. Sovittelun edellytykset ovat seuraavat:

Molemmat osapuolet osallistuvat siihen vapaaehtoisesti.

Rikoksesta on tehty ilmoitus poliisille ja tekijä on tunnustanut osallisuutensa.

Sovittelun käyttäminen on olosuhteet huomioon ottaen asianmukaista.

Tiedotus ja koulutus

Lain mukaan sovittelijan on oltava pätevä ja lainkuuliainen. Lisäksi sovittelijan on oltava puolueeton.

Lisätietoja sovittelusta saa kunnilta ja rikostenehkäisyneuvostolta (Brottsförebyggande rådet).

Paljonko sovittelu maksaa?

Sovittelu on asianosaisille ja rikoksenteikijälle maksutonta.

Päivitetty viimeksi: 09/11/2020

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Tämän sivun alkukielistä versiota [en](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

Sovittelu EU-maissa - Englanti ja Wales

Miksi viedä riita-asia tuomioistuimeen, jos se voidaan ratkaista sovittelulla? Sovittelu on vaihtoehtoinen riidanratkaisukeino (Alternative Dispute Resolution – ADR), jossa puolueeton sovittelija auttaa osapuolia pääsemään sovintoon. Englannin ja Walesin hallinto ja oikeusalan toimijat ovat tietoisia sovittelun eduista ja pyrkivät soveltuviissa tapauksissa edistämään sen käyttöä riidanratkaisussa tuomioistuinkäsittelyn vaihtoehtona. Myös maksutonta oikeusapua voi olla saatavissa, jos tavanomaiset myöntämisedellytykset täyttyvät.

Who to contact?

Oikeusministeriö vastaa riita- ja perheasioiden sovittelun toimintalinjoista ja sen edistämisestä siltä osin kuin toiminta tapahtuu Englannissa ja Walesissa.

Civil Mediation

Jotta voitaisiin varmistaa riita-asioiden sovittelun laatu tapauksissa, joissa tuomioistuin siirtää asian sovitteluun (lukuun ottamatta perheasiain sovittelua Englannin ja Walesin oikeudenkäyttöalueella), oikeusministeriö ja sen toimeenpanovirasto Her Majesty's Courts and Tribunals Service (HMCTS) ovat ottaneet käyttöön kaksi riita-asioiden sovittelumenettelyä. Menettelyn valinta riippuu riita-asian kohteen arvosta. Vähäisten asioiden sovittelu on HMCTS:n tarjoama palvelu, joka on tarkoitettu vähäisten eli yleensä alle 10 000 punnan arvoisten vaateiden käsittelyyn. Tätä suurempien eli yli 10 000 punnan arvoisten vaateiden käsittelyä varten oikeusministeriö on yhdessä riita-asioiden sovitteluineuvoston ([🔗 Civil Mediation Council, CMC](#)) ottanut käyttöön akkreditointijärjestelmän, jonka kautta sovittelupalveluja tarjoavat järjestöt voivat pyytää tulla kirjatuiksi riita-asioiden sovittelijoiden luetteloon, niin että tuomioistuimet voivat soveltuviissa tapauksissa ohjata osapuolet niiden asiakkaisiksi. CMC-organisaatio edustaa tahoja, jotka tarjoavat sovittelua yksityisoikeudellisissa (siviili- ja kauppaoikeudellisissa) asioissa.

Family Mediation

Perheasiain sovittelu on itsesäänneltyä, ja sitä hoitaa joukko jäsenyyttä edellyttäviä organisaatioita tai akkreditointielimiä, joihin sovittelijat ovat liittyneet.

Kyseiset elimet muodostavat yhdessä perheasiain sovitteluineuvoston ([🔗 Family Mediation Council, FMC](#)), jonka tarkoituksena on yhdenmukaistaa perheasiain sovittelun normit. Toinen FMC:n tehtävä on edustaa perustajajäsenorganisaatioitaan ja perheasiain sovittelun toimijoita yleisesti neuvotteluissa, joita ammattikunta käy julkisyhteisön edustajien kanssa.

FMC on valtiosta riippumaton elin, jolla on keskeinen asema jäsenjärjestöjensä joukossa. Ne ovat kaikki valtiosta riippumattomia organisaatioita/yhdistyksiä ja FMC:n perustajajäseniä. Merkittävimpiä perheasiain sovitteluineuvoston perustajajäseniä ovat

ADR Group

Family Mediators Association

National Family Mediation

College of Family Mediators

Resolution

The Law Society

Hallituksella ei tällä hetkellä ole suunnitelmassa perustaa riita- tai perheasiain sovittelua valvovaa sääntelyelintä.

Akkreditoitua riita-asioiden sovittelijaa voi hakea [🔗 oikeusministeriön verkkosivuilla](#) olevasta sovittelijoiden luettelosta. Sovittelijoita voi hakea paikkakunnittain. Sovittelusta peritään kiinteämääräinen palkkio, jonka suuruus riippuu riita-asian kohteen arvosta. Jos osapuolilla ei ole varaa maksaa sovittelusta, LawWorks-järjestö tarjoaa maksuttomia sovittelupalveluja niille, jotka täyttävät tietyt edellytykset. LawWorks-järjestöön voi ottaa yhteyttä joko puhelimitse numeroon **01483 216 815** tai järjestön [🔗 verkkosivuilla](#).

Perheasiain sovittelupalvelu on saatavilla GOV.UK-verkkosivuilla (aiemmin direct.gov) osoitteessa [🔗 Family Mediation Service Finder](#). Perheasiain sovittelun neuvontapuhelin (Family Mediation Helpline) on sen sijaan lopettanut toimintansa.

Lisätietoa maksuttomasta oikeusavusta ja sen myöntämisedellytyksistä on saatavilla GOV.UK-verkkosivujen uudessa [🔗 oikeusapua](#) koskevassa neuvontapalvelussa. [🔗 https://www.gov.uk/check-legal-aid](https://www.gov.uk/check-legal-aid)

In which area is recourse to mediation admissible and/or the most common?

Sovittelua voidaan käyttää monenlaisissa arkipäivän tilanteisiin liittyvissä siviili- ja kauppaoikeudellisissa riita-asioissa, kuten asumiseen, liiketoimintaan ja työelämään liittyvät riidat, vähäiset vaateet, velkomusvaateet, rajakiistat, sopimusriidat, erilaiset vahingonkorvauskanteet sekä esimerkiksi häiriön aiheuttamiseen tai ahdisteluun liittyvät riidat.

Sovitteluun voidaan turvautua myös perheasioissa, kuten avioeron tai muiden parisuhdejärjestelyjen purkautumisen yhteydessä sekä lapsen oikeuksia, mm. tapaamisoikeutta ja asumisjärjestelyä koskevien riitojen yhteydessä. Sovitteluun voivat turvautua muutkin kuin entiset puoliset tai kumppanit. Esimerkiksi isovanhemmat voivat perheasiain sovittelun avulla sopia siitä, miten he voivat pitää yllä suhteita lapsenlapsiinsa.

Are there specific rules to follow?

Civil mediation procedure

Riita-asioiden sovittelua ei ole säännelty lailla, eikä se ole tuomioistuinkäsittelyn ennakkoehto. Riita-asian osapuolten edellytetään kuitenkin harkitsevan sovittelua vakavasti ennen tuomioistuimeen menemistä.

Lainkäyttöä riita-asioissa koskevat säännöt (Civil Procedure Rules, CPR) ohjaavat Court of Appeal -tuomioistuimen siviilioikeusjaostoissa sekä High Court- ja County Court tuomioistuimissa noudatettavia käytäntöjä ja menettelyjä. Säännöksissä on menettelyohje, jonka tärkeimpänä tavoitteena on auttaa tuomioistuimia käsittelemään asioita oikeudenmukaisesti. Tämä edellyttää tuomioistuimen aktiivista panosta riita-asioiden hallinnoinnissa, mihin sisältyy asianosaisten kannustaminen käyttämään vaihtoehtoista riitojenratkaisumenettelyä, jos tuomioistuin pitää sitä asianmukaisena ja jos menettely on käytettävissä kyseisessä tuomioistuimessa.

Sovittelu on täysin vapaaehtoista, mutta lainkäyttöä riita-asioissa koskevissa säännöissä esitetään tekijät, jotka tuomioistuimen on otettava huomioon päättäessään maksettavien kulujen määrästä. Sen on otettava huomioon mahdolliset riidan ratkaisemisyrittäykset ennen oikeudenkäyntiä ja sen aikana. Näin ollen, jos voittanut osapuoli on aiemmin kieltäytynyt kohtuullisesta sovittelutarjouksesta, tuomari voi päättää, että hävinneen osapuolen ei tarvitse maksaa voittaneen osapuolen kuluja.

Family mediation procedure

Perheasiain sovittelu on nykyisellään täysin vapaaehtoista. Huhtikuusta 2011 alkaen jokaisen, joka harkitsee kanteen nostamista tuomioistuimessa perheoikeutta koskevassa asiassa (riippumatta siitä, onko hän oikeutettu maksuttomaan oikeusapuun), on pohdittava ensin sovittelun mahdollisuutta osallistumalla tätä koskevaan tiedotustilaisuuteen (Mediation Information and Assessment Meeting, MIAM). Tästä määrätään kanteen nostamista koskevissa [🔗 ohjeissa](#). Myös mahdollisen vastaajan olisi pyydettävä osallistuttava tilaisuuteen. Jos kantaja päättää kuitenkin viedä asian tuomioistuimen käsiteltäväksi, kanteen mukana on toimitettava lomake FM1 todisteeksi siitä, että hänet on joko vapautettu tiedotustilaisuuteen osallistumisesta tai että hän

on osallistunut tilaisuuteen, mutta sovittelua ei pidetty mahdollisena kyseisessä tapauksessa tai että sovittelua yritettiin, mutta se ei johtanut tuloksiin tai sen avulla ei onnittu ratkaisemaan kaikkia ongelmia.

Perheoikeuden uudistushankkeen yhteydessä annetun suosituksen perusteella lapsia ja perheitä koskevaan lakiesitykseen (Children and Families Bill) lisättiin helmikuussa 2013 säännös, jonka nojalla nykyinen edellytys sovittelua koskevaan tiedotustilaisuuteen (MIAM) osallistumisesta muutetaan lakisääteiseksi veloitteeksi (josta voidaan myöntää vapautus tietyissä tapauksissa, esimerkiksi perheväkivallan perusteella).

Myös edellä mainitun FM1-lomakkeen toimittamisesta kanteen yhteydessä tulee lakisääteinen velvollisuus. Lakiesityksen odotetaan tulevan voimaan keväällä 2014.

Samoin kuin **lainkäyttöä riita-asioissa koskevat säännöt**, myös **lainkäyttöä perheoikeudellisissa asioissa koskevat säännöt** (oikeudenkäyntiin liittyvä kokonaisvaltainen säännöstö) kannustavat vaihtoehtoisen riitojenratkaisun käyttöön.

Maintaining professional standards

Englannissa ja Walesissa ei ole sovittelijoita koskevia erityisiä kansallisia käytäntösääntöjä. Jotta riita-asioiden sovittelija voisi saada sovitteluneuvoston eli CMC:n akkreditoinnin, hänen on kuitenkin sitouduttava noudattamaan käytäntösääntöjä, joiden mallina käytetään [EU:n käytäntösääntöjä](#). Ammatti on itsesäännelty, eikä valtio puutu sääntöjen valintaan tai kannusta sovittelijoita sitoutumaan vapaaehtoisin sääntöihin.

Kaikkien FMC:n perustajajäsenten edellytetään varmistavan, että niiden jäsenet (perheasiain sovittelijat) sitoutuvat noudattamaan [FMC:n käytäntösääntöjä](#).

Information and training

Tietoa riita-asioiden sovittelusta, palveluista ja hinnoitteluista on saatavilla oikeusministeriön verkkosivuilla [EU:n käytäntösääntöjä](#) koskevassa osiossa. <http://civilmediation.justice.gov.uk/>

Riita-asioiden sovittelijoiden luettelosta (Civil Mediation Directory) voi hakea sovittelijaa, joka voi tarjota sovittelua osapuolille sopivalla paikkakunnalla.

Sovitteluneuvoston (CMC) ja sen jäsenjärjestöjen verkkosivuilla on lisätietoa sovittelusta ja siihen liittyvistä palveluista.

Perheasiain sovittelupalvelu (Family Mediation Service Finder) tarjoaa hakupalvelun, jonka avulla voi etsiä sovittelijaa omalta asuinpaikkakunnaltaan.

Lisätietoa sovittelupalveluista on saatavilla FMC:n jäsenorganisaatioiden verkkosivuilla.

Englannissa ja Walesissa ei ole kansallista riita-asioiden sovittelijoiden koulutuselintä. Riita-asiain sovittelijat koulutetaan sääntelemättömällä yksityissektorilla. Ammattikunta on itsesäännelty ja huolehtii jäsentensä koulutuksesta.

Perheasiain sovittelijoilla on monia erilaisia taustoja, muun muassa oikeusalalla sekä terapia- ja sosiaalipalvelujen alalla, eikä heiltä edellytetä laissa mitään erikoistumiskoulutusta. Eri jäsenyyksiä ja akkreditointiorganisaatioita on kuitenkin omia koulutuskokonaisuuksia ja ammatillisia normeja, joihin sisältyy koulutusvaatimuksia. Jos sovittelijalla on sopimus julkisesti rahoitettavien sovittelupalvelujen tarjoamisesta, häneltä odotetaan erityisen korkeatasoista akkreditointia ja koulutusta, jonka pohjalta hän voi toteuttaa sovittelua koskevan alustavan tiedotustilaisuuden (Mediation Information Assessment Meeting, MIAM) ja itse sovitteluprosessin.

What is the cost of mediation?

Sovittelun kustannukset vaihtelevat palveluntarjoajan mukaan, eikä valtio sääntele niitä. Riita-asioiden sovittelussa kustannukset määräytyvät riita-asian kohteen arvon ja sovitteluprosessiin kuluvan ajan mukaan. Tietoa sovittelijoiden luettelosta löytyneen sovittelijan perimistä palkkioista on saatavilla oikeusministeriön verkkosivuilla. LawWorks-järjestö tarjoaa maksutonta sovittelua niille, joilla ei ole varaa maksaa siitä. LawWorks-järjestöön voi ottaa yhteyttä joko puhelimitse numeroon 01483216815 216 815 tai järjestön [verkkosivuilla](#).

Is it possible to enforce an agreement resulting from mediation?

[Direktiivi 2008/52/EY](#) on pantu täytäntöön Yhdistyneessä kuningaskunnassa rajat ylittävää sovittelua koskevalla vuoden 2011 asetuksella (SI 2011 No 1133). Sen nojalla rajatylittävän riita-asian osapuoli, jonka kotipaikka on jossakin jäsenvaltiossa, voi pyytää sovittelulla aikaansaadun kirjallisen sopimuksen sisällön vahvistamista täytäntöönpanokelpoiseksi. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle ne tuomioistuimet tai muut viranomaiset, joilla on toimivalta ottaa vastaan tällaisia pyyntöjä.

Tiedot toimivaltaisista Englannin ja Walesin tuomioistuimista ovat saatavilla oikeusviraston verkkosivustolla ([Her Majesty's Courts and Tribunals Service](#)).

Jos tuomioistuimessa käsiteltävän riita-asian osapuolet ovat päässeet sopimukseen sovittelun avulla, ne voivat pyytää tuomioistuinta vahvistamaan tämän sopimuksen. Jos tuomioistuin katsoo, että sopimus on kohtuullinen, se vahvistaa sopimuksen, minkä jälkeen siitä tulee oikeudellisesti sitova ja täytäntöönpanokelpoinen asiakirja, ns. suostumusmääräys (*Consent Order*).

Perheasiain riitojen osapuolet, jotka ovat päässeet sopimukseen keskenään itsenäisesti, asianajajiansa avulla tai sovittelun kautta, voivat pyytää tuomioistuinta muuntamaan sopimuksensa oikeudellisesti sitovaksi suostumusmääräykseksi (*Consent Order*), jos tuomioistuin voi pitää kyseistä sopimusta kohtuullisena. Näin tapahtuu todennäköisemmin taloudellisten sopimusten osalta kuin lapsia koskevissa riita-asioissa.

Linkkejä

[Riita-asioiden sovittelu - Civil Mediation Council](#), [Perheasiain sovittelu - Family Mediation Council](#), [Hae riita-asioiden sovittelijaa - Civil Mediation Online Directory](#), [Hae perheasiain sovittelijaa - Family Mediation Service Finder](#), [EU:n käytäntösäännöt sovittelijoille](#), [FMC:n käytäntösäännöt](#), [LawWorks-järjestö](#)

Päivitetty viimeksi: 13/06/2017

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

Seuraavat kielet ovat jo saatavilla: [en](#)

Sovittelu EU-maissa - Pohjois-Irlanti

Riidan voi ratkaista myös sovittelun avulla, asiaa ei tarvitse välttämättä viedä oikeuteen. Kyseessä on vaihtoehtoinen riitojenratkaisukeino, jossa sovittelija auttaa riidan osapuolia pääsemään sopimukseen. Pohjois-Irlannin hallituksen ja oikeusalan toimijat ovat tietoisia sovittelun eduista.

Pohjois-Irlannissa ei ole sovittelupalveluista vastaavaa julkishallinnon yksikköä, mutta siellä toimii kuitenkin organisaatioita, jotka tarjoavat sovittelu- ja neuvontapalveluja.

Keneen pitäisi ottaa yhteyttä?

[Pohjois-Irlannin asianajajayhdistys \(Law Society of Northern Ireland\)](#) on perustanut vaihtoehtoisen [riidanratkaisupalvelun](#), jonka kautta se tarjoaa sovittelupalveluja riitojen ratkaisemiseksi. Tätä palvelua ei ole rajoitettu koskemaan pelkästään oikeuteen vietyjä riita-asioita, vaan sitä voidaan käyttää riidan missä tahansa vaiheessa.

Käytännössä [riidanratkaisupalvelua](#) tarjoaa toimistoasianajajista (solicitors) ja oikeusasianajajista (barristers) muodostuva lautakunta, jonka jäsenet on koulutettu ja valtuutettu sovitteluun riitoja osapuolten puolesta.

Muut vapaaehtoisjärjestöt, kuten [Relate](#) ja [Barnardos](#), tarjoavat neuvonta- ja sovittelupalveluja perheongelmien ratkaisemista varten. [Työmarkkinasuhteista vastaava virasto \(Labour Relations Agency\)](#) tarjoaa sovittelupalvelua työhön liittyvien riitojen ratkaisemiseksi.

Millä aloilla sovittelu on käytettävissä ja/tai sen käyttö on yleisintä?

Yleisimpiä aloja ovat siviili-/kauppa-asioita koskevat riidat sekä perheiden, työpaikkojen ja paikallisyhteisöjen asioiden sovittelu.

Onko sovittelussa noudatettava erityisiä sääntöjä?

Pohjois-Irlannin oikeusjärjestelmässä ei ole tuomioistuinten tarjoamaa sovittelujärjestelmää. Tuomioistuimet kuitenkin todennäköisesti hyväksyvät asian käsittelyn lykkäämisen, mikäli on mahdollista, että asia voidaan ratkaista sovittelulla — [Pohjois-Irlannin oikeusvirasto](#).

[Pohjois-Irlannin asianajajayhdistys](#) asettaa riidanratkaisupalvelussa noudatettavat säännöt ja menettelyt.

Tiedotus ja koulutus

Asianajajayhdistys kouluttaa ja valtuuttaa riidanratkaisulautakuntaan kuuluvat toimistoasianajajat ja oikeusasianajajat.

Paljonko sovittelu maksaa?

Sovittelun kustannukset vaihtelevat palvelun tarjoajan mukaan, eikä valtio sääntele kustannuksia.

Voidaanko sovittelussa aikaansaatu sopimus panna täytäntöön?

Tuomioistuimet hyväksyvät sovittelussa aikaan saadun, osapuolten allekirjoittaman sopimuksen oikeuskäsittelyn ratkaisuksi. Oikeuskäsittelyn puuttuessa sopimus voidaan myös panna täytäntöön osapuolten välisenä sitovana sopimuksena.

Linkkejä

[Pohjois-Irlannin asianajajayhdistys](#)

[Riidanratkaisupalvelu](#)

[Relate](#)

[Barnardos](#)

[Työmarkkinasuhteista vastaava virasto](#)

Päivitetty viimeksi: 06/03/2017

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Tämän sivun alkukielistä versiota [en](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

Sovittelu EU-maissa - Skotlanti

Oikeuteen menemisen sijasta riitoja kannattaa usein yrittää sovittaa. Kyseessä on vaihtoehtoinen riitojenratkaisukeino, jossa sovittelija auttaa riidan osapuolia pääsemään keskenään sovintoratkaisuun. Skotlannin hallinnon ja oikeusalan ammattilaiset ovat hyvin tietoisia sovittelun eduista.

Yhdistyneessä kuningaskunnassa Skotlannin oikeudenkäyttöalueella sovittelusta vastaavat erityiselimet, joilla on omat sääntönsä.

Keneen pitäisi ottaa yhteyttä?

Skotlannissa sovittelupolitiikasta vastaa Skotlannin hallituksen perustuslaki-, lainsäädäntö- ja tuomioistuinoston oikeusjärjestelmästä vastaava yksikkö (Constitution, Law and Courts Directorate – Legal System Division).

Muita hyödyllisiä osoitteita, joista sovittelua voi tiedustella:

Scottish mediation network, 18 York Place, Edinburgh, EH1 3EP

SACRO (Safeguarding Communities Reducing Offending), 29 Albany Street, Edinburgh EH1 3QN

Scottish community mediation network, Abercromby Place, Edinburgh EH3 6QE. Relationships Scotland, 18 York Place, Edinburgh, EH1 3EP

Scottish community mediation centre: 21 Abercromby Place, Edinburgh EH3 6QE. Relationships Scotland, 18 York Place, Edinburgh, EH1 3EP.

Millä aloilla sovittelu on käytettävissä ja/tai sen käyttö on yleisintä?

Sovittelu on sallittua kaikilla oikeudenaloilla. Yleisintä se on perheoikeudellisissa asioissa ja naapurien välisissä riidoissa. Sovitteluun turvaudutaan yhä useammin myös kauppaan ja liiketoimintaan liittyvissä riidoissa. Sitä on tarjottava **koulunkäyntitukea** koskevissa riidoissa, ja **vammaisten syrjintää koskevissa kanteluissa** on samaten oltava mahdollisuus sovintomenettelyyn.

Onko sovittelussa noudatettava erityisiä sääntöjä?

Skotlannissa sovittelijoiden ammattikunta on vasta muotoutumassa, eikä sillä ole mitään sitovaa säännöstöä. Sovittelu ei myöskään ole edellytys minkään tietyn oikeudellisen menettelyn vireillepanolle. Sen käyttö on täysin vapaaehtoista.

Skotlannissa on kuitenkin julkaistu sovittelua koskevat **käytännösäännöt**. Niissä on huomioitu erikoisalajat, kuten perheoikeus, lääketiede ja rakennusala.

Skotlannin hallitus on antanut täyden tukensa sovittelijaverkoston työlle ja [Scottish Mediation Registerin](#) kehittämiselle. Kaikkien sovittelijaverkoston jäsenten edellytetään noudattavan käytännösääntöjä. Sovittelijarekisteriin hyväksytyjen sovittelijoiden ja sovittelupalvelujen laatustandardit voivat myös osoittautua muita tasokkaammiksi. Verkoston ja rekisterin sivustot ovat vapaasti yleisön saatavilla, ja niitä käytetään ahkerasti. Jos sovittelijat haluavat yhteystietonsa julkaistavaksi sivustolla, heidän on sitouduttava käytännösääntöihin.

Miten löydän tietoja sovittelusta?

[Scottish Mediation Networkin](#) (sovittelijaverkosto) sivustolla on saatavilla yleistä tietoa sovittelusta, ja [Scottish Mediation Registerin](#) (sovittelijarekisterin) sivustolta saa apua sovittelijan löytämisessä Skotlannissa. Verkkosivustot ovat yleisesti ja ilmaiseksi yleisön käytettävissä.

[Scottish Mediation Register](#) on riippumaton sovittelijoiden ja sovittelupalvelujen rekisteri. Sen verkkosivuilta voi hakea ilmaiseksi tietoa erilaisissa sovittelutehtävissä toimivista henkilöistä. Rekisteriä hallinnoi [Scottish Mediation Network](#).

Sivuston tiedot päivitetään vähintään kerran vuodessa.

Rekisterin tavoitteena on varmistaa, että rekisteriin hyväksytyt sovittelijat täyttävät tietyt vähimmäisstandardit, jotta asiakkaat voivat luottaa valitsemansa sovittelijan ammattitaitoon. Nämä [standardit](#) laatii riippumaton [standardilautakunta](#) (SMRB). Rekisteriin hyväksytyt sovittelijat voivat nimittää itseään Scottish Mediation Registerin [rekisteröidyiksi sovittelijoiksi](#) ja käyttää nimensä yhteydessä SMR-tunnusta.

Kun kyseisen oikeudenalan [sääntelyorganisaatio](#) on varmentanut, että sovittelija täyttää alakohtaiset lisästandardit, hänen rekisteritietoihinsa voidaan liittää kyseisen organisaation tunnus.

Tiedotus ja koulutus

Verkosto on vuodesta 2004 lähtien julkaissut sivustollaan **hakukarttaa**, jonka avulla voi etsiä sovittelupalveluja omalta seudultaan. Karttatietojen asettelua on uudistettu useaan otteeseen Skotlannin hallituksen tuella. Kartan linkki on esillä monissa esitteissä ja eri verkkosivuilla. Hakukartta on nyt liitetty Skotlannin sovittelijarekisteriin täyden palvelun asiointipisteen tarjoamiseksi ammattitaitoisen sovittelijan etsimistä varten.

Sovittelijaverkostosta vastataan myös puhelintiedusteluihin, jotka ohjataan eteenpäin asiaa hoitaville sovittelupalveluille.

Rekisteristä käy lisäksi ilmi kunkin sovittelijan ammattikokemus. Näin asiakkailta on käytettävissään enemmän tietoa sopivan sovittelijan valitsemiseksi.

Skotlannissa on tarjolla sovittelua koskevia **koulutusohjelmia** eri oikeusaloilta. Ne kaikki kestävät vähintään 30 tuntia ja sisältävät seuraavia aiheita:

sovittelun periaatteet ja käytännöt

sovittelumenettelyn vaiheet

sovittelun etiikka ja arvot
riita-asioihin liittyvät oikeussäännöt
sovittelussa hyödylliset viestintätaidot
neuvottelutaidot ja niiden soveltaminen
ristiriitatilanteen vaikutukset ja niiden hallinta
monimuotoisuus.

Paljonko sovittelu maksaa?

Sovittelun kustannukset riippuvat palvelun tarjoajasta. Valtio ei säätele niitä.

Yksityishenkilöille sovittelu on yleensä **ilmaista**, jos riita koskee lapsia, naapurien välisiä tai yhteisöjen sisäisiä kiistoja, koulunkäyntitukea tai vammaisten syrjintää.

Yksityisten sovittelijoiden **palkkiot** vaihtelevat 200 punnasta yli 2 000 puntaan vuorokaudelta.

Voidaanko sovittelussa aikaansaatu sopimus panna täytäntöön?

 Direktiivin 2008/52/EY mukaan riidan osapuolet voivat pyytää sovittelulla aikaansaadun kirjallisen sopimuksen sisällön vahvistamista täytäntöönpanokelpoiseksi. Jäsenvaltiot ilmoittavat tästä tuomioistuimille ja muille viranomaisille, joilla on toimivalta vastaanottaa tällaisia hakemuksia. Skotlannin siviilituomioistuimissa on parhaillaan käynnissä uudelleentarkastelu. Lisätietoja saadaan sen jälkeen, kun sen perusteella on laadittu suosituksia.

Linkkejä

 [Scottish Mediation Network](#), [Scottish Mediation Register](#), [Standardit](#), [Scottish Mediation Network: rekisteröidyt sovittelijat](#), [Sääntelyorganisaatio](#)

Päivitetty viimeksi: 11/10/2018

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.